

Riksdagens protokoll

2007/08:19

Onsdagen den 31 oktober

Kl. 09.00 – 13.35

16.00 – 16.04

Protokoll
2007/08:19

---

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 25 oktober.

2 § Avsägelse

Förste vice talmannen meddelade att *Peter Althin* (kd) anhållit om entledigande från uppdraget som ledamot av riksdagen från och med den 5 november.

Kammaren biföll denna anhållan.

3 § Ledighet

Förste vice talmannen meddelade att *Lars Lindblad* (m) ansökt om ledighet under tiden den 7 januari–14 mars 2008.

Kammaren biföll denna ansökan.

Förste vice talmannen anmälde att *Boriana Åberg* (m) skulle tjänstgöra som ersättare för Lars Lindblad.

4 § Återkallelse av motion

Förste vice talmannen anmälde att Jan R Andersson (m) i skrivelse den 30 oktober återkallat den av honom väckta motionen 2007/08:So440 Folkhälsoinstitutet.

Förste vice talmannen meddelade att talmannen avskrivit denna motion.

Skrivelsen lades till handlingarna.

5 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2007/08:69

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:69 Skattekonsekvenser av kommuners försäljning av fastigheter
av Börje Vestlund (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 20 november 2007.

Skälet till dröjsmålet är andra åtaganden som inte har gått att ändra på.

Stockholm den 22 oktober 2007

Finansdepartementet

Anders Borg (m)

Enligt uppdrag

Lilian Wiklund

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2007/08:83

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:83 Nivån i a-kassan
av Patrik Björck (s)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 16 november 2007.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor.

Stockholm den 26 oktober 2007

Arbetsmarknadsdepartementet

Sven Otto Littorin (m)

Enligt uppdrag

Karin Renman

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2007/08:88

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:88 Väpnad konflikt i Irak och Afghanistan
av Kalle Larsson (v)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 20 november 2007.

Skälet till dröjsmålet är utlandsresor.

Stockholm den 29 oktober 2007

Utrikesdepartementet

Carl Bildt

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:90 Lärandet om hållbar utveckling
av Mats Pertoft (mp)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 20 november
2007.

Skälet till dröjsmålet är att jag är på resa vid tidigare svarstillfälle.

Stockholm den 30 oktober 2007

Utbildningsdepartementet

Jan Björklund

6 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2007/08:FPM13 EU:s budgetöversyn 2008/2009 SEK(2007)1188 till finansutskottet

2007/08:FPM15 Rådsbeslut om ett europeiskt migrationsnätverk KOM(2007)466 till socialförsäkringsutskottet

7 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Propositioner

2007/08:16, 19 och 27 till skatteutskottet

2007/08:29 till socialförsäkringsutskottet

2007/08:31 till justitieutskottet

Skrivelse

2007/08:33 till socialförsäkringsutskottet

8 § Allmän debattimme

Allmän debattimme

Bolagisering av statliga företag

Anf. 1 HANS STENBERG (s):

Herr talman! Bolagiseringar av olika statliga verksamheter har varit ett återkommande debattämne här i riksdagen. Vi socialdemokrater har hela tiden hävdat att vilken verksamhetsform man ska välja för en verksamhet ska avgöras av hur man får bäst nytta för skattebetalarnas pengar. Från borgerligt håll har man en mer strikt ideologisk hållning i de här frågorna: Privat är bra – offentligt ägt är dåligt.

En av de verksamheter som har debatterats under lång tid här i riksdagen är Vägverkets produktionsverksamhet, som de borgerliga partierna gemensamt vill bolagisera och därefter privatisera.

Eftersom det är mycket lönsamt för skattebetalarna att låta Vägverket ha en produktionsverksamhet inom sin organisation har vi socialdemokrater valt att behålla den verksamheten i Vägverkets egen regi. Vi har konstaterat att det är nödvändigt både för att upprätthålla konkurrensen på marknaden och för att säkerställa att det finns tillräcklig kompetens inom Vägverkets egen beställarorganisation.

Vägverket Produktion verkar i dag på marknaden på helt konkurrensneutrala villkor. Det innebär att verksamheten bedrivs på strikt företagsekonomisk grund med bra ekonomiskt resultat och helt utan några som helst subventioner från Vägverket i övrigt. Enligt Vägverkets egen bedömning sparar man flera hundra miljoner varje år på att ha Vägverkets produktionsverksamhet kvar.

Med tanke på den bristfälliga konkurrensen på entreprenadmarknaden tycker jag att vi politiker borde vara väldigt försiktiga med att göra oss av med ett så värdefullt verktyg för att upprätthålla konkurrensen. Tyvärr har jag inget större hopp om att den borgerliga regeringen ska lyssna på något av de goda skäl som finns för att inte bolagisera och privatisera verksamheten. Uppenbarligen struntar man helt i hur skattebetalarnas pengar används. Av rent ideologiska skäl har man bestämt sig för att verksamheten ska bolagiseras och privatiseras.

Jag tvivlar inte en sekund på att Vägverkets produktionsverksamhet kommer att bli ännu lönsammare efter en bolagisering. Problemet är bara att det kommer att ske på skattebetalarnas bekostnad i form av högre priser på de entreprenader som Vägverket upphandlar. Vi kommer helt enkelt att få mindre väg för pengarna.

Jag tror inte att det är någon slump att de stora privata entreprenadföretagen ligger på för att få till stånd en bolagisering och privatisering av Vägverket Produktion. De räknar naturligtvis med att kunna höja sina vinstmarginaler ordentligt när man blir av med Vägverket Produktion som prispressare.

Herr talman! Jag tycker att det är sorgligt att vi nu har en regering som tycker att det är viktigare att gå storföretagens intressen till mötes än att se till så att man får en effektiv användning av skattepengarna.
(Applåder)

Anf. 2 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Herr talman! Jag tror att man det är viktigt att man är väldigt tydlig på en punkt inom alla sådana här områden, nämligen att man ska skilja på myndighetsutövning och utförande. Här har staten båda rollerna. Tänk om Luftfartsverket skulle äga alla flygplan i Sverige också. Det skulle vara väldigt konstigt. Det är samma sak.

Även staten har ju varit inblandad i asfaltkarteller. Var det särskilt meriterande för staten? Det hade varit jättebra om staten hade stått utanför asfaltkartellen.

Anf. 3 HANS STENBERG (s) replik:

Herr talman! Det hade säkert varit bättre för de företag som var inblandade i kartellen, för då hade den förmodligen aldrig kommit upp till ytan och blivit synlig.

Vägverkets produktionsverksamhet är helt skild från myndighetsutövningen. Den bedrivs i dag precis som ett bolag på helt konkurrensutsatta villkor. Man deltar i upphandlingar på samma villkor som andra.

När man går igenom det här och jämför anbudssummor på jobb som Vägverket Produktion tar med det nästa bästa anbudet kan man konstatera att man sparar ordentligt med pengar på att ha en verksamhet som jobbar med att pressa priserna. Det finns ingen annan aktör på marknaden som har det intresset.

Anf. 4 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Herr talman! Det var en ny och helt fantastisk uppgift som vi fick höra nu, nämligen att förutsättningen för att asfaltkartellen skulle komma till allmän kännedom var att ett företag var statligt. Jag tycker att det var ett helt obegripligt argument.

Jag tror att det är väldigt viktigt att man skiljer på myndighetsutövning och utförande. Jag tycker att Vägverket ska syssla med planering och allt sådant, men det finns många andra företag som kan utföra detta. Det gäller att se till att konkurrensen fungerar mellan dessa företag och att inte någon har något försteg.

Anf. 5 HANS STENBERG (s) replik:

Herr talman! Det skulle vara väldigt intressant att höra hur man förbättrar konkurrenssituationen och undviker kartellbildning genom att låta färre företag få verka på marknaden och inte försöker ha något slags prispress.

Verksamheten inom Vägverket Produktion är totalt skild från myndighetsutövningen. Det är bara att granska verksamheten. Revisorerna har inte haft någonting att invända mot hur det har hanterats hittills.

Företagares trygghet

Anf. 6 KATARINA BRÄNNSTRÖM (m):

Herr talman! Det finns förhållandevis få företagare i Sverige jämfört med i många andra länder. Dessutom har antalet sjunkit de senaste åren trots att trenden har varit positiv i övriga Europa. Andelen kvinnliga företagare har också sjunkit de senaste tio åren.

Det svenska socialförsäkringssystemet utgör en orsak till detta. Det bygger på att man är anställd och har en lön. Orättvisorna är många och tydliga, och dessutom utnyttjar företagare socialförsäkringssystemet i mycket mindre omfattning än anställda.

Vi kan konstatera att det är svårt att skapa ett generellt välfärdssystem som även omfattar företagare. Ersättningar vid sjukdom, arbetslöshet och föräldraledighet baseras på tidigare års inkomster. Detta passar inte företagare som kan ha mycket ojämna och varierande inkomster beroende på konjunktur, lönsamhet i företaget etcetera. Företagare har också samma kostnader i sitt företag oavsett om de jobbar, är sjuka, föräldralediga eller

har andra kostnader såsom hyra. Detta tar man inte heller hänsyn till i socialförsäkringssystemen.

Trots att företagare har små möjligheter att tillgodogöra sig tryggheten måste de alltså ändå fullt ut vara med och finansiera denna trygghet i samma utsträckning som alla anställda.

Det är nödvändigt med förändringar i nuvarande system om det ska gälla för företagare. Man måste skapa ett enkelt och tydligt system. Beräkning av dagpenning är en sådan sak. Den borde göras enligt schablon. För anställda räknas de tre senaste åren, men en nyföretagare kan knappast ta ut någon lön vissa år eller vissa tider, och då blir det svårt. Normalarbetstid är också någonting som skiftar. För en anställd är det vad man skulle ha arbetat en vecka, inte vad man har arbetat. Så räknar man inte när det gäller företagare.

Den sjukpenninggrundande inkomsten som man har om man har ett handelsbolag eller enskild firma fastställs utifrån en nettointäkt när man har dragit av sina kostnader, så vad lönen är spelar egentligen ingen roll. Det gör också att ersättningarna blir lägre. Samma sak gäller vid tillfällig föräldraförsäkring. Där räknar man för anställda 220 dagar per år, och för företagare räknas kalenderdagar, vilket ger en lägre dagpenning.

Det borde vara möjligt att använda föräldrapenningen till att betala någon som inte har lön. Så är det inte i dag. Det skulle särskilt kunna gynna kvinnor, oavsett om de är företagare eller inte.

En annan bra lösning vore att låta företagare helt slippa de sociala avgifterna på sin egen lön för att i stället kunna spara till egna trygghetslösningar som är bättre anpassade till den specifika företagarens behov.

Anf. 7 KRISTINA ZAKRISSON (s) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja fråga Katarina Brännström vad Moderaterna nu gör. Jag har för ett antal år sedan själv suttit och jobbat med de här frågorna, speciellt de som handlar om företagare som riskerar att bli arbetslösa. Jag har en viss förståelse för just detta, och jag vill fråga vad Moderaternas förslag nu är för att förbättra detta för företagare så att den som blir arbetslös får en trygg ekonomi även vid arbetslöshet.

Anf. 8 KATARINA BRÄNNSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Alliansregeringen ser ju över detta för att kunna komma fram med ett bättre system som är bättre anpassat. Ännu har vi inte sett resultatet av det, men jag vet att näringsministern och andra har talat om att vi här måste göra någonting när vi ska förbättra företagsklimatet i Sverige. Det tråkiga är att det har blivit eftersatt i väldigt många år, och företagandet har därför ansetts vara så otryggt att det har gått ned i Sverige. I många andra sammanhang hyllar vi företagandet som en viktig möjlighet för människor att få arbete där det kanske inte alltid är möjligt att få en anställning.

Det kommer att komma förslag, och jag ser verkligen fram emot det. Äntligen ska tryggheten ökas även för den här gruppen människor som betalar lika mycket som man gör för en anställd!

Anf. 9 KRISTINA ZAKRISSON (s) replik:

Herr talman! Då skulle jag vilja fråga Katarina Brännström som verkar engagerad i frågan: Vilket är ditt förslag? Vilket konkret förslag hoppas du kommer framöver?

Jag är också lite fundersam över att alliansregeringen lovade väldigt mycket förbättringar för företagarna, men såvitt jag förstår är företagarna rätt besvikna över att det inte har kommit speciellt mycket. Snarare har det kommit försämringar såvitt jag vet.

Anf. 10 KATARINA BRÄNNSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Det är klart att förväntningarna är stora när vi nu äntligen fick en alliansregering efter alla år då man helt bortsett från den här gruppen människor!

När det gäller vad jag tänker ser jag kanske en möjlighet att man som företagare inte borde ha de sociala avgifterna eftersom man inte kan utnyttja systemet på det sättet. Man kan i stället ha en differentiering och själv hitta vissa lösningar till exempel när det gäller sjukförsäkringen, då man har kostnader i sitt företag som en anställd inte har. Det är inte rimligt att hela socialförsäkringssystemet bygger just på att man är anställd.

Anf. 11 KARIN ÅSTRÖM (s) replik:

Herr talman! Jag är väldigt glad att Katarina Brännström tar upp detta med de sociala trygghetssystemen, för det är ju faktiskt detta som varit en av våra grundbultar när vi har byggt den svenska välfärdsmodellen. Särskilt för de små företagarna och, som du tar upp, kvinnorna som är egna företagare har det varit bekvämligt de senaste åren.

Av den anledningen tillsatte den förra regeringen en utredning där man skulle titta över just detta sociala trygghetssystem för de egna småföretagarna. Den utredningen har alliansregeringen lagt ned.

Jag undrar: Vad fanns det för skäl till att man lade ned en utredning som precis hade startat och som skulle titta över frågorna som Brännström tar upp?

Anf. 12 KATARINA BRÄNNSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Jag vet också att den förra regeringen tillsatte en utredning som inte hann komma fram till någonting. Det var väl lite synd, för grunden till problemet är att man när man byggde upp det sociala trygghetssystemet – som vi alla kanske tycker är väldigt bra i många stycken – helt glömde bort den här gruppen människor och alltid utgick från att alla människor i Sverige är anställda.

Skälet till att man lade ned utredningen kan inte jag redogöra för här. Det får väl regeringen själv svara på. Men det är klart att det finns stora problem med att hitta ett generellt system, och jag tror att man måste våga börja i en annan ända och kanske lyfta ut den här gruppen ur systemet och hitta en annan lösning för dem. Att kombinera detta är som jag förstår väldigt svårt, och det kanske var det som var anledningen till att utredningen lades ned.

Anf. 13 KARIN ÅSTRÖM (s) replik:

Herr talman! Det är ju faktiskt på det sättet att OECD har kommit med en ganska bra rapport som lägger fast att den svenska välfärdsmodellen har varit väldigt bra, särskilt med tanke på utvecklandet av det egna företagandet. Vi står väldigt högt i klass i den rapporten.

Sedan kan man fundera över varför ni har höjt arbetsgivaravgiften för de små företagen. Varför har ni detta år krånglat till reglerna med hela 60 procent för de små företagen?

Anf. 14 KATARINA BRÄNNSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Det där var väl kanske en sanning med modifikation, för målet är ju för den nya regeringen att faktiskt ta bort många regler och att förändra regelverket på många områden. Det handlar inte bara om socialförsäkringssystemet, utan det handlar om regelverket över huvud taget till vilket den förra regeringen under många år har lagt den ena krångliga regeln efter den andra och byggt på svårigheter när det gäller att vara företagare i Sverige. Vi kan ju absolut inte säga att vi haft ett företagsvänligt klimat. Tvärtom ligger vi långt efter övriga Europa, vilket är väldigt synd.

Anf. 15 ULF HOLM (mp) replik:

Herr talman! Jag vill tacka Katarina Brännström för att hon tar upp denna fråga om företagens trygghet. Jag blir dock lite förvånad, för det var ju en överenskommelse under den förra mandatperioden mellan de fyra borgerliga partierna och Miljöpartiet att en sådan här utredning skulle tillsättas. Den förra regeringen tillsatte utredningen, men ett av de första besluten som den nya regeringen fattade förra hösten var att upphäva denna utredning. Över ett år har gått, och man har fortfarande inte kommit överens om ett nytt direktiv till en ny utredning.

Jag tycker att Katarina Brännström bör prata med näringsminister Maud Olofsson i stället för att lyfta fram den här frågan i kammaren!

Anf. 16 KATARINA BRÄNNSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Självklart kommunicerar vi på alla håll när det gäller de här viktiga frågorna. När det gäller utredningen kan det faktiskt ha varit så att man ville ge förändrade direktiv.

Jag är lite förvånad över den otroliga förväntan som finns på alliansregeringen att efter ett enda år ha löst alla problem som den förra regeringen under tio år eller ännu längre inte måktade med.

Jag tror att det är viktigt att vi gör detta på ett mycket noggrant sätt, väger in alla svårigheter och vågar se det utifrån en annan synvinkel. Den gamla regeringen såg hela problemet utifrån de anställda och glömde bort företagen. Jag är helt övertygad om att den nya regeringen har en helt annan utgångspunkt när det gäller företagare och kanske vågar föreslå, som jag tidigare har sagt, att lyfta ut den här gruppen ur systemet för att på det viset få ett mycket rättvisare system.

Anf. 17 ULF HOLM (mp) replik:

Herr talman! Jag är helt överens om problemställningen här: Vi måste lösa problemet med företagarnas trygghet, och hur vi ska göra det, ja, det är det vi ska ha en utredning till.

Men det är beklagansvärt att man fortfarande inte har tillsatt en utredare. Tydligt är direktivet klart nu, fick jag höra av en kollega här, men man har inte tillsatt en utredare. Behöver regeringen förslag på vem som kan utreda det här kan Miljöpartiet gärna komma med förslag på detta till den borgerliga regeringen!

Anf. 18 KATARINA BRÄNNSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Tack för det! Det var ju vänligt att Miljöpartiet vill hjälpa den borgerliga regeringen. Jag är inte säker på att man behöver den hjälpen.

Jag kan bara upplysa om att det har tillsatts 200 utredningar under det senaste året, alltså den tid som alliansregeringen har verkat. Det är något av ett rekord. Det är till och med svårt att få tag i utredningssekreterare och annat.

Jag är helt övertygad om att detta kommer att ske på ett mycket seriöst sätt med andra utgångspunkter än den tidigare regeringen hade, där man år efter år talade om företagarnas väl och ve men inte gjorde någonting.

(Applåder)

Integration – EBO

Anf. 19 YILMAZ KERIMO (s):

Herr talman! Situationen i våra mest utsatta stadsdelar och kommuner med trångboddhet, arbetslöshet och sociala problem är tydligen inget som bekymrar regeringen Reinfeldt. Insatserna i regeringens budget lyser helt med sin frånvaro.

Det svenska flyktingmottagandet är inte längre människovärdigt. Gränsen för hur vi behandlar de människor som flytt från krig och förtryck är snabbt passerad. Det ser vi dagligen i kommuner som Södertälje, Malmö och vissa stadsdelar i Stockholm och Göteborg.

Problemet i våra kommuner är att asylsökande familjer och enskilda alltför ofta hamnar i en boendesituation där de tvingas dela lägenhet med helt orimligt många personer i små lägenheter. Trångboddheten leder till bekymmersamma och oroande problem för barnens hälsa och utveckling och även för de vuxnas möjligheter till integration.

Trots stolta uttalanden från integrationsministern om att fler kommuner ska ta ansvar finns det inga skarpa förslag i regeringens budget. I vissa kommuner och stadsdelar är situationen så ansträngd att den kommunala servicen saknar möjligheter att skapa ett bra mottagande. Bostadsförhållandena, skolan, förskolan och den kommunala organisationen klarar inte av att hantera situationen.

Trångboddhet är ett av de större problemen och en vanlig konsekvens. Det leder ofta till sociala och psykologiska bekymmer när människor tränger in sig i små lägenheter, något som blir särskilt påfrestande för barnen. Många asylsökande tvingas också flytta runt och bo på en madrass hos olika bekanta och släktingar. Andra effekter är att skolorna saknar förutsättningar att ta emot nya barn.

Herr talman! Det finns ett akut behov av ökade ersättningar, men framför allt behövs det ett större solidariskt ansvar från landets samtliga kommuner. I Stockholmsregionen är det fortfarande ett fåtal kommuner som står för nästan hela mottagandet. Enligt Migrationsverket har Danderyd och Täby under 2007 tagit emot endast 25 flyktingar, medan Södertälje och Botkyrka har tagit emot närmare 1 000 personer. Det kommunala ansvarstagandet måste snabbt ses över, och den solidariska fördelningen mellan landets kommuner måste förbättras.

EBO, det vill säga eget boende, i dess nuvarande form behöver ses över och förändras. I en tillväxtregion som Stockholm och Mälardalen finns lokala förutsättningar för de allra flesta kommuner. Det handlar snarare om viljan att ta ansvar.

Anf. 20 INGE GARSTEDT (m) replik:

Herr talman! Vi är säkert överens i den här kammaren om att flyktingmottagandet är ett problem i Sverige. Socialdemokraterna hade ju alla chanser att ändra EBO-lagstiftningen under sin tid vid makten. Det lät man bli att göra.

Jag är fullständigt säker på att det kommer förslag från den nuvarande regeringen relativt snart om hur vi ska kunna få ett betydligt bättre flyktingmottagande.

Här är ju arbetslinjen viktig. Hade vi tidigare än nu haft arbetslinjen, som Socialdemokraterna inte ville ha när det gäller flyktingmottagande, så hade vi antagligen också haft en större spridning av flyktingar i Sverige.

Situationen är problematisk. Det är fullständigt klart att här måste vidtagas åtgärder. Regeringen har på olika sätt, precis som Migrationsverket, varit väldigt skarp i sin kritik av de kommuner som inte tar emot flyktingar i dag.

Anf. 21 YILMAZ KERIMO (s) replik:

Herr talman! Det är glädjande att höra att det finns åtgärder som är på gång. Men vi har ju sett i budgetpropositionen att det inte fanns några åtgärder från regeringens sida. Det är ord men ingen handling. Inge Garstedt, du säger att det är jättebra, att det ska finnas och att det kommer, men vi får se om det gör det.

Nu har ni makten. Nu är det ni i alliansen som har regeringsmakten. Då får ni se till att det kommer förslag. Det kan inte vara rimligt att tjugotalet personer ska bo i en tvåa på madrasser. Åtgärder måste komma mycket snart, och man måste gå från ord till handling.

Anf. 22 INGE GARSTEDT (m) replik:

Herr talman! Jag tror att du, Yilmaz Kerimo, kan vara helt säker på att den här regeringen kommer att gå från ord till handling. Vi har haft ett

år på oss. Ni hade åtminstone sju åtta år på er att ta hand om de här problemen.

För oss är det oerhört viktigt att man också samtidigt tittar på anhöriginvandringen, som ju är väl så stor som asylflyktingmottagandet, och det arbetar nu den nuvarande regeringen med.

Anf. 23 YILMAZ KERIMO (s) replik:

Herr talman! Det kan inte vara rimligt att kommuner som Botkyrka och Södertälje tar emot 1 000 flyktingar medan Danderyd och Täby bara tar emot ett tjugotal. Södertälje tar emot lika mycket som hela USA.

Det har gått bara ett år. Visst är det så. Men man har haft bråttom med andra åtgärder. Mycket annat har man hunnit att göra. Men när det gäller flyktingarna säger man att det tar tid och att det bara har gått ett år.

Det återstår att se om åtgärder kommer.

Anf. 24 MARGARETA CEDERFELT (m) replik:

Herr talman! Yilmaz Kerimo tar upp ett viktigt problem, och jag skulle vilja säga att det ytterst handlar om människovärdesprincipen. Problemet kan ju också delas upp i flera delar. Den ena handlar om att korta ned väntetiden för de flyktingar som kommer hit, och i dag finns ingen väntetid tack vare den borgerliga majoritetens politik.

Den andra delen handlar om att faktiskt ta herraväldet över sin situation. Där har ju alliansen också gjort omfattande insatser. En sak handlar om introduktionen, där man kombinerar sfi med arbete i stället för att endast gå på sfi-utbildning där det finns ett stort antal flyktingar i precis samma situation.

Jag tror att med detta arbete ökar möjligheterna att få ett bättre boende, att kunna välja en bättre skola och att bli integrerad i samhället. Jag hoppas att detta är en bild som Yilmaz Kerimo kan hålla med om.

Anf. 25 YILMAZ KERIMO (s) replik:

Herr talman! Det låter fint, herr talman, att väntetiden har blivit kortare och att introduktionen där arbete och utbildning varvas fungerar. Men i praktiken fungerar det inte. Jag får dagligen samtal från många som väntar på besked från Migrationsverket. Det tar fortfarande månader, till och med år. Något kortare kanske väntetiden har blivit, men det är fortfarande inte tillfredsställande.

Introduktionen där arbete och utbildning varvas är jättebra, men det har vi i vår regering också kämpat mycket för, så det är inget nytt. Det är bara bra att det fungerar, om det fungerar nu.

Problemet är inte bara arbete. Visst, det är jätteviktigt, men problemet är att boende, kommunal service, förskola, skola och allt annat som hör till en kommun inte fungerar eftersom dessa kommuner har tagit emot alldeles för många. De måste få någon kompensation från staten i så fall för att kunna hantera läget.

Anf. 26 MARGARETA CEDERFELT (m) replik:

Herr talman! Ingenting är så bra att det inte kan bli bättre. Detta är en prioriterad fråga från alliansens sida, nämligen att kunna se till att de

människor som väljer att flytta till Sverige eller som kommer hit av asylskäl får ett människovärdigt bemötande.

Fokus, återigen, handlar om integration i samhället för att själv kunna ta herraväldet över sitt liv. Men jag vill också lyfta upp att det är självklart att de kommuner som finns med ska ta emot flyktingar. Det är ett problem även inom EU, där regeringen arbetar aktivt.

Anf. 27 YILMAZ KERIMO (s) replik:

Herr talman! Det är bra att alla länder, inte bara Sverige, tar ansvar för de flyktingar som nu flyr undan krig; i detta fall är det i första hand irakier, som ofta hamnar i Södertälje och Stockholms län. Det är bra att solidariteten fungerar där, men den måste fungera mycket bättre även mellan kommunerna i vårt land. Alla kommuner måste ta ansvar. Då fungerar det bättre med integration och skola, och då fungerar det också bättre med arbete och integration.

Anf. 28 ULF NILSSON (fp) replik:

Herr talman! Yilmaz Kerimo tar upp ett viktigt ämne. Det är naturligtvis ett stort problem att många nyanlända människor som redan befinner sig i en utsatt situation finns i områden där det är hög arbetslöshet. Jag vill dock påminna om att det var en utveckling som pågick under Socialdemokraternas långa regeringsinnehav, och de gjorde inte någonting åt det.

Samtidigt vill jag påminna om att man inte ska glömma bort att de invandrare vi får innebär stora möjligheter när det gäller att få hjälp i utvecklingen av vårt samhälle både kulturellt och arbetsmarknadsmässigt. Det gäller därför att hitta vägar att komma in på arbetsmarknaden.

Nu har regeringen och integrationsminister Nyamko Sabuni tillsatt en utredning om att förstärka de ekonomiska incitamenten, som det heter, alltså olika typer av uppmuntrande insatser för att nyanlända flyktingar ska söka sig till områden och kommuner där det finns arbete. Det är ett första steg i att försöka göra något för att förbättra situationen. Jag hoppas att Kerimo stöder det.

Anf. 29 YILMAZ KERIMO (s) replik:

Herr talman! Som sagt, nu har alliansen makten. Då får de också se till att de åtgärder som behövs kommer snabbt och måste gälla. Utredning, javisst, det är jättebra, men det måste gå fort eftersom situationen i vissa kommuner i Stockholms län är ohållbar.

Tycker ni, Ulf Nilsson, att det är rimligt att ett tjugotal personer med barn bor i en tvåa och sover på madrasser? Vad ska man göra åt det? Det kan gå mycket fort att avskaffa eget boende så att de måste bo i de kommuner de blir anvisade. Det går jättefort. Sedan får utredningen även titta på andra, långtgående åtgärder, men nu måste man komma med insatser mycket snabbt. Det går fort om man ser över EBO-lagen.

Anf. 30 ULF NILSSON (fp) replik:

Herr talman! Nyanlända flyktingar behöver faktiskt inte bo 20 stycken på madrasser i en lägenhet eftersom Migrationsverket numera inte står för baracker och kaserner utan för lägenheter. Kommunen är inte skyldig

att betala ett enda öre för boendet för människor som väntar på asyl. Där tror jag att Kerimo lite grann blandar ihop olika saker.

Problemet uppstår när man beviljats asyl och anhöriginvandrare kommer hit. Det blir en påfrestning när många bor i kommuner där det redan finns arbetslöshet och kommunen ska ordna bostäder. Det är det vi genom utredningen ska försöka göra någonting åt.

Anf. 31 YILMAZ KERIMO (s) replik:

Herr talman! Problemet finns redan när de söker asyl. De flyttar till kommuner som Botkyrka och Södertälje och bor hos anhöriga, ett tjugotal i ett och samma rum. Staten har inte tagit ansvar genom att ge dessa kommuner ersättning eller genom att bidra med möjligheter till boende. De får endast introduktionsersättningen, inget annat. Varje familj som bor hos anhöriga får 500 kronor per vuxen, maximalt 1 000 kronor per familj. De får bara husbidrag. Jag anser att man måste se över egetboendesystemet.

Kommunbesöksförbud

Anf. 32 ANNELIE ENOCHSON (kd):

Herr talman! Kvinnors försvarslöshet gentemot mäns våld är en begränsning av de mänskliga rättigheterna. Regeringen skriver i budgeten för 2008 att man avser att vidta åtgärder för att göra rättsväsendet kraftfullt och tydligt mot mäns våld mot kvinnor. Man vill också arbeta för skydd för kvinnor i våldsutsatta situationer oberoende av var i landet de bor, och det är bra, mycket bra. Jag vill dock nämna ett förslag till lagändring som jag tror skulle innebära en stor förändring för många kvinnor som lever i ständig rädsla för män som har besöksförbud men som ändå fortsätter att trakassera dem utanför hemmet.

Situationen i dag är att många kvinnor lever i en ofrivillig husarrest som följd av förföljelse och fysiskt våld från män som de levt i en nära relation med. Den ofrivilliga husarresten kommer av lagen om besöksförbud och innebär att den som tilldömts förbudet inte får ta kontakt med eller göra besök hos den som skyddas av domen.

Problemet blir då att den som skyddas av besöksförbudet, oftast en kvinna och hennes barn, kan löpa stor risk att behöva möta sin våldsamme man när man lämnar sitt hem. Några större geografiska områden kan inte enligt lagen omfattas av besöksförbudet. För att känna sig trygg väljer den utsatta kvinnan att begränsa sin rörlighet till den plats som förbudet omfattar, något som i praktiken blir en ofrivillig husarrest.

En utsatt kvinna uttryckte denna oro så här till mig: ”Detta knäcker oss. Att ständigt ha en oros känsla, att aldrig veta, att alltid känna sig otrygg. Det måste väl ändå vara så att vi tänker mer på barnen än på en vuxen man som har begått allvarliga brott mot dem? Mina barn har rätt till ett liv, ett liv med kvalitet. De ska inte behöva gå omkring och vara livrädda för vad som kan hända så fort de lämnar vårt hem.”

Att kvinnor med sina barn blir fångar i det egna hemmet för att de är rädda att möta sin förövare är inte människovärdigt. Förövaren kan visserligen ha besöksförbud för hemmet, och kanske även för skolan, men för övrigt kan förövaren röra sig helt fritt medan den våldsutsatta är hämmad i sitt rörelsemönster. Detta måste ändras på!

Mitt förslag, som jag även motionerat om i riksdagen, är att man bör ändra i lagen om besöksförbud så att besöksförbudet kan utvidgas till att omfatta en större geografisk yta såsom en hel kommun. Jag tror att många oroliga och rädda kvinnor och deras barn med denna lagändring skulle få ett liv med större livskvalitet och trygghet.

Anf. 33 CARINA HÄGG (s) replik:

Herr talman! Det är väldigt intressant att ta del av olika förslag som kan hjälpa till att öka tryggheten för kvinnor. Vi vet att många kvinnor lever i verklig rädsla.

Vi behöver använda både modern teknik och lagstiftning för att begränsa mäns rörelsefrihet och öka kvinnors. Att utvidga besöksförbudets geografiska räckvidd kan vara ett sätt, och jag tycker det är väl värt att pröva. Vi kanske också måste fundera på, när det gäller de yttersta fallen och vi uttömt de möjligheter som i dag finns till buds för att skydda kvinnor, att samarbeta över riksgränserna för att säkra kvinnors och deras barns tillvaro genom att hjälpa dem till en omstart någon annanstans.

Det finns mycket vi behöver göra. Inte minst behöver vi jobba förebyggande med mäns attityder och maskulinitet. Och hur kan vi till exempel säkra att funktionshindrade kvinnor kan ta del av sekretesskyddet? I dag säger en del kvinnor att det inte är möjligt för dem, att det på grund av deras handikapp krävs så många åtgärder.

Jag vill fråga Annelie Enochson: Kommer det konkreta förslaget, som ett av många som jag tror måste komma, med i den handlingsplan som vi väntar på och som inom kort ska komma från regeringen?

Anf. 34 ANNELIE ENOCHSON (kd) replik:

Herr talman! Jag uppfattade frågan så att det gällde förslaget om att kunna hjälpa dem som reser över gränser. Var det så Carina Hägg menade? Ja. Jag vet inte riktigt vad som kommer med i förslaget. Jag sitter inte i det utskottet så jag vet inte det, tyvärr.

Däremot vet jag att det vi har i dag fungerar dåligt. Jag känner ett antal kvinnor som har stora problem med just besöksförbudet. Det verkar ungefär som att bara mannen får ett besöksförbud så har kvinnan fått hjälp. Vi som sysslar med dessa frågor och känner ett antal kvinnor som har våldsbenägna män vet att det inte hjälper. Kvinnorna blir mycket begränsade i sitt rörelsemönster.

Genom att ändra i lagen och även införa ett geografiskt besöksförbud, till exempel en hel kommun, skulle dessa kvinnor och barn kunna känna sig betydligt tryggare. Det tror jag är en väg man kunde gå.

Anf. 35 CARINA HÄGG (s) replik:

Herr talman! Jag sade i mitt förra inlägg att jag tycker att Annelie Enochsons förslag är intressant och väl värt att pröva. Men jag vill sätta in det i ett sammanhang. Det finns så väldigt mycket annat som vi också måste göra, annars kan vi skapa en falsk trygghet för de kvinnor som söker något som kan ge dem och deras, ofta många, barn hjälp och stöd.

Vi väntar den nationella handlingsplanen inom kort. Den skulle ha kommit i oktober. Jag är beredd på och ser gärna att det skjuts fram någon månad om vi får en bra plan. Det är ändå det vi ska leva med i längden.

Min fråga till Annelie Enochson är: Kommer Kristdemokraternas konkreta förslag med i den nationella handlingsplanen, eller är den här debatten ett sätt att markera att man har en särskiljande uppfattning?

Prot. 2007/08:19
31 oktober

Allmän debattimme

Anf. 36 ANNELIE ENOCHSON (kd) replik:

Herr talman! När den nationella planen kommer från alliansen kommer den att bli mycket bra. Det tror jag. Om det här förslaget kommer att vara med eller inte vet jag inte. Det är därför jag lyfter det i dag i kammaren. Det är väl värt att pröva det.

Anf. 37 INGE GARSTEDT (m) replik:

Herr talman! Det förslag om Annelie Enochson tar upp är oerhört intressant. Jag tror precis som Annelie och föregående talare att det är viktigt att man provar många nya metoder. Det är inte rimligt att det i sådana här fall är kvinnan som har hemarrest tillsammans med barnen.

Anf. 38 ANNELIE ENOCHSON (kd) replik:

Herr talman! Jag är glad för det stödet, och jag är också glad för det stöd som Carina Hägg gav mig. Kan vi bli många här i kammaren kan den här motionen när den kommer upp till debatt kanske gå igenom. Det är min önskan med detta inlägg.

EU-konstitutionen

Anf. 39 ULF HOLM (mp):

Herr talman! Vi skiftar snabbt ämne. Det finns också någonting annat som många oroar sig över. Det är det bristande intresset för EU-frågorna och den i dag näst intill obefintliga debatten om Sveriges EU-politik och EU:s framtid. Även jag oroas av detta.

Ett sätt att öka intresset och debatten är givetvis att arrangera en folkomröstning om det senaste förslaget till EU-konstitution, eller det reformfördrag, som nu har slutits. Våldigt många borde kunna instämna i det i stället för att förvånas och uttrycka avsky för kravet på en folkomröstning.

Det gäller framför allt eftersom syftet med EU-konstitutionen efter EU-toppmötet i Laeken år 2001 var att EU skulle komma närmare folket. Är det då så konstigt att fråga folket om det man har kommit överens om är rätt väg för EU att gå? Jag tycker inte det. Men många tycks inte dela min åsikt.

Ett av de förslag som finns i det nya EU-förslaget är att vi ska ha en president och en utrikesminister för EU-frågor. Det kan man tycka är bra. Jag kan tycka att det är mindre bra. Men är det så farligt att fråga folket vad det tycker är bra?

Det innebär fler majoritetsbeslut i EU när det gäller rättsliga och inrikes frågor. Idrottspolitik ska bli en EU-fråga, rympolitik ska ännu mer bli en EU-fråga och så vidare. Det är kanske läge att fråga folket: Är detta rätt väg att gå för EU?

Har man inget stöd för vart EU ska gå kommer det bli ännu värre i framtiden. Då får man ingen acceptans hos medborgarna. Har vi inte

intresserade medborgare för den politik som drivs här i riksdagen kan det sluta mindre bra.

Vi har också märkt det just i valet till EU-parlamentet. Där kan man diskutera EU:s framtid och vilka frågor som ska debatteras. Valdeltagande sjunker för varje val sedan EU-parlamentet startade sina val år 1979. Det har blivit allt färre som röstar varje val. Det är ingen bra utveckling. Det kan ingen av oss tycka.

Jag tycker därför inte att det är konstigt att fråga medborgarna vad de tycker om EU:s framtid genom en folkomröstning. Formellt innebär EU-konstitutionen att makt flyttas över till EU. Irland kommer att ha en folkomröstning just av det skälet. Juristerna i Danmark diskuterar frågan, och även i Storbritannien förs diskussioner.

Eftersom det är samma EU-konstitution som vi diskuterar borde förslaget också innebära att makt flyttas över från Sverige till EU på samma sätt som det innebär på Irland. Det är samma EU-konstitution vi diskuterar.

Det finns flera personer inte bara från oppositionen, Miljöpartiet och Vänstern, utan också från alliansens partier som kräver folkomröstning. Det är centerpartister och folkpartister som ser värdet i att vi diskuterar EU:s framtid.

Sedan kan vi ha olika åsikter om vilken väg vi ska ta. Det viktiga är att vi diskuterar och att det finns en folklig förankring för den politik som drivs på EU-nivå.

Anf. 40 CARL B HAMILTON (fp) replik:

Herr talman! Jag ska ta upp en väldigt fundamental fråga för Ulf Holm och Miljöpartiet. Den illustreras av att man i det nya fördragsförslaget talar om att klimatet är ett nytt åtagande.

Europeiska unionen är den organisation i världen som är starkast beträffande klimatfrågan och att bekämpa klimathotet. Det finns hundratals rättsakter som är bindande för medlemmarna och 50–60 internationella avtal.

Då skulle man kunna tro att miljöpartisterna skulle stödja den europeiska unionen och tycka att det var en bra organisation. Det är den starkaste organisationen i världen för att bekämpa miljöhotet.

Man skulle kunna tro att ni skulle tycka att Sverige ska vara aktivt och medverka och stanna kvar inom organisationen. Men det är tvärtom. Miljöpartiet tycker att vi ska lämna den organisation som är starkast i världen på att bekämpa klimathotet. Ni vill försvaga den europeiska unionen bland annat genom att gå emot fördraget.

Herr talman! Min fråga är: Vad är viktigast för Miljöpartiet i världen i dag? Är det att bekämpa den europeiska unionen och fördraget eller är det att bekämpa klimathotet i världen? Finns det ett svar på den frågan?

Anf. 41 ULF HOLM (mp) replik:

Herr talman! Det viktigaste är givetvis inte att bekämpa EU. Men om EU fattar beslut som aktivt motverkar aktiv miljöpolitik måste Miljöpartiet protestera.

I artikel 147 lägger man nu till en bisats om att EU ska kunna jobba internationellt med klimatpolitik. Har inte EU kunnat göra det tidigare?

Hade vi inte ett toppmöte i mars som just var pådrivande i klimatfrågorna inför träffen med till exempel USA?

Jag kan tycka att EU borde ha gjort mer. EU antog ett mål för internationell klimatpolitik. Därmed betyder inte förändringen i artikel 147 i EU-konstitutionen någonting i verkligheten. Är det enda förslaget för att göra EU till en bättre aktör i klimatfrågorna är det inte tillräckligt.

Jag måste tillstå att det inte är ointressant att EU faktiskt är en viktig aktör när det gäller internationell klimatpolitik. Där har Carl B Hamilton rätt.

Anf. 42 CARL B HAMILTON (fp) replik:

Herr talman! Det är ”inte ointressant” att EU är den starkaste organisationen i världens klimatpolitik. Finns det ett svar på frågan, Ulf Holm? Vad är viktigast för Miljöpartiet att bekämpa i dag?

Är det att bekämpa fördraget och EU som organisation? Det är vad ni gör varje dag och i varje debatt med denna inriktning. Eller är det viktigare för Miljöpartiet och Ulf Holm att bekämpa klimathotet?

Vad är svaret på den frågan, Ulf Holm? Kan vi få ett klart svar på den frågan? Finns det ett svar? Kläm i så fall fram det.

Anf. 43 ULF HOLM (mp) replik:

Herr talman! Givetvis finns det ett svar på Carl B Hamiltons fråga. Svaret är ja. Klimatfrågorna är viktigast. Det är också därför som vi tycker att eftersom vi nu är medlemmar i EU borde EU anta en EU-konstitution som är bättre ur klimatsynpunkt, men den är dålig.

Anf. 44 STAFFAN DANIELSSON (c) replik:

Herr talman! Det är trist och tråkigt att Ulf Holm och Miljöpartiet verkar ha fastnat i EU-byråkratin och EU-fördraget i stället för att lyfta sig och se om vi tillsammans kan utveckla Europa. Ni vill att Sverige ska gå ur EU och bygga upp något nytt i stället för att utnyttja det redskap som finns. Det är 27 länder som är med, och 27 köar för att komma med.

Vi har jobbat flera år med fördraget. Det är bred enighet från alla regeringar, bred enighet inom parlamenten, och bred enighet i Sveriges riksdag. Den här frågan lämpar sig inte så bra för folkomröstning.

Som Carl B Hamilton sade är det gåtfullt hur ett parti som har ett starkt miljöintresse och driver på medvetet vill försämra Sveriges möjligheter att driva på inom EU och internationellt i klimat- och miljöfrågorna.

EU breddar nu sin verksamhet från fred och säkerhet, från ekonomiskt välstånd och trygghet till miljö-, energi- och klimatfrågorna. Då säger Miljöpartiet nej. Det är gåtfullt.

Anf. 45 ULF HOLM (mp) replik:

Herr talman! Staffan Danielsson talar om att fastna i byråkratin. Låt mig då påminna honom om att det var Centern som drev på om att vi skulle godkänna den långtidsbudget som finns nu där man inte gör en enda förändring när det gäller EU:s byråkrati och där man inte gör några förändringar när det gäller EU:s jordbrukspolitik. Man låter den fortsätta vara nästan halva EU:s budget. Miljöpartiet protesterade och sade att vi

inte bör ha en jordbrukspolitik på EU-nivå utan att vi borde satsa på de nya framtidsfrågorna. Men vi fick inte gehör från Staffan Danielssons parti. Jag beklagar detta.

Det finns enighet i parlamenten. Ja, men det är kanske inte det som är det viktigaste för mig. Jag tycker att det är viktigt att man har stöd bland befolkningen också när man ska driva en internationell politik. Det tror jag är viktigt. Det råder enighet i många parlament, men det råder kanske inte enighet bland befolkningen. Det är därför det är så bra att ha folkomröstning.

Staffan Danielsson säger att detta inte är lämpligt för en folkomröstning. Säg det till det irländska folket! Där ska man ha en folkomröstning. Andra länder – 13 stycken – hade en folkomröstning om det förra förslaget. Det går alldeles utmärkt. Några länder röstade för, och några länder röstade emot.

Anf. 46 CHRISTINA AXELSSON (s) replik:

Herr talman! Tack, Ulf Holm, för att du lyfter fram EU-frågorna under debattimmen! Det är lovvärt att man vill öka intresset för EU-politiken.

Men jag måste fråga Ulf Holm vad det är vi ska folkomrösta om. Att Irland gör det är en sak eftersom landet har det i sin konstitution och grundlag. Men nu har vi ju förändrat det här till det nya förslaget till fördrag som man har fattat beslut om. Det innebär inte de stora förändringar som det var tidigare.

Därför handlar det mer om att vi ska gå ut och diskutera med folket. Jag är den första att beklaga att den borgerliga regeringen lade ned EU 2004-kommittén. Men nu är det upp till oss att starta debatter och att även använda riksdagen som en språngbräda. Folkomröstning tror jag inte löser problemet. Det handlar om mer energi från oss politiker i alla frågor, för vi behöver varandra. Jag tror att EU kan vara ett sätt att öka detta.

Anf. 47 ULF HOLM (mp) replik:

Herr talman! Givetvis är det jätteviktigt att vi riksdagsledamöter, EU-parlamentariker och andra aktivt är ute och diskuterar EU-frågan. Men vi måste också kunna erkänna att det kanske inte är alltför många som lyssnar på oss och som kommer på möten som har EU som rubrik. Jag kan beklaga detta mycket.

Jag kan samtidigt konstatera att det har funnits ett stort intresse för EU-frågorna när vi har haft folkomröstningar om EMU och om vi skulle gå med i EU eller inte. Det fanns ett stort intresse för de frågorna. Folk var intresserade av att få veta mer. Jag tror att det är jätteviktigt. Därför tror jag också att det är viktigt att vi kan ha en folkomröstning. Det innebär ju att vi flyttar över makt från det här parlamentet till EU.

Man kan inte säga att det fördrag som finns nu är helt annorlunda jämfört med det som fanns för två år sedan. Det är i princip samma förslag. Man har tagit bort några saker om flagga, hymn och så vidare. Men när det gäller de viktiga frågorna är det i stort sett exakt samma fördrag.

Anf. 48 FINN BENGTTSSON (m) replik:

Herr talman! Ulf Holm räknade i sitt anförande upp inte mindre än sex vitt skilda olika frågor som berör den kommande EU-konstitutionen. Ulf Holms bärande hypotes är att folket måste ta ställning på en och samma gång till alla de mer eller mindre komplexa frågor som ska bygga upp en ny, förhoppningsvis kommande, EU-konstitution.

Till förmån för Ulf Holms parti och hans egen bedömning riskerar vi här att hamna i ett vakuum. Föregående talare ställde den konkreta frågan: Vad kommer folk att rösta om? Min konkreta fråga blir ännu mer tydlig: Vad är det som Ulf Holm och Miljöpartiet vill formulera för svenska folket att ta ställning till när det gäller det kommande fördraget? Kan vi få ett besked om det så att vi sedan kan diskutera om det är lämpligt att folket tar detta eller om det folkvalda parlamentet delvis ska avlasta folket genom att ta ställning till var och en av sakfrågorna?

Anf. 49 ULF HOLM (mp) replik:

Herr talman! Vi måste ta ställning till ett paket. Vi kan inte lyfta ut separata frågor, där jag i vissa frågor skulle tycka att vi skulle rösta för och i andra att folket röstade nej. Det är paketet som är det viktiga här.

Jag har kanske lite större förhoppningar och mer tro på svenska folket än vad Finn Bengtsson har. Jag tror att man kan göra en sådan paketlösning. I och för sig kan jag bli lite tveksam, för i förra valet – riksdagsvalet 2006 – lyckades folket kanske inte med den paketlösningen eftersom man valde en borgerlig regering. Om man hade känt till hela innehållet i paketet kanske man hade gjort ett annat val. Jag är som sagt lite tveksam där, men jag tror att det är så man måste säga. Vill man ha reformfördraget eller inte? Om det blir ett nej innebär det ett uppdrag till regeringen att förhandla fram ett bättre förslag. Det tror jag är viktigt.

Anf. 50 EVA-LENA JANSSON (s) replik:

Herr talman! Jag är en av de socialdemokrater som var oerhört kritisk mot EU-frågan. Jag har röstat nej i två folkomröstningar.

Anledningarna till att jag nu har tagit ställning för att inte ha folkomröstning om konstitutionen är två.

Den första frågan är att vi fattar beslut här i riksdagen – inte en gång i veckan men ganska ofta – där vi för över makt härifrån till EU. Och vi gör det ofta enhälligt; det är sällan Vänsterpartiet och Miljöpartiet är emot, och det är också sällan Socialdemokraterna är emot att flytta makten.

Den andra frågan är den som har fått mig att ändra uppfattning, för jag var faktiskt för en folkomröstning från början. Det handlar om resultatet i flera länder där det visade sig att man egentligen inte hade sagt nej till EU-fördraget. Det man hade sagt nej till var medlemskap för Turkiet i EU. Om man hamnar i en sådan situation blir min fråga till Ulf Holm: Tycker du att det är lämpligt att man i en folkomröstning får debatten om huruvida Turkiet ska få bli medlem eller inte och att det blir det som faller avgörandet i folkomröstningen?

Anf. 51 ULF HOLM (mp) replik:

Herr talman! Nej, det tycker jag givetvis inte. Det är fortfarande omdiskuterat hur fransmännen, holländarna och även spanjorerna och andra folk egentligen röstade. Vad röstade man ja till, och vad röstade man nej till? Det kan diskuteras i all oändlighet, precis som vi gör med riksdagsvalet 2006. Röstade man för eller emot Miljöpartiet eller borgerligheten eller var det Göran Persson som person? Det kan man diskutera i all oändlighet.

Jag tror att det viktiga är att vi diskuterar EU-frågan, och jag tror som sagt att man kan rösta om en paketlösning. Tycker man att detta är rätt inriktning för EU eller tycker man inte att det är rätt?

Miljöpartiet tycker givetvis att om Turkiet vill bli medlem i EU, för en debatt i Turkiet och bestämmer sig för detta så är de välkomna. Vi ska inte bestämma hur andra länder resonerar om huruvida de vill vara med i EU eller inte.

Anf. 52 KATARINA BRÄNNSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Ulf Holm säger att han vill använda folkomröstning för att höja intresset för EU. Jag tycker snarast att det låter som om det vore precis tvärtom – att minska intresset för EU.

Det är oerhört svårt att sätta sig in i den nya konstitutionen. Det kan den vara även för oss förtroendevalda, men inte minst för enskilda människor. Det blir oftast ett ja eller nej till EU som man tror att man tar ställning till.

Jag tycker också att man misstror både de förtroendevaldas ansvar och deras möjlighet att föra ut de olika frågorna på ett sätt som gör att människor kan sätta sig in i dem. Det är bara enstaka länder som har bestämt att de ska ha folkomröstning; det är ingen majoritet i EU.

Jag tror att det handlar om att utveckla EU och inte motverka det. Jag tror också att vi alla kan ha synpunkter på olika frågor inom konstitutionen liksom vi har på olika frågor här i riksdagen. Vi har ju inte folkomröstningar för det.

Jag skulle vilja ställa en fråga. Det vilar ett stort ansvar på oss riksdagsledamöter och förtroendevalda. Är inte Miljöpartiet och Ulf Holm beredda att ta det ansvaret och själva driva frågan och inte lämna över den på svenska folket?

Anf. 53 ULF HOLM (mp) replik:

Herr talman! Katarina Brännström talar om att lämna över frågan. Det är faktiskt inte så många folkomröstningar vi har haft i Sverige hittills. De två senaste har handlat just om EU-medlemskap.

Den stora, viktiga frågan är: Ska man lämna över makt eller inte? Det är inte den vanligaste fråga som vi avgör i riksdagen. Om man lämnar över makt från de folkvalda till en annan organisation, eller till EU i det här fallet, tror jag att det är viktigt och bra att fråga svenska folket om de är beredda att göra det.

Vi kan dra olika slutsatser, men jag tror att det är viktigt att vi diskuterar frågan mer än vad vi gör i dag. Jag kan också beklaga att vi är ute för lite och diskuterar EU-frågan. Jag tror inte att det räcker med att EU-minister Cecilia Malmström åker ut och besöker tio kommuner under ett år. Vi måste ha mer diskussion om EU, för det påverkar oss så mycket.

Prot. 2007/08:19
31 oktober

Allmän debattimme

En bok för alla

Anf. 54 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (s):

Herr talman! Läsandet och litteraturen är ett ämne som allt oftare diskuteras. Jag tycker att det är bra att vi diskuterar boken och läsandet. Läsandet är en förutsättning i varje människas bildningsprocess. Därför är det viktigt att stimulera till läsning, gärna i så tidig ålder som möjligt.

Vi vet att det är stora skillnader mellan hur mycket man läser. En del läser inte alls. Den största gruppen som aldrig läser är yngre män. Men vi kan också se undersökningar som visar att läsandet minskar i alla åldrar.

När vi nu ser detta blir jag som socialdemokrat väldigt oroad när man i det budgetförslag som regeringen har lagt fram för riksdagen tar bort det statliga stödet till bokförlaget En bok för alla.

Ett uppdrag som de har haft sedan 1976 är att erbjuda kvalitetslitteratur till låga priser till vuxna och barn. Men de har också ett viktigt uppdrag att jobba med läsfrämjande insatser. Från och med årsskiftet blir de alltså av med sina 10 miljoner kronor som de har haft för denna verksamhet. Detta slår undan benen på den verksamheten. Och alla de värdefulla läsfrämjande insatser som de har jobbat med kommer i och med det också att försvinna.

De har jobbat mycket med projekt gentemot de grupper som kanske läser minst. Vi talar ofta om att det är viktigt att vi får barn att läsa, men om vi som vuxna inte läser, som ändå är förebilder för våra barn, finns det en stor risk att de inte tar till sig det skrivna ordet.

Ett väldigt lyckat projekt som man har jobbat med är En bok för alla. Man har just vänt sig till i första hand LO-kollektivets medlemmar och män. Genom att männen har fått stimulans till att läsa och genom att de har blivit nyfika på boken har effekten blivit att de också har gått hem och läst för sina barn. Det är precis som projektets rubrik "Läs för mig, pappa!" – detta för att man ska få fler barn att läsa.

Om de här värdefulla läsfrämjande insatserna försvinner tror jag att den moderatledda regeringen driver en politik som i stället för att få fler att läsa gör att allt färre tar del av det skrivna ordet.

Anf. 55 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Det fick bli det sista inlägget i den allmänna debattimmen i dag, som härmed är avslutad.

9 § Svenskt deltagande i Förenta nationernas och Afrikanska unionens gemensamma fredsfrämjande insats i Darfur

Föredrogs sammansatta utrikes- och försvarsutskottets betänkande 2007/08:UFöU1 Svenskt deltagande i Förenta nationernas och Afrikanska unionens gemensamma fredsfrämjande insats i Darfur (prop. 2007/08:7).

Kammaren biföll utskottets förslag att ärendet fick avgöras efter endast *en* bordläggning.

Anf. 56 URBAN AHLIN (s):

Herr talman! Det är med stor tillfredsställelse som vi i dag har att behandla betänkandet om att sända svenska militärer i en gemensam insats, tillsammans med Norge, till Darfur.

Den socialdemokratiska regeringen inledde tidigt ett samarbete med den norska regeringen om att förebereda sig och träna ingenjörstrupper för att kunna göra en viktig insats i Darfur. Det är en region som har varit svårt präglad av stammotsättningar, janjawidmilisens attacker på civilbefolkningen och någonting som vi i den socialdemokratiska regeringen betecknade som ett folkmord.

Det är oerhört glädjande att FN:s säkerhetsråd i diskussioner och dialog med den sudanesiska regeringen har kommit så långt att man kan säga att vi nu ska skicka en stor insats till Darfur. Afrikanska unionen har varit där tidigare men med alltför få soldater för att kunna göra någon nytta. Det är glädjande att FN:s säkerhetsråd har kommit så långt att vi nu ska sända en trupp om 19 555 soldater till regionen.

Sverige och Norge är där beredda att bistå med en ingenjörsbataljon om sammanlagt ungefär 400 man. Sverige kommer att bidra med den mindre delen. Norge är så kallad *lead nation*. Det svenska bidraget uppgår till 160 personer. Det är glädjande, men jag vill direkt säga att det finns några problem och komplikationer med denna insats.

I denna stund är det fortfarande inte klart att den sudanesiska regeringen är beredd att acceptera svenska och norska insatser i detta förband. Den afrikanska unionen har uttryckt det på det sättet att man vill ha en afrikansk militär insats. Sudanesiska regeringen har sagt via pressmeddelanden och uttalanden, faktiskt i Kina, att det är okej att Kina och Thailand är med. Men man har inte nämnt Sverige och Norge.

Jag vill ändå göra kammaren uppmärksam på detta och få det fört till protokollet, så att det ska vara fullständigt klart för alla och envar att det i och med att vi tar det här beslutet fortfarande inte är klarlagt om vi över huvud taget får åka.

Och jag vill från Socialdemokraternas sida göra det fullständigt klart att vi, om den sudanesiska regeringen inte accepterar att Sverige och Norge ingår i denna insats, inte heller ska försöka att ingå i den. Man kan, om man vill dra det långt, ändå tolka det på det sättet att FN:s säkerhetsråd har rätt att deployera trupper även om den sudanesiska regeringen inte skulle samtycka till det. Men vi socialdemokrater vill klart och tydligt markera att om den sudanesiska regeringen inte tycker att det är okej att den svensk-norska bataljonen ingår ska vi inte heller åka. Då blir risken alldeles för stor för våra soldater.

Vi i riksdagen tar beslutet när vi sänder väpnad trupp utomlands. Det här är ett artikel 7-uppdrag, det vill säga det är det starkaste mandatet som FN:s säkerhetsråd kan ge till en internationell insats.

Vi är, som sagt, glada över den. Den behövs på marken för att kunna säkra en situation i Darfur. Vi hoppas att Salim Salim och Jan Eliasson lyckas i sina ansträngningar för att få ett fredsavtal så att konflikten också löses på långsiktig väg.

Det är också glädjande att detta är en insats som genomförs av den afrikanska unionen på uppdrag av FN. Det är positivt om Afrikanska unionen får starkare resurser och kan göra ett bättre arbete på den afrikanska kontinenten, och det är oerhört glädjande att Sverige och Norge kan bidra till att stärka den afrikanska unionens möjligheter att göra ett oerhört viktigt arbete.

Flera hundratusen människor har dött i konflikterna. Flera miljoner människor är på flykt. Det råder ingen som helst tvekan om att insatsen är oerhört nödvändig, och det är glädjande att vi har kommit dit i dag.

Men som alltid när vi tar de här besluten i Sveriges riksdag vill jag poängtera att vi måste skänka en tacksamhetens och stolthetens tanke till alla de kvinnor och män som är beredda att delta i internationella operationer för Sveriges räkning och på det sättet bidra till säkerhet och fred i vår värld. Vi vet av erfarenhet att det kan leda till förluster av människoliv och skador. Vi i Sveriges riksdag hoppas naturligtvis att det inte ska ske i denna insats. Men, än en gång, vi är oerhört tacksamma och stolta över de kvinnor och män som genom sina insatser är beredda att bidra till en fredligare och säkrare värld.

Vi socialdemokrater har i en motion påtalat att vi tycker att regeringen tar ut svängarna lite väl kraftigt när det gäller den så kallade marginalen. Som jag sade tidigare är det 160 soldater som vi sänder iväg. Men regeringen begär ett bemyndigande om 450 soldater. Om det skulle bli en situation i Darfur där vi måste undsätta våra soldater menar regeringen att man behöver ha 290 extra att skicka dit.

Vi förstår mycket väl att det måste gå snabbt och att det måste finnas en marginal. Men vi tycker att det är lite otillfredsställande att denna marginal ökar under årens lopp, då vi behandlar dessa ärenden. Vi avser att återkomma i den frågan så småningom.

Jag vill också säga något för riksdagens protokoll, så att alla och envar är medvetna om att vi riksdagsledamöter vet om begränsningarna i denna insats. Jag sade tidigare att det är 19 555 soldater som den sudanesiske regeringen har godkänt att FN deployerar. Om det då finns 19 555 soldater i Sudan och våra trupper behöver undsättas betyder det att vi hamnar i en väldigt svår situation när det är den sudanesiske regeringen som ska acceptera att man går över denna numerära maximala nivå. Vi vill för protokollet ändå understryka att det är väsentligt att Försvarsmakten och den svenska regeringen är medvetna om denna problematik i denna insats och att man hela tiden agerar och förbereder sig för att skapa det utrymme som behövs om våra svenska soldater behöver undsättas.

Slutligen vill jag dock säga att vi socialdemokrater stöder denna proposition fullt ut. Det är ett viktigt uppdrag, och vi är stolta och tacksamma över de kvinnor och män som är beredda att bidra i internationella insatser.

Anf. 57 KARIN ENSTRÖM (m):

Herr talman! Antalet väpnade konflikter i Afrika minskar faktiskt, och fler människor än någonsin i Afrika kan nu rösta i flerpartival. Många länder har imponerande tillväxt. Det finns faktiskt många glädjeämnen och positiva trender, men Sudan är ett exempel på de svåra problem som fortfarande finns. Sudan och Darfurregionen är ett öppet sår för Afrika och hela världen. Det är en av de allvarligaste och svåraste kriser som det internationella samfundet har att hantera.

Själva konflikten i Darfurregionen i västra Sudan har orsakat en omfattande humanitär katastrof. De människor som bor där lever under ett ständigt hot mot sitt liv och sin säkerhet. Fyra miljoner människor, minst, har allvarligt påverkats av den här konflikten. Man tror att det är över två och en halv miljon människor som har drivits på flykt från sina hem. Minst 200 000 människor har dödats sedan konflikten började 2003. Det systematiska våldet har också innefattat grava och omfattande kränkningar av mänskliga rättigheter, krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten.

De humanitära insatserna har varit omfattande i den här regionen, men de har haft väldigt svårt att verka på grund av den mycket svåra säkerhetssituationen. Det har helt enkelt i många områden varit alldeles för farligt att försöka verka med humanitär hjälp och bistånd.

Afrikanska unionen inrättade 2004 efter ett bemyndigande från FN:s säkerhetsråd en fredsfrämjande insats i Darfur som heter Amis, African Union Mission in Sudan. Man har arbetat sedan dess med att försöka hitta en lösning. Säkerhetsrådet beslutade i augusti 2006 att man skulle utvidga den befintliga FN-insats som fanns i södra Sudan som heter Unmis. Den skulle även omfatta Darfurregionen.

Därefter har FN, Afrikanska unionen och Sudans regering förhandlat och försökt att komma fram till en gemensam lösning. Det man nu har enats om är att FN tillsammans med Afrikanska unionen ska bilda en gemensam styrka. Det är den som kallas för Unamid. Det är i den styrkan som den svenska insatsen föreslås ingå.

Huvudsyftet med den gemensamma insatsen är enligt resolution 1769 från i år att understödja genomförandet av fredsavtalet i Darfur som är från maj 2006 och utfallet av de fortsatta fredsförhandlingarna och därmed bidra till att återskapa internationell fred och säkerhet i området. För att kunna genomföra uppgifterna i enlighet med resolutionen ska Unamid, som den här missionen heter, rymma både civila och militära delar. Som vi hörde från Urban Ahlin ska den militära delen uppgå till högst 19 555 personer. Det är också den militära delen som kommer att utgöra huvuddelen av Unamid. Det är i den styrkan det norsk-svenska förbandet, som sagt, föreslås ingå.

Det här har planerats, som vi vet, sedan länge. Det är en reducerad ingenjörsbataljon om ca 400 personer. Tanken med den här bataljonen är att man ska kunna lösa generella uppgifter för ingenjörförband, men tyngdpunkten är att bygga grupperingsplatser och förbättra vägar i området. Det är väldigt svårframkomligt. Infrastrukturen är om inte obefintlig så väldigt dålig. En förutsättning för att både den humanitära hjälpen och andra förband ska kunna komma fram i området är att man faktiskt kan ta sig fram, inte bara flyga. Sammantaget beräknas den svenska delen uppgå till 160 personer.

Utskottet föreslår att vi ska medge det regeringen föreslår, nämligen en väpnad styrka bestående av högst 450 personer. Socialdemokraterna har haft funderingar kring hur man ska beräkna den här marginalen. Alliansen delar regeringens uppfattning att det under försämrade säkerhetsförhållanden är viktigt att man har möjlighet att förstärka den militära insatsen och att eventuellt kunna evakuera. Då är frågan hur man gör det metodmässigt på bästa sätt, så att vi så snabbt som möjligt utan fördröjning ska kunna göra den här insatsen. Man kan diskutera exakt hur det ska gå till, hur ramarna ska se ut.

Vår förhoppning är naturligtvis att de här insatserna nu kommer till stånd för att förbättra situationen för människorna i Darfur. Våldet och kränkningarna måste upphöra, och biståndsinsatserna måste kunna få nå fram och nå ut till befolkningen. Vi avsätter 265 miljoner kronor i bistånd till Sudan. För att de här miljonerna ska komma människorna i Darfur till del måste vi ha en viss säkerhet uppnådd i området.

Majoriteten anser också att det är bra att den här insatsen vilar på ett robust mandat, det vill säga i enlighet med kapitel 7 i FN-stadgan. Det här mandatet är en förutsättning för att insatsen ska kunna lyckas med den svåra och farliga uppgiften att bringa ökad säkerhet och fred till regionen.

Jag vill instämma i respekten för och uttrycka min tacksamhet till de svenskar som är beredda att åka på den här missionen. Det är farligt. Det innebär stora uppoffringar. Det kan till och med innebära den värsta uppoffringen av allt, att man förlorar livet.

Men vi gör det här för att kunna bidra till en bättre säkerhet och fred i området. Förhoppningen är att begränsningen på 19 555 inte ska betyda att vi inte skulle kunna förstärka eller evakuera de soldater som vi har på plats. Det är jag övertygad om att vi kommer att kunna lösa.

Herr talman! Jag vill avslutningsvis yrka bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 58 URBAN AHLIN (s) replik:

Herr talman! Min replik riktar sig inte så mycket till Karin Enström i den politiska delen, men jag noterade vid flera tillfällen att Karin Enström sade att ”majoriteten i utskottet tycker att”. Jag vill bara för ordningens skull markera att det är ett fullständigt enigt utskott som står bakom detta betänkande. Jag tycker att det finns en poäng med att betona att det är ett enigt utskott som tar de här besluten när vi skickar svenska kvinnor och män ut i farliga operationer.

Anf. 59 KARIN ENSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Det var inte min mening att peka ut. Vi har haft diskussioner och olika syn på hur man kan gå vidare, hur man kan resonera kring det här. Men vi har inga reservationer. Det är ett enigt utskott. Det är jag mycket tacksam för.

Anf. 60 STAFFAN DANIELSSON (c):

Herr talman! I Darfurregionen i Sudan bor det ca 7 miljoner människor på en yta stor som Sverige. I Darfur bor det grovt förenklat nomader i norr som är araber och bönder i söder som är svarta afrikaner. Darfur

var ett sultanat på 1300-talet, och hela områdets befolkning bekänner sig till islam i dag.

De svarta afrikanerna i Darfur har under århundradenas lopp i hög grad varit utsatta för slavhandel. Skräck, sorg och lidande har funnits med i Darfurregionen sedan mycket länge.

Den fruktansvärda konflikten sedan 2003 går i huvudsak mellan den styrande regeringen i Sudan med stöd av den fruktade arabiskdominerade janjawidmilisen och rebellgrupper från de bofasta jordbrukande afrikanerna. Fruktansvärda övergrepp har begåtts och begås. Flera hundratusen människor har dödats, och flera miljoner har drivits på flykt.

Människorna på flykt bor ofta i stora flyktingläger. Även utanför dessa finns terrorn kvar i form av våldtäkter som janjawidmilisen utsätter kvinnor i byar eller flyktingläger för när de tvingas gå ut för att samla ved. I intervjuer framkommer ofta att orsaken till att man skickar ut kvinnorna i stället för männen för att samla in ved är att männen riskerar att bli dödade.

Darfur har betydande oljetillgångar, och länder från Kina till Ryssland har olika intressen i landet och i Sudan. Befolkningen i området har ökat samtidigt som klimatförändringarna kan ligga bakom de ökande torråren med hungerkatastrofer.

Detta är alltså bakgrunden – en smältdegel av människor utsatta för svåra konflikter och enorma lidanden som vi inte kan förstå eller inse vidden av. Den allmänna laglösheten och brottsligheten breder också ut sig i inbördeskrigets spår.

Fredsförhandlingar pågår i komplicerade turer och med många inblandade. I dessa dagar träffas man som bekant under bland annat Jan Eliassons medling. FN beslutade i juli att inrätta en för FN och Afrikanska unionen gemensam fredsbefrämjande insats i Darfur. Huvuddelen av de nära 20 000 soldaterna kommer från Afrikanska unionens länder, och 3 000 är redan på plats. Norge och Sverige ska nu tillsammans sända en ingenjörsbataljon på ca 400 soldater varav ca 160 svenska. Uppgiften är främst att iordningsställa *camps* för huvudstyrkorna samt att förbättra vägframkomligheten i området.

Vi från Centerpartiet anser det mycket glädjande att Sverige ställer upp med trupp i ett förvisso farligt men, mot den här bakgrunden, mycket angeläget fredsbefrämjande uppdrag.

Jag vill också understryka den stora betydelsen av den stora enigheten i riksdagen bakom regeringens förslag till truppinsats.

Urban Ahlin deklarerade att om inte Sudan accepterar ett svenskt deltagande ska vi inte sända någon trupp. Det är en naturlig utgångspunkt. En fråga kunde vara: Gäller detta oavsett situationens utveckling i Darfur och oavsett vilka beslut som FN fattar? Ska andra länder delta om situationen förvärras? Jag är dock givetvis i dagsläget med på Urban Ahlins utgångspunkt.

Det mandat vi ger regeringen är att skicka ut 160 soldater under högst 18 månader med en ökning upp till maximalt 450 soldater om en nödsituation som kräver evakuering skulle inträffa. Skulle säkerheten för våra soldater hotas får naturligtvis inte en seg svensk beslutsprocess hindra nödvändiga hjälpinsatser.

Miljöpartiet står bakom utskottets betänkande. Det är mycket bra, men de slår – som jag ser det – i ett särskilt yttrande in några öppna dörrar. Fredsframtvängande insatser ska så snart som möjligt övergå i fredsbevarande, anför man. Vem tycker inte det? Vi är fullständigt överens om detta. Sverige bidrar redan med stora humanitära biståndsinsatser, i år på 265 miljoner. Detta ska fortsätta. Uppmaningen från Miljöpartiet att våra soldater ska agera med stor varsamhet så att konflikten inte sprider sig till resten av regionen känns opåkallad. Jag är helt trygg i att det är just så svenska soldater i vanlig ordning kommer att agera. Det är vi fullständigt överens om.

Dock är vi överens i yttrandet. Jag yrkar bifall till utskottets enhälliga förslag om att Sverige ska delta i FN:s och Afrikanska unionens gemensamma fredsbevärande insats i Darfur i Sudan.

Anf. 61 URBAN AHLIN (s) replik:

Herr talman! Jag fick en fråga av Staffan Danielsson som gällde mitt uttalande om att jag inte tycker att Sverige ska skicka trupper om det visar sig att sudanesiska regeringen inte välkomnar Sverige och Norge i denna insats. Det grundar sig naturligtvis på det enkla faktum att det i den säkerhetsrådsresolution som i dag föreligger står att den här numerären har kommit fram genom konsultationer med den sudanesiska regeringen. I en snäv tolkning från en borgerlig regering skulle man kanske kunna driva linjen att vi ska åka dit oavsett vad som händer. Jag menar att om situationen skulle förvärras krävs ett nytt mandat från säkerhetsrådet för att vi skulle åka ändå.

Med det säkerhetsrådsmandat som ligger till grund för denna proposition vill jag klart och tydligt markera att om den sudanesiska regeringen säger att norska och svenska trupper inte är välkomna ska vi heller inte åka dit. Det vore en klart ovälkommande gest från den sudanesiska regeringen som skulle försätta våra trupper i en fullständigt hopplös situation, där alla skulle se dem som fiender på marken.

Jag utgår från att Staffan Danielsson delar min uppfattning. Om Sudans regering säger nej ska vi inte åka. Om sedan situationen förvärras och det måste till något slags humanitär intervention kräver detta naturligtvis ett nytt säkerhetsrådsbeslut från FN.

Anf. 62 STAFFAN DANIELSSON (c) replik:

Herr talman! Urban Ahlin och jag är överens i frågan. Jag ville bara att han skulle förtydliga sig.

Anf. 63 URBAN AHLIN (s) replik:

Herr talman! Då vill jag också passa på att tacka för att Staffan Danielsson förtydligade detta med att vi inte ska ha en seg beslutsprocess som hindrar nödvändiga evakueringsinsatser. Det är helt korrekt, och det vilar också på regeringen att ta det ansvaret.

Anf. 64 ALLAN WIDMAN (fp):

Herr talman! Det har nämnts flera gånger tidigare under den här ganska korta debatten att ungefär 200 000 människor beräknas ha dött som ett resultat av konflikten i Darfur i Sudan. Det slår mig att denna

siffror motsvarar hela befolkningen i nordöstra Skåne och Blekinge län. Så många har fallit offer för konflikten. 2,5 miljoner människor på flykt motsvarar en knapp tredjedel av hela det svenska folket.

Dessa siffror som vi bollar omkring är värda en närmare fundering från tid till annan. Bakom siffrorna ligger ett lidande som jag tror studsar mot väggarna av vår fattningsförmåga. Den insats som regeringen nu har att ta ställning till är mycket angelägen.

Det är naturligtvis med sorg man kan konstatera att det fortfarande är högst osäkert om ett svenskt och norskt deltagande kommer att bli möjligt. Urban Ahlin har pekat på de diskussioner som fortfarande pågår om huruvida män och kvinnor från den europeiska kontinenten ska få delta i den här operationen eller inte.

På en punkt skulle jag dock vilja göra en rättning av det Urban Ahlin säger. Om vi utgår från det yrkande som riksdagen har att ta ställning till förutsätter det *inte* formellt ett godkännande av Sudans regering. Däremot förutsätts ett godkännande av Förenta nationerna och av Afrikanska unionen.

Herr talman! Jag tror att det är bra att européer får möjlighet att delta i operationen Unamid i Sudan. Folkmord är något som må angå oss alla, oavsett etnicitet och oavsett gränser. Bekämpningen av folkmord ska inte kapslas in och bli en lokal eller regional angelägenhet, utan det ska vara en angelägenhet för hela världssamfundet.

Jag har i sak ingen annan uppfattning än att det i nuvarande läge är en självklarhet att den sudanesiska regeringen ska ge sitt godkännande. Men under de senaste fem sex åren har vi i den här kammaren och på andra håll diskuterat huruvida det finns en skyldighet att ingripa till skydd för människor. Kofi Annan, den förre generalsekreteraren för Förenta nationerna, talade i en mycket viktig rapport under rubriken *Responsibility to Protect* om att det finns en skyldighet som till och med sträcker sig bortom de mandat som FN:s säkerhetsråd ger.

Nu är situationen kanske inte sådan i dag att man med återopande av denna nya rättsakt på det internationella området ska göra ingripanden. Men det är viktigt att konstatera att om saker och ting förvärras och om folkmordet i Darfur fortsätter får naturligtvis inga alternativ på förhand vara uteslutna, vare sig för världssamfundet eller för Sverige.

Kostnaderna för denna mission är väldigt höga. Vi skickar 160 personer under 15 månader till en kostnad av 460 miljoner. Det är dyrt, räknat per insatt soldat och tidsperiod.

Men enligt min uppfattning är Darfur speciellt. Sverige har berett sig för uppgiften under lång tid. Den insats som vi gör kommer faktiskt att verka under mycket längre tid än den svenska och norska truppen finns i Darfur. Vi kommer att förbättra vägar. Vi kommer att bygga kaserner, baracker och förläggningar till den personal i Unamid som så småningom anländer och som i slutändan kommer att utgöra FN:s största fredsfrämjande insats just nu.

Det är viktigt, herr talman, att den strategi för internationella insatser som regeringen nu arbetar med och snart kommer att presentera för riksdagen ger oss möjlighet att besluta på ett mer rationellt och kostnadseffektivt sätt var, när och hur vi gör våra insatser.

Det är med särskild tillfredsställelse jag noterar att sjukvårdskedjan i operationen är en förutsättning för att operationen över huvud taget ska

bli av. Det har varit vägfarande att Försvarsmakten har varit mycket tydlig på den punkten.

Urban Ahlin säger att det är otillfredsställande att den marginal när det gäller trupptaket som regeringen sätter för att möjliggöra evakuering, förstärkning eller undsättning av vår insats i Darfur successivt har vuxit. Jag vill bara erinra om att taket infördes som princip under den tid Urban Ahlins partikamrater satt i regeringen. Jag känner respekt för att det aldrig får bli så att man försöker kringgå de regler i regeringsformen som säger att det är den här kammaren – den här kammaren allena – som fattar beslut om att sända trupp utomlands. Samtidigt tror jag att det är svårt att hitta någon generell lösning på problemet. Beroende på vilka förband som Sverige har i beredskap kommer storleken på undsättningsoperationen att variera. Från den 1 januari 2008 till den 30 juni kommer Sverige att med tio dagars beredskap ha ett förband som heter Nordic Battle Group. Det är det förbandet som jag tror är planerat att utgöra undsättningsförband om det skulle hetta till. Av det skälet har man naturligtvis i just det här fallet hamnat på en ganska hög siffra.

Jag instämmer med de talare som har sagt att de män och kvinnor som nu reser till Sudan är värda respekt. Jag menar att det är fråga värt om det finns något större som enskilda tjänstemän i staten i dag gör än att sätta sin egen säkerhet och sin egen hälsa på spel för att stärka säkerheten för andra.

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 65 URBAN AHLIN (s) replik:

Herr talman! Jag är den första att beklaga om alla replikskiftena ger en bild av att vi skulle vara mer osams än vad vi är. Det är vi inte. Det är ett enigt utskott som står bakom insatsen, och den är oerhört betydelsefull.

Det som krånglar till det hela är att vi i dag fattar beslut om att skicka trupp, men det finns en förutsättning, nämligen att den sudanesiska regeringen accepterar att Sverige och Norge ingår i denna styrka som Afrikanska unionen har där. Det är en unik situation att det är så när Sveriges riksdag fattar beslut om en sådan insats.

Precis som jag varnade för vill jag tydligt markera att om den borgerliga regeringen väljer att läsa FN:s säkerhetsrådsbeslut på det sättet, nämligen att sudanesiska regeringens godkännande inte behövs för att sända våra trupper, vill vi socialdemokrater redan nu deklarerat att vi inte är beredda att stödja en sådan insats. Jag är personligen övertygad om att den borgerliga regeringen läser FN:s säkerhetsrådsbeslut på samma sätt som jag gör, men för att undvika alla som helst missförstånd vill jag tydligt markera för kammaren att Socialdemokraterna inte kommer att ställa upp bakom ett beslut att skicka våra trupper om den sudanesiska regeringen säger att Sverige och Norge inte är välkomna.

När det gäller frågan om marginalen var det absolut inte min avsikt att lägga skulden på den borgerliga regeringen. Jag är helt medveten om, precis som Allan Widman, att detta är en process som började långt tidigare under en socialdemokratisk regering. Jag är också lite av skulden i detta. En gång i tiden beslutade riksdagen, utan några begränsningar, att ge regeringen rätt att skicka ut väpnad trupp i utlandet. Jag tycker person-

Prot. 2007/08:19
31 oktober

*Svenskt deltagande i
Förenta nationernas
och Afrikanska unionens
gemensamma
fredsfrämjande insats
i Darfur*

ligen att det är en otillfredsställande ordning. Sveriges riksdag har beslutet, och därmed borde man inte lämna över hela makten till regeringen.

Jag och alla andra i kammaren tycker att det är riktigt och rätt att man snabbt och lätt ska kunna undsätta soldater. Det handlar om att hitta en formel för detta som gör att regeringen inte kan använda denna marginal till annat än just undsättnings- och evakueringsstyrkor.

Anf. 66 ALLAN WIDMAN (fp) replik:

Herr talman! Jag brukar inte berömma vare sig mig själv eller mitt parti här i kammaren, men jag är övertygad om att Urban Ahlin också minns att det var den sena förstärkningen av vår insats i Kosovo som var skälet till att bland andra Folkpartiet yrkade på att vi måste skapa förutsättningar för att med snabbare beslut kunna undsätta och evakuera trupp utomlands.

Det var en sorglig historia. Den svenska truppförstärkningen anlände när den danska förstärkningen var på väg hem. Det är naturligtvis en situation som vi måste undvika framöver.

Jag tycker att rätt ska vara rätt, Urban Ahlin. Jag refererade vad som står i den besluts-att-sats som riksdagen har att ta ställning till. Där står inte – förvisso – att det krävs ett godkännande från Sudan. Nu är vi överens om detta i sak, men min poäng är att när Urban Ahlin säger att vi ska ha ett godkännande från Sudan är det samma sak som att säga att vi ska ha ett godkännande från en diktatur innan vi kan ingripa mot ett folkmord. Det vore bra om Urban Ahlin sade att *responsibility to protect*, skyldigheten att skydda människor som utsätts för övergrepp av sina egna stater, i sin förlängning kan komma att kräva att man inte avvaktar ett samtycke från Sudans regering. Jag hoppas att vi är överens om att den optionen måste det internationella samhället ha.

Anf. 67 URBAN AHLIN (s) replik:

Herr talman! Kosovo har ingen relevans alls i det här ärendet om marginalen. Kosovo är ett exempel på där riksdagen har fattat ett beslut om att sända väpnad trupp till utlandet utan att ha några som helst begränsningar. Det var helt och hållet upp till regeringen att besluta om undsättningsstyrkor. Jag håller med Allan Widman om att processen under den socialdemokratiska regeringen inte var bra. Den tog för lång tid, och det var inte bra. Därför har jag i min egenskap av utskottsordförande försökt att få till skrivningar som tydligt och klart deklarerar vilket konto pengarna ska dras från och vad marginalen är för att underlätta att få en snabb insats. Men det har ingen bäring på diskussionen om marginalen för undsättningsstyrkor.

Det är inte Sverige som ska ha ett godkännande av Sudan. Det är FN som ska ha ett godkännande av Sudan att vi får åka dit. I säkerhetsrådsbeslutet står det efter konsultationer med den sudanesiska regeringen. Vi är ännu inte där. Ban Ki Moon har ett uppdrag att se till att få ett godkännande av Sudan för att Sverige och Norge ska kunna åka dit. Det är det beslut som ligger till grund för det här betänkandet. Vi måste stå fast vid det. Det folkrättsliga mandatet ligger i säkerhetsrådsbeslutet. FN har att få ett godkännande av Sudan av att Sverige och Norge får ingå i den insatsen. Får inte FN det godkännandet meddelar jag här i kammaren att Sverige inte ska delta i den insatsen.

Jag är orolig för att Allan Widman försöker krumbukta för att öppna för att vi ändå ska åka. Det vore ett förödande misstag att göra så. Jag delar Allan Widmans uppfattning om att omvärlden har ett ansvar – det som Kofi Annan har benämnt *responsibility to protect*. Hamnar vi i en sådan situation är jag den första att välkomna att FN:s säkerhetsråd fattar det beslutet att agera, men då krävs ett annat säkerhetsrådsbeslut.

Anf. 68 ALLAN WIDMAN (fp) replik:

Herr talman! Det är utmärkt att Urban Ahlin förtydligar sig på den här punkten. Jag utgår från att han känner till att *responsibility to protect* är en rättsakt, en idé, som också sträcker sig bortom ett eventuellt beslut av FN:s säkerhetsråd. Dessvärre är det så att FN:s säkerhetsråd från tid till annan har varit blockerat och omöjliggjort humanitära insatser för att rädda människor på olika ställen i världen. Jag hoppas att Urban Ahlin också är beredd att bekräfta att det här ansvaret kan ha en sådan innebörd att man inte behöver i varje enskilt fall ha godkännande från nationella regeringar, från regionala organisationer eller till och med ytterst från FN:s säkerhetsråd.

Diskussionen om Kosovo var den diskussion som ledde till att vi började arbeta med marginaler när vi beslutade om våra internationella insatser. Urban Ahlin har helt rätt, nämligen att Kosovoinsatsen inte har något tak och den är inte heller begränsad i tiden. Men det var just de problem som uppstod i samband med oroligheterna i mars 2004 som gjorde att vi började besluta om marginaler.

Anf. 69 ROSITA RUNEGRUND (kd):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i betänkandet. Jag vill understryka att ett enigt utskott står bakom betänkandet.

”Stor utmaning att arbeta i riskfyllt Darfur”, är rubriken på en artikel som står att läsa på Läkare utan gränser hemsida. Vi vet att *early warning* kom från Läkare utan gränser väldigt tidigt. De visste att deras egna hjälparbetare var utsatta.

En förutsättning för att man ska uppnå långsiktig fred och stabilitet är just att involvera det civila samhället i fredsprocessen vid fredsförhandlingar och försoningsarbete. Man kan konstatera att dessvärre utesluts alltför ofta halva befolkningen, nämligen kvinnorna, från det fredsbyggande arbetet. Detta sker trots att det är de som hårdast drabbas av krigets konsekvenser. Faktum är också att kvinnor är de som är mest benägna att samarbeta och söka fredliga lösningar.

Genom antagandet av resolution 1325 år 2000 erkände världssamfundet problemet och förde upp det på den internationella politiska dagordningen. Det är därför en stor glädje för mig personligen och för Kristdemokraterna att Sverige aktivt ska verka för att resolutionen utgör en självklar beståndsdel i det fredsfrämjande arbetet i regionen Darfur.

Att kvinnor är speciellt utsatta i krig blir särskilt tydligt i den konflikt vi diskuterar i dag. Jag tycker att vi har fått en bra föredragning av föregående talare om det som händer i regionen. Kvinnor i byar och flyktingläger utsätts för ihållande övergrepp från regeringstrupper och milis. Kvinnor och unga flickor utsätts för tortyr, våldtäkter och bortrövanden. Syftet är att förödmjuka befolkningen och tvinga den på flykt.

*Svenskt deltagande i
Förenta nationernas
och Afrikanska unio-
nens gemensamma
fredsfrämjande insats
i Darfur*

Tyvär har det visat sig i andra missioner att viss FN-personal sexuellt utnyttjar de flyktingar som de är satta att beskydda. Därför tycker jag att det här vilar ett stort ansvar på de länder som vill leva upp till uppförandekoden. Jag känner mig trygg när det gäller den svenska styrkans agerande.

Herr talman! Jag var i Lidköping för några veckor sedan då NBG, Nordic Battle Group, hade sin övning. Där fick jag samtala med officerare som hade varit på olika missioner. Jag håller med föregående talare som uttrycker en stolthet över de kvinnor och män som går ut i de olika missionerna. Det jag fick intryck av när jag pratade med soldaterna i Lidköping och Skövde var just viljan att hjälpa till. Jag vill också poängtera – vilket också kom fram i samtalen – att man också är stolt över de anhöriga som skickar i väg sina pojkar och flickor, sina fruar och män. Det vilar ett stort ansvar också på de anhöriga.

Herr talman! Som sagt ställer vi oss bakom detta betänkande.

Anf. 70 KARLA LÓPEZ (mp):

Herr talman! Precis som alla har påpekat är det ett enigt utskott som står bakom detta förslag. Situationen i Darfur är så akut att vi tvingas skicka soldater dit. Också Miljöpartiet står bakom detta.

Men vi vill betona försiktigheten. Det finns nämligen en myt som säger att om man har utbildning kan man hantera de flesta krissituationer. Oftast är det inte så. I en traumatisk eller stressfylld situation där det förekommer mycket våld kan logiken brista även hos den mest logiska människa. Nu tror jag inte att det finns en stor sådan risk i det här fallet. Jag tror att våra soldater är väldigt väl förberedda. Samtidigt är det bra att påpeka att risken finns. Vi har ju haft en historia där svenska soldater har begått övergrepp på befolkningen, nämligen i Kongo på 1960-talet.

Jag tror inte att denna risk finns just nu, men vi vill ändå visa försiktighet, och det är därför vi i Miljöpartiet agerar och skriver som vi gör.

Jag blir mycket glad över Rosita Runegrunds anförande. Hon säger att det förekommer övergrepp även från FN-soldater mot lokalbefolkningen. Men precis som Rosita tror jag inte att det finns någon stor risk för att våra soldater ska bli involverade i sådant. Vi har jobbat väldigt mycket med resolutionen 1325, och jag tror att Sverige kommer att göra ett bra jobb i Darfur. Det är därför väldigt viktigt att vi är förebilder och att vi försöker få med de andra länderna på att fördjupa vårt arbete med resolution 1325 så att kvinnor blir integrerade i fredsprocessen.

Vi i Miljöpartiet blir också mycket glada när vi ser att man satsar mest på bistånd. Vi lägger mycket pengar på bistånd i Sudan nu, och vi lägger mer pengar på bistånd än på militära medel. Tyvärr har vi när vi tidigare har skickat trupper till Afghanistan, Kosovo eller Liberia lagt större tonvikt på militära medel än på bistånd, vilket jag anser är lite tråkigt, speciellt som situationerna i de här länderna har varit så svåra. Men vi är väldigt glada över att vi gör tvärtom i det här fallet.

Vår uppmaning till regeringen är att fortsätta med denna trend.

Anf. 71 ÅSA LINDESTAM (s):

Herr talman! Det känns skönt att stå här och kunna instämma i betänkandet. Sedan jag kom till riksdagen 2002 har jag i många olika situationer diskuterat Sudan. Ibland har jag lyssnat på diskussionen här i kammaren, ibland utanför, och jag har också följt debatten i medierna. Äntligen är vi här nu!

Jag tänkte beröra tre saker i mitt anförande. Den första är sjukvårdsorganisationen, som Allan Widman förstår att jag kommer att beröra. Den andra är resolution 1325. Jag ska också ta upp lite om det lärande som vi ska göra när vi skickar våra tjejer och killar till Sudan.

Försvarsmakten säger att prioriteten är pågående insats när det gäller tillgången på materiel. Det är jag glad för. Vi behöver ha väl fungerande sjukvård även i Sudan. I samband med andra insatser har vi haft diskussioner om helikoptrar och sjuktransporter. Vi vet att vi kommer att återkomma till denna diskussion. Men i den här delen säger man mycket tydligt att detta ska fungera, och det är jag mycket tacksam för.

Rosita Runegrund tog också upp resolution 1325, och det tycker jag att vi alla ska göra varje gång vi står här i talarstolen. Den här delen är viktig, och här ligger egentligen det stora lärandet.

Vi vet, som Rosita sade, att fler kvinnor än män dör till följd av konflikter, i synnerhet etniska konflikter. Män dör i väpnade konflikter. Kvinnor dör under, före och efter på grund av reducerad tillgång till mat, hälso- och sjukvård, mödravård, rent vatten – det kanske är den största orsaken – och på grund av ökad utsatthet och mäns våld.

Förutom det kan vi lära oss mycket när vi tar in kvinnor och använder resolution 1325. Det beror på hur vi använder 1325 – inte bara att vi gör det. Det går att göra på så många sätt.

Vi kan titta på tillfällena där vi redan har använt det. Det är till exempel MOT-teamet Juliette i Afghanistan. Där kan vi se hur kvinnor kunde jobba och vad man fick fram. Man kom upp med män till byar där man såg att det bara fanns män i byn. När MOT-teamet kom upp med kvinnor fanns det plötsligt tjejer där som kunde bidra. De kunde bidra med information om minor, olika mobiliseringar och vapen. De kunde berätta om sökoperationer och säkerhet. Det ökade kvinnors politiska deltagande. Det ska vi fundera lite över.

Underlåtenheten att ha kvinnor med gör att uppdraget och insatsen efteråt kan stå i dålig dager eftersom vi inte har haft den fullständiga bilden klar för oss.

Vi har också haft med *gender adviser* i Kongo. Det är den nyhet vi kan presentera från Sveriges sida. Någon har varit med och sett till att resolution 1325 och ett kvinnoperspektiv hela tiden har funnits med. Det har gjort att man har fått andra försvarsmakter att förstå nödvändigheten av att ha kvinnor med.

Vi har också haft kvinnobataljonen, visserligen från Indien och verksam i Liberia. Det var bara kvinnor. Det är också intressant för att vi ska se hur vi kommer att göra. Jag tror att vi i framtiden inte kommer att ha rent kvinnliga insatser. Det kommer att vara en blandning. Det är viktigt att det är både-och. Vi ska inte utesluta.

Prot. 2007/08:19
31 oktober

*Svenskt deltagande i
Förenta nationernas
och Afrikanska unio-
nens gemensamma
fredsfrämjande insats
i Darfur*

Det ligger ett stort lärande i detta. Det är viktigt. Män kommer att bli aktiva på myndighetsnivå när man går in i konflikter. Kvinnor jobbar på gräsrotsnivå. Vi måste titta på hur vi kan lyfta fram kvinnorna så att de också finns med i bestämmande församlingar efteråt.

Jag vill också nämna biståndet. Vi har alltså haft ett bistånd till Sudan under en längre tid. Det känns viktigt att det är långsiktigt och hållbart. Biståndet har också gått till rättsskydd, speciellt för kvinnor. Jag hoppas att vi kommer att fortsätta med det under lång tid.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 16 §.)

10 § Dokumentation av muntlig bevisning genom ljud- och bildupptagning

Föredrogs
justitiekammarens betänkande 2007/08:JuU2
Dokumentation av muntlig bevisning genom ljud- och bildupptagning
(prop. 2006/07:121).

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 16 §.)

*Tillämpning i fråga
om Iran av lagen
(1996:95) om vissa
internationella
sanktioner*

11 § Tillämpning i fråga om Iran av lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner

Föredrogs
utrikesutskottets betänkande 2007/08:UU3
Tillämpning i fråga om Iran av lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner (prop. 2006/07:132).

Anf. 72 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Herr talman! Sveriges medverkan i internationella sanktioner ska underställas riksdagen för godkännande; därför har vi dagens debatt här i kammaren.

I utrikesutskottets betänkande UU3 föreslår ett enigt utskott att riksdagen ska ge regeringen ett sådant godkännande. Detta är ett nödvändigt beslut i en mycket allvarlig och tragisk konflikt i relationen mellan Iran och världssamfundet.

Iran präglas av brist på mänskliga rättigheter, demokrati och öppenhet. Människor förföljs och pryglas på gatorna. Människor avrättas för att de bryter mot sedlighetslagar, för att de byter religion och för att de kritiserar regimen.

Herr talman! Detta sker samtidigt som Iran underblåser terrorism och fundamentalism i grannländer och i regionen.

Iran hotar att utradera Israel från kartan. Man motsätter sig FN:s och övriga världssamfundets begäran om insyn i anrikningen av uran som pågår i industriell skala i landet.

Herr talman! Efter alla tänkbara försök att nå en konstruktiv dialog med regimen i Iran utan att nå fram till rimliga resultat är sanktioner mot regimen ett beklagligt men nödvändigt steg.

Målet med en isolering av regimen är att stoppa den negativa och farliga utveckling som pågår samt att ge ett stöd för en demokratisk opposition.

EU:s och Sveriges mål för politiken är ett demokratiskt och kärnvapenfritt Iran.

Herr talman! Att processen med anrikning av uran tjänar syftet att framställa atomvapen råder det ingen större tvekan om. Officiellt hävdar landets regim att kärnprogrammet ska tillgodose landets elbehov, men med insikt i den regionala säkerhetspolitiken är det mycket tydligt att regimen's mål är att skaffa sig atomvapen.

Herr talman! USA, Israel och Frankrike är länder som har satt ned foten och kraftfullt uttryckt sin oro för denna utveckling.

Det är inte enbart Israel och USA som hotas av utvecklingen i Iran. En regim som den i Iran kommer att förse fundamentalistiska terrorgrupper med kärnvapen. I en sådan situation kommer vi alla att leva under ett direkt kärnvapenhot varhelst vi bor.

Regimens hot är hänsynslösa. EU har hotats av det iranska utrikesdepartementets talesman. Om Frankrike, Storbritannien och Tyskland lyfter förhandlingarna om kärnvapenutvecklingen till FN:s säkerhetsråd leder det till en kris som européerna inte kan kontrollera.

Han varnade också för att Iran tar ensidiga beslut om man riskerar diplomatiska bestraffningar. Vi känner igen retoriken från Hitlerregimen under 30-talet. För sent vaknade Europa ur sin slummer då demokratin raserades av fascister och kommunister. Eftergiftspolitikens konsekvenser har vi i dagens historieböcker: 50 miljoner döda européer. Vi måste försvara demokratin och friheten medan vi är kapabla att göra det.

Herr talman! Med nuvarande regim i Teheran förvärras hoten. Irans president hälsade i ett tal att den islamiska revolutionen ska exporteras. Han sade också: Tack vare martyrernas blod har en ny islamisk revolution vaknat, och tiden av förtryck, hegemoniska regimer, tyranni och orättvisa är över. Här syftar man på USA.

Vidare sade han: Den islamiska revolutionens vågor kommer snart att nå hela världen.

Irans president har manifesterat en kompakt ovilja mot en lösning som ger Iran möjligheter att producera energi och hindra en utveckling av kärnvapen.

Herr talman! Det kommer inte att räcka med de sanktioner vi i dag beslutar om. Sverige måste arbeta för ytterligare riktade sanktioner mot regimen i landet.

Mot denna tragiska verklighetsbakgrund yrkar jag bifall till förslaget i utrikesutskottets betänkande nr 3.

*Tillämpning i fråga
om Iran av lagen
(1996:95) om vissa
internationella
sanktioner*

Anf. 73 MATS G NILSSON (m):

Herr talman! I dag tar vi det andra ledet av FN:s sanktioner mot Iran. Utskottets betänkande är självfallet alldeles utmärkt.

Jag kan, precis som föregående talare, konstatera att detta inte är tillräckligt. Till de regeringschefer som Holger räknade upp kan läggas Gordon Brown, Nicolas Sarkozy och Merkel som har talat och varit väldigt tydliga. Det här är inte tillräckligt.

Trotset mot världssamfunden från Ahmadinejad är tydligt. Till det som Holger nämnde kan läggas:

Israel ska raderas ut från världskartan. Det judiska folket ska fördriivas. Detta är hot som är lika osannolika som groteska, och de framförs från en medlemsstat i FN gentemot en annan.

Vi vet samtidigt att sanktioner faktiskt fungerar. Vi hör det från den demokratiska rörelsen inifrån Iran, vi hör det från den demokratiska oppositionen utanför Iran, och vi såg det i somras i samband med bensinransoneringarna.

Den iranska regimens målsättning är, som sagt var, tydlig. Hoten går inte att missförstå. Det är dags att även Sverige i likhet med många andra europeiska länder nu börjar tala om nästa steg, och nästa steg måste vara mycket mer kraftfulla sanktioner än de sanktioner som just nu ligger på bordet.

Det andra alternativet är en militär konflikt därför att det finns stater som inte kommer att sitta stilla och därför att det finns stater som inte kommer att säga att man inte förstod, att man inte såg och att man inte visste. Så här tydliga hot och en sådan här tydlig upptrappning går nämligen inte att missförstå. Det finns inget skäl att förklara bort att man inte förstod vad det var som hände. Jag ser som den enda möjligheten att faktiskt undvika den militära konflikt som jag tror att vi vill undvika att vi får till ett paket med mycket kraftfulla ekonomiska sanktioner. Jag ser därför med glädje på att flera europeiska ledare, utöver att trycka på för en tredje runda av FN-sanktioner, gärna ser att EU går ett steg längre.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under 16 §.)

12 § Redovisning av fördelning av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 2006

Föredrogs

socialutskottets betänkande 2007/08:SoU2

Redovisning av fördelning av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 2006 (skr. 2006/07:125).

Talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.

(Beslut fattades under 16 §.)

Föredrogs
trafikutskottets betänkande 2007/08:TU2
En effektivare lag om elektronisk kommunikation (prop. 2006/07:119).

*En effektivare lag
om elektronisk
kommunikation*

Anf. 74 SVEN BERGSTRÖM (c):

Herr talman! Jag ska göra en introduktion till detta ärende. I betänkandet behandlas regeringens proposition *En effektivare lag om elektronisk kommunikation* och en motion från Vänsterpartiet som väckts med anledning av propositionen.

Denna lag syftar till att enskilda och myndigheter ska få tillgång till säkra och effektiva elektroniska kommunikationer och största möjliga utbyte vad gäller urvalet av elektroniska kommunikationstjänster samt deras pris och kvalitet.

Syftet ska uppnås främst genom att konkurrensen och den internationella harmoniseringen på området främjas. Men tjänsterna ska finnas tillgängliga på likvärdiga villkor för alla i hela landet till överkomliga priser.

Trafikutskottet har i sin beredning sagt att man delar regeringens bedömning att det är uppenbart att det finns ett behov av att förkorta handläggningstiderna och effektivisera processen hos de allmänna förvaltningsdomstolarna i mål enligt denna lag. Det innebär bland annat att kammarrätten ska vara sista instans för prövning av mål enligt lagen om elektronisk kommunikation och att dessa mål ska handläggas skyndsamt.

Utskottet anser att utgångspunkten för det fortsatta beredningsarbetet inom området bör vara att skapa goda förutsättningar för att trygga och utveckla väl fungerande, effektiva och framtidsinriktade elektroniska kommunikationer i hela Sverige och att klara och tydliga spelregler ska skapas för alla aktörer på marknaden.

Enligt utskottets mening vore det inte bra för den fortsatta IT-utvecklingen att, som framhålls i den aktuella följdmotionen, avstå från att nu göra en angelägen effektivisering av domstolsprocessen kring elektroniska kommunikationer i avvaktan på att det pågående reformarbetet slutförs.

Utskottet föreslår alltså att riksdagen bifaller propositionen om ändringar i denna lag och avslår motionen från Vänsterpartiet. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2008.

En reservation från Vänsterpartiet och Miljöpartiet om avslag på propositionen och ett särskilt yttrande från Socialdemokraterna finns fogade till betänkandet.

Anf. 75 PETER PEDERSEN (v):

Herr talman! Frågan om utförsäljning av olika statliga företag har varit en visa här i riksdagen, kan man säga, under hösten. Vi ser att detta är ytterligare ett moment i hela den diskussionen.

Om man läser vår reservation framgår det tydligt att vi inte är inne och petar i detaljer och har synpunkter på de konkreta förslag som finns i propositionen om en effektivare lag om elektronisk kommunikation. Det finns en rad olika förslag som nämns där som kan vara nödvändiga och som behöver analyseras ytterligare. Sven Bergström var inte inne på

detta i detalj. Men jag kan nämna att man till exempel talar om särskilda ledamöter i förvaltningsdomstolar, prövning av inhibitionsfrågor, skyndsamt handläggning av mål, färre domstolsinstanser – man ska inte kunna överklaga till Regeringsrätten – andra preklusionsregler och andra invecklade juridiska termer.

Vår kritik inriktar sig i stället på att man mitt under pågående diskussion och utförsäljning och med all den turbulens som finns om dessa utförsäljningar föreslår en lag. Även om man inte klart uttrycker det är det uppenbart att man är ute efter ett stort telekomföretag och att lagen i princip riktas mot detta företag. Sedan kommer man med en massa fina förklaringar om att det är viktigt att man får en fungerande kommunikation och så vidare.

När det gäller tidsaspekten kan jag konstatera att regeringen redan i maj 2007 lägger fram denna proposition och vi skriver vår motion med anledning av den. Månaden innan, i april, hade Post- och telestyrelsen fått uppdraget att utreda förutsättningarna för en vertikal separation av teleoperatörer med ett betydande marknadsinflytande på accessnätområdet. Alla vet då vem man avser. PTS kommer med detta svar i juni 2007. Märk väl att propositionen kom i maj 2007.

Sedan förklarar utskottet i sitt ställningstagande att vi inte behöver vara oroliga över detta. Man säger att man i sammanhanget vill peka på att Telia Sonera – där nämns faktiskt företaget – i ett pressmeddelande den 24 september 2007 låtit meddela att man beslutat bilda ett helägt dotterbolag för infrastruktur i Sverige. Bolaget kommer bland annat att omfatta koppar- och fibernäten. Utskottet konstaterar därmed att det i den pågående processen inom området elektronisk kommunikation väl beaktas vad utskottet tidigare uttalat i samband med riksdagsbehandlingen av dessa frågor.

Då glömmar man på något vis hela tidsaspekten. Det går väldigt snabbt. I april får PTS uppdraget. I maj skriver man en proposition. I juni får man PTS utslag. Sedan hänvisar man i svar på en motion som vi skrev någon gång i maj juni till ett beslut som meddelades i ett pressmeddelande som Telia Sonera kom med i september. Jag undrar om Telia Sonera hade kommit med detta pressmeddelande om inte detta lagförslag hade lagts fram. Det är en fråga som bör kunna besvaras.

Vi tycker att det är jätteviktigt och bra att man har fungerande elektroniska kommunikationer och att man inte har ett system som gör att man i det oändliga kan hålla på och krångla och överklaga och försvåra en effektivare användning av de viktiga kopparnäten och accessen till dem. Men detta är riktat mot ett företag, och vi tycker att det är mycket olyckligt att det mitt under pågående diskussion föreslås att vi ska driva igenom en lag.

Vår principiella utgångspunkt är att vi anser att det vore väldigt anmärkningsvärt och skadligt för konkurrensituationen och ett effektivare utnyttjande om man skulle möjliggöra en situation där vi går från ett naturligt monopol till ett privat monopol.

Sedan finns det en massa konstiga ord som är svåra att förklara, men jag tänker inte gå in på dessa detaljer. Det talas om funktionell separation, vertikal separation och strukturell separation. Det som konstateras i vår och Miljöpartiets gemensamma reservation, som jag härmed yrkar bifall till, är att vi ogillar en utförsäljning av Telia Sonera. Men om en

sådan genomförs ska man åtminstone, innan en sådan sker, särskilja dessa saker och bilda ett nytt offentligt bolag där man lägger till exempel kopparnätet. Vi konstaterar med glädje att Socialdemokraterna i sitt särskilda yttrande har samma uppfattning. Vår kritik nu riktar sig alltså inte i huvudsak mot vad som faktiskt föreslås i lagen, utan vi tycker att det är ett helt olämpligt tillfälle att föreslå lagändringar mitt under pågående process och diskussion om utförsäljning av statliga företag.

Jag vill gärna ha ett svar från till exempel Sven Bergström och senare från Eliza Roszkowska Öberg om de anser att tidsaspekten är bra eller om det finns något att anmärka på från deras sida.

Ett pressmeddelande från Telia Sonera som kom i september har man som intäkt för att det här är väl behandlat, när motionerna är en reaktion på en proposition som lades fram i maj, några månader innan.

Finns det inga försvårande omständigheter att lagen nu ska behandlas mitt under pågående utförsäljning, med all den turbulens som finns kring den, om vi beaktar att kopparnätet är viktigt och att det är viktigt att vi strukturellt ser till att vi har kontroll på det? Och vi tycker att det ska vara offentlig kontroll.

Men ni verkar inte ha några som helst problem med detta. Jag har inte hört det i utskottet och jag har inte hört det i dag. Jag hoppas att jag kan få höra om det finns några som helst problem med ett lagförslag som kommer mitt under pågående utförsäljning av ett av de aktuella bolagen.

Anf. 76 SVEN BERGSTRÖM (c) replik:

Herr talman! Det är en annan debatt som Peter Pedersen försöker få i gång här nu än den som vi egentligen avser med det här betänkandet. Den kan man ta naturligtvis. Jag har själv deltagit i debatten om hur man bäst tillgodoser kravet på ett oberoende nät som kan användas av alla operatörer på det elektroniska området. Men den här lagen behövs i alla fall, oavsett hur vi löser den frågan. Det är det som är själva poängen med propositionen och betänkandet. Där understryks att det ska vara lika villkor för alla i alla delar av landet, oavsett vilka bolag som agerar på marknaden och hur man löser de andra frågorna.

Jag delar Peter Pedersens uppfattning att det är viktigt att det här löses på ett bra sätt.

Det pågår ett arbete och det kommer naturligtvis också ett förslag på området så småningom.

Anf. 77 PETER PEDERSEN (v) replik:

Herr talman! Jag försöker inte få i gång en ny debatt. Den här debatten har som sagt var pågått ganska länge. Som jag sade i början, om jag inte minns fel, är det här ett moment i hela den diskussionen.

Vi har valt att inte gå in i en massa detaljer och tycka att det är bra eller dåligt att man inte får överklaga och att man ändrar på en massa regelsystem. Jag sade i generella termer att det är bra om vi har förvaltningsdomstolar som kan fungera på ett effektivt sätt och att inte någon part har möjlighet att fördröja processen genom otydliga och suddiga regler, att inte lämna ut handlingar och så vidare.

Vi anser att innan man tar en sådan här diskussion, och det har nu dröjt ganska länge, borde man kunna avvakta själva utförsäljningen. Och hur ska man strukturera Telia Sonera i framtiden? Ska det bildas ett nytt

bolag där kopparnätet till exempel ligger? När allt detta är klart borde man kunna gå vidare och effektivisera lagen, om det behövs, och inte göra det mitt under processen. Det är det som är vår huvudkritik.

Anf. 78 SVEN BERGSTRÖM (c) replik:

Herr talman! Jo, jag förstår resonemanget, och man kan naturligtvis hävda den ståndpunkten. Men varför vänta? Det här lagförslaget behöver komma på plats i alla fall, och det finns i sak en bred enighet om substansen i det förslag som läggs fram och i betänkandet. Det välkomnar jag verkligen.

Vi får återkomma till den debatt som Peter Pedersen vill ha här om hur man bäst löser frågan om alla aktörer och hur man ska få en säker tillgång till accessnätet på olika sätt från alla som finns på den här marknaden.

Anf. 79 PETER PEDERSEN (v) replik:

Herr talman! Jag är också helt övertygad om att vi kommer att få anledning att fortsätta att diskutera de här frågorna – tyvärr, skulle jag vilja säga.

Anf. 80 DÉSIRÉE LILJEVALL (s):

Herr talman! Den infrastruktur som ansvarar för elektroniska kommunikationer är lika viktig som vägar. Kraven på infrastrukturen ser också ungefär likadana ut. Som trafikant – oavsett om du kör bil, åker buss, cyklar eller går – vill du att vägen är trygg och säker, att gällande trafikregler följs och att du får vad du har betalat för.

Detsamma gäller för dig som användare av infrastrukturen för elektroniska kommunikationer. Du vill att kommunikationstjänsten ska vara säker och effektiv, att alla följer de spelregler som satts upp och att kvaliteten är god.

Det finns redan i dag en lag som reglerar detta – lagen om elektronisk kommunikation. Den stiftades av riksdagen för fyra år sedan, år 2003.

Syftet med dagens debatt är att titta på det förslag som regeringen har lagt fram om en effektivisering av lagen.

Herr talman! Sedan lagen om elektronisk kommunikation trädde i kraft har mycket hänt i den elektroniska sfären. I den proposition som regeringen har lagt fram föreslås bland annat förkortade handläggningstider och en effektivare process hos de allmänna förvaltningsdomstolarna. I det avseendet har vi socialdemokrater ingen annan uppfattning.

Däremot är vi inte ense med den borgerliga majoriteten i dess syn på de spelregler som ska gälla för teleinfrastrukturen. Jag tänker främst på det fasta telenätet, kopparnätet. Utanför storstäderna är kopparnätet den enda infrastruktur som kan erbjuda fast telefon- och Internetuppkoppling. När nu regeringen säljer ut Telia Sonera riskerar vi ett privat monopol på kopparnätet. Det betyder antagligen såväl högre priser på bredbands- och teletjänster som sämre konkurrens.

Post- och telestyrelsen föreslår en funktionell separation. Det skulle innebära att kopparnätet läggs i ett särskilt bolag inom företaget och åtskiljs från resten av verksamheten via så kallade kinesiska murar.

Herr talman! Vi socialdemokrater tror inte på en funktionell separation. Vi anser att kopparnätet bör skiljas av i ett nytt bolag och även i

fortsättningen till största delen ägas av staten, alltså en strukturell separation.

Ett av huvudargumenten för en sådan lösning är landets säkerhet. Försvarets radioanstalt har påpekat vilka risker som privat ägo av kopparnätet skulle medföra för både den privata och den nationella säkerheten. Det är nämligen via detta nät som Försvarsmakten kommunicerar. All information som skickas via nätet kan enkelt kontrolleras av ägaren. Vad händer med möjligheten till informationssekretess för enskilda, för företag eller för försvaret om staten helt och hållet överlämnar kontrollen till privata intressen? Vad händer när företaget säljs vidare i tredje eller fjärde led?

Herr talman! Med mitt anförande vill jag lyfta fram det särskilda yttrande som vi socialdemokrater tillfört trafikutskottets betänkande. För oss har kopparnätet en väsentlig betydelse för såväl enskilda hushåll och företag som Sveriges nationella säkerhet. För en fortsatt säker och trygg teleinfrastruktur, där klara och tydliga spelregler gäller för aktörerna, är en strukturell separation att föredra.

Anf. 81 ELIZA ROSZKOWSKA ÖBERG (m):

Herr talman! Man kan säga att detta är en tråkig proposition. Den är tråkig eftersom den är så bra. Den presenterar praktiska och logiska förslag om hur man löser problem med orimligt förlängda processer som gäller mål enligt LEK, som är en förkortning av lagen om elektronisk kommunikation och antagligen den enda roliga saken här.

Syftet är, förutom att spara massor av tid och pengar, att skapa förutsättningar för bra elektronisk kommunikation.

Rubrikens effektivisering kommer att införas genom en rad åtgärder. För att förkorta handläggningstiderna och effektivisera processen hos de allmänna förvaltningsdomstolarna måste man utgå från att mål enligt LEK ska handläggas skyndsamt. Kammarrätten kommer att vara sista instans för prövning enligt LEK. Och för att säkerställa professionell kvalitet vid behandling av mål som gäller konkurrensfrämjande åtgärder kommer ekonomiska experter att tjänstgöra som ledamöter. Låter det enkelt? Ja, man undrar varför ingen har gjort en sådan förbättring tidigare?

Herr talman! Låt mig berätta lite om den befintliga situationen, hur lagen om elektronisk kommunikation var tänkt att fungera. PTS ansvarar för att kontrollera hur marknaden för elektroniska kommunikationer fungerar. Syftet var från början att ha en flexibel reglering där lagstiftningen skulle innehålla mindre generella skyldigheter för operatörer och PTS skulle fatta beslut i ett enskilt fall. På så sätt behöver man inte överlasta hela sektorn för elektronisk kommunikation med reglering. Och om effektiv konkurrens brister ska dominerande operatör identifieras och man kan fatta beslut om vissa skyldigheter. Till exempel kan en sådan operatör förpliktas att mot marknadsstyrd ersättning bedriva samtrafik och upplåta tillträde till nät och installationer.

Som det är nu kan besluten överklagas hos allmän förvaltningsdomstol, och det är Länsrätten i Stockholms län i PTS fall. Länsrättens avgöranden kan överklagas till Kammarrätten i Stockholm. Kammarrättens avgöranden kan överklagas till Regeringsrätten. Beslut enligt LEK överklagas dessutom i ovanligt hög grad. Det är synd att det skulle sä-

kerställa rättvisa missbrukas för att hindra införandet av beslut från tillsynsmyndigheten.

I propositionen föreslås nu att kammarrättens avgörande i mål enligt LEK inte får överklagas. Alltså ska kammarrätten utgöra sista instans för prövning enligt LEK. Åtgärder som föreslås gäller tre typer av rättsliga mål. De är

- mål om identifiering av företag med betydande inflytande på en fastställd marknad,
- mål om fastställande av särskilda skyldigheter för dessa företag och
- tillsyns- och tvistlösningsmål som grundar sig på sådana särskilda skyldigheter.

Sådana mål ska handläggas skyndsamt, och eftersom de kan vara kunskapskrävande föreslås det att särskilda ledamöter i form av lagfarna ledamöter och ekonomiska experter ska tjänstgöra i länsrätten och kammarrätten.

För att åtgärda de extremt långa handläggningstiderna införs så kallade särskilda preklusionsregler för kompletterande uppgifter. Det betyder att efter fyra månader får nya bevis och omständigheter presenteras i länsrätten bara om parten har en giltig ursäkt för att inte ha visat det tidigare och i kammarrätten bara om det finns synnerliga skäl.

Det är oacceptabelt att tillsynsmyndighetens beslut fördröjs med ett par år som till exempel i fallet med införande av reglerat bitströmstillträde då det tog över två år. Påverkan på marknaden för elektronisk kommunikation är särskilt stor eftersom den karakteriseras av snabb teknisk utveckling. Aktörer på en sådan marknad behöver klara besked för att kunna fatta beslut och agera snabbt.

Investeringar beror på situationen på marknaden och förväntningar inför framtiden. Oförutsägbarhet påverkar särskilt mindre och nya aktörer. Kan man inte genomföra investeringar som skulle kunna bidra till bättre konkurrens blir situationen på marknaden ännu mer obalanserad.

För att säkerställa efterlevnad av reglerna föreslås en skadeståndsskyldighet för operatörer med betydande inflytande på en marknad där skyldighetsbeslut enligt LEK inte följs. Man ska också ge PTS de upplysningar och handlingar som behövs för att PTS ska kunna utföra sitt tillsynsarbete. Följer man inte detta kan man få betala vite. PTS begäran om information får inte överklagas.

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på reservationen eftersom åtgärder föreslagna i propositionen om en effektivare lag om elektronisk kommunikation möjliggör snabbare avgörande av mål enligt LEK. Antalet tvister om mål bedöms minska, mindre resurser kommer att förbrukas och därmed kan kostnaderna minska. De konkurrensfrämjande besluten får snabbare genomslag, och konkurrensen på marknaden kommer att fungera bättre. Långsiktiga investeringar kommer att öka, och konsumenterna får bättre tillgång till elektronisk kommunikation och tillhörande tjänster. En effektivare lag om elektronisk kommunikation är en förutsättning för att nå vårt mål om IT-samhället.
(Applåder)

Anf. 82 DÉsirÉE LILJEVALL (s) replik:

Herr talman! Det här replikskiftet kommer inte att handla om huruvida förslaget som ligger är nödvändigt eller inte, för det är Eliza Roszkowska Öberg och jag överens om. I stället vill jag låta Eliza Roszkowska Öberg ägna några minuter åt att fundera över bristerna i en funktionell separation.

En av de främsta bristerna, som jag vill trycka extra på, är landets säkerhet. Försvarets radioanstalt ha påpekat vilka risker som privat ägo av kopparnätet skulle medföra. Försvarsmakten använder nämligen kopparnätet för att kommunicera. Det är inte svårt att föreställa sig vad som skulle kunna inträffa om kopparnätet hamnade i orätta händer, vilket skulle kunna hända om Telia Sonera säljs vidare i tredje eller fjärde led. Tekniskt sett är det möjligt för nätägaren att kontrollera och avlyssna trafiken på nätet. Ser man det ur ett försvarsperspektiv reser sig håren på armarna.

Hur kommer Eliza Roszkowska Öberg att ta till sig de brister som Försvarets radioanstalt fört fram? Hur ska svenska folket veta att utförsäljningen av Telia Sonera inte äventyrar rikets säkerhet?

Anf. 83 ELIZA ROSZKOWSKA ÖBERG (m) replik:

Herr talman! Som Désirée Liljevall säger gäller denna diskussion inte den proposition som vi diskuterar i dag. Propositionen som vi diskuterar och debatterar i dag gäller effektivisering av lagen om elektronisk kommunikation. Den gäller inte separation av Telia Sonera och inte försäljning av vissa statligt ägda företag utan effektivisering av lagen om elektronisk kommunikation.

Anf. 84 DÉsirÉE LILJEVALL (s) replik:

Herr talman! Jag kommer inte att ge mig. Vi har lämnat ett särskilt yttrande om detta, och jag vill att Eliza Roszkowska Öberg verkligen får höra mina argument för en strukturell separation om och om igen.

Jag har många med mig på tåget, även bland Eliza Roszkowska Öbergs politiska kolleger. Strax innan sommaren gick tre riksdagsledamöter från Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna tillsammans ut i en debattartikel i Dagens Nyheter och kritiserade utförsäljningen av Telia Sonera. De angav flera skäl till detta, men huvudargumentet löd: ”Vi vill att nätet ska separeras från Telia Sonera och läggas ut i ett separat bolag med svenska staten som fortsatt ägare.” Jag håller helt med Eliza Roszkowska Öbergs kolleger i detta påstående.

Frågan är om Eliza Roszkowska Öberg tar sitt förnuft till fånga, sällar sig till denna grupp av borgerliga politiker och i fortsättningen också pläderar för en strukturell separation.

Anf. 85 ELIZA ROSZKOWSKA ÖBERG (m) replik:

Herr talman! Jag påminner ännu en gång om att det inte är den debatten vi för just i dag, men samtidigt måste jag svara på vissa frågor.

Jag får tacka för synpunkter från Socialdemokraternas sida – jag känner till dem – och påminna Désirée Liljevall om att en rapport från PTS angående förslag på hur man ska separera Telia Sonera just nu bereds inom Regeringskansliet. Vi får svar under våren, och då får vi fatta beslut. Det är ännu inte beslutat vilken modell vi ska använda. Det finns

många olika modeller, och vi kommer att välja den som motsvarar krav på konkurrens på marknaden på bästa sätt.

Anf. 86 PETER PEDERSEN (v) replik:

Herr talman! Eliza Roszkowska Öberg ska ha heder av att hon på ett skickligt sätt redogör för de tekniska skrivningarna i propositionen. Beskrivningen är helt korrekt, men det man hela tiden döljer från regeringens och Elizas håll är att det är en ideologiserad lag, vilket jag försökte påpeka. Man skriver en lag i syfte att komma åt ett specifikt företag.

Jag vill återigen påtala tidsföljden. Man lägger fram ett lagförslag i en proposition som kommer i maj 2007. En månad innan, i april, har man gett PTS i uppdrag att utreda vissa saker. Det svaret får man en månad senare, i juni 2007. Hade det inte varit lämpligt att propositionen inväntat att PTS uppdrag fullföljts? Sedan hade man kanske kunnat skriva en lag. Eller så kan man, som vi tycker, ännu hellre avvakta och se vad som händer med diskussionen om funktionell eller strukturell separation i stället för att låtsas att detta inte har något med varandra att göra. Varför skriver i så fall utskottet i sin majoritetstext att utskottet anser att den i motionen åsyftade processen om kopparnätets framtid är en viktig fråga i arbetet med att effektivisera marknaden för elektroniska kommunikationer? Här erkänner man att det är en viktig fråga. Då måste vi också kunna diskutera den här.

Jag sade att jag inte kommer att gå in i detalj på alla de förslag som finns här för att snabba på processen, men jag tycker att det är lite lättvindigt att säga att om vi byter ut dem som brukar sitta i våra förvaltningsdomstolar mot ekonomiska experter så går det fortare. Om vi säger att man inte får överklaga mer än till kammarrätt så går det fortare. Om vi drar ut det i sin förlängning kan vi säga att om man inte får överklaga alls så går det ännu fortare. Om vi bara sätter in ekonomiska experter blir det ännu effektivare. Det finns en viss risk med ett sådant resonemang. Man ska väga olika intressen mot varandra.

Vår kritik handlar om att man just i ett läge med en mycket inflammerad debatt om utförsäljningen av statliga företag lägger fram ett förslag om att man ska skärpa den lagstiftning som berör det stora företaget.

Anf. 87 ELIZA ROSZKOWSKA ÖBERG (m) replik:

Herr talman! Det gläder mig att Peter Pedersen tyckte om mitt anförande. Här måste jag först säga att det inte finns så mycket tid till att vänta. Med tanke på hur fort utvecklingen inom elektroniska kommunikationer sker och med vilket tempo nya behov och krav på marknaden kommer är det oerhört viktigt att vidta åtgärder redan nu.

Separationen när det gäller Telia Sonera bereds redan nu inom Regeringskansliet, som jag har svarat Désirée Liljevall. Vi får svaret snart. Det som du, Peter Pedersen, sade i ditt anförande tidigare om att Telia Sonera har kommit med ett svar på propositionen stämmer inte riktigt. Det var ett pressmeddelande för att informera om deras strukturella omorganisationer inom bolaget.

Anf. 88 PETER PEDERSEN (v) replik:

Herr talman! Jag tror inte att man behöver vara någon siare för att förstå att Telia Soneras pressmeddelande den 24 september har ett visst samband med förslaget att sälja ut företaget och diskussionen om kopparnätet och förslaget till ny lag.

Nu säger Eliza Roszkowska Öberg att det pågår ett arbete i Rege- ringskansliet och att vi snart kommer att få se ett resultat. Ja, men vi önskade att man hade lugnat ned sig och inhiberat det här lagförslaget, avvaktat och sett vad regeringen kommit fram till utifrån den diskussion som förts. Utifrån den kunskapen hade man sedan kunnat lägga fram förslaget. Det är möjligt att det hade kunnat se likadant ut. Det vet vi inte. Vi kritiserar att man mitt under pågående process med en mycket in- flammerad diskussion lägger fram ett sådant här lagförslag som direkt påverkar ett av de stora telekommunikationsföretagen i Sverige. Det är vår huvudkritik. Det handlar inte om alla dessa enskilda tekniska detaljer som Eliza väljer att använda sin tid till att diskutera.

Anf. 89 ELIZA ROSZKOWSKA ÖBERG (m) replik:

Herr talman! Människor, företag och myndigheter i Sverige ska ha tillgång till elektronisk kommunikation, och den ska vara säker och ef- fektiv. Det finns redan nu behov av att effektivisera elektronisk kommu- nikation och lagen om elektronisk kommunikation. Olika tjänster, bra kvalitet och priser ska formars av konkurrens och internationell harmoni- sering. Utan klara och tydliga spelregler nu för alla aktörer på marknaden kan vissa aktörer avstå från att göra investeringar, och det kan påverka till exempel antalet arbetstillfällen negativt.

Bara med en effektivt fungerande konkurrens på marknaden kan vi skapa förutsättningar för att ligga i framkant när det gäller IT och elektronisk kommunikation.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 16 §.)

14 § En jobbgaranti för ungdomar

Föredrogs

arbetsmarknadsutskottets betänkande 2007/08:AU2
En jobbgaranti för ungdomar (prop. 2006/07:118).

Kammaren biföll utskottets förslag att ärendet fick avgöras efter end- ast *en* bordläggning.

Anf. 90 SVEN YNGVE PERSSON (m):

Herr talman! Vi ska nu behandla arbetsmarknadsutskottets betän- kande nr 2 *En jobbgaranti för ungdomar*. I detta betänkande tillstyrker utskottet regeringens förslag om avskaffande av ungdomsinsatserna Kommunala ungdomsprogram och Ungdomsgarantin. En jobbgaranti för ungdomar ska införas vid upphörandet av dessa insatser. Garantin ska

kunna anvisas för ungdomar mellan 16 och 24 år från och med den 1 december 2007.

Ungdomar kommer att omfattas av jobbgarantin efter tre månaders inskrivningstid som arbetssökande hos arbetsförmedlingen. Jobbgarantin startar med en inledande period med intensifierat stöd till och uppföljning av deltagandes arbetssökande. Efter den inledande perioden bör det aktiva matchningsarbetet kombineras med förstärkta insatser som kan vara praktik eller utbildning. Ersättningen till deltagare utformas så att den inte avhåller ungdomar från att välja reguljära studier framför arbetslöshet.

I ärendet finns också en regel om vad som ska gälla om någon avvisar en anvisning till jobbgarantin. Ogiltig frånvaro eller annan misskötsamhet inom jobbgarantin bör medföra sanktioner enligt regelverk som är jämförbara med dem som gäller vid deltagande i aktivitetsgarantin.

Herr talman! Utskottet anordnade den 16 oktober en mycket välbesökt hearing om ungdomsarbetslöshet som gav en mycket bra bakgrund till det hela.

I ärendet behandlas även ett antal motioner från den allmänna motionstiden hösten 2007 som avser olika insatser för ungdomar. Samtliga dessa motioner avstyrks.

I en gemensam reservation har företrädarna för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet yrkat avslag på propositionen.

Herr talman! Jag ser nu fram emot en förhoppningsvis bra, intressant, ärlig och upplysande debatt som tydligt belyser de båda sidornas argument.

Anf. 91 JENNIE NILSSON (s):

Herr talman! Vi ska nu debattera propositionen *En jobbgaranti för ungdomar*. I propositionen föreslår regeringen att ungdomsinsatserna Kommunala ungdomsprogram och Ungdomsgarantin ska avskaffas. I stället ska ett nytt arbetsmarknadspolitiskt program införas som benämns En jobbgaranti för unga.

Vi motsätter oss förslaget och anser att propositionen bör avslås. Skälen till det är flera, men de landar alla i grundläggande skillnader i människosyn. Det är helt klart så att högerens företrädare har anammat vårt sätt att identifiera och beskriva problem. Så långt är allt väl. Problemet är bara att för dem handlar det bara om retorik. När det kommer till att forma politik utifrån den problembild som man har identifierat och beskrivit blir det alltsomoftast tydligt att ord och handling inte går hand i hand. Skälet till det är just att vi har en i grunden olika människosyn.

Det blir återigen tydligt när vi nu ser utformningen av politiken för de unga som står längst ifrån arbetsmarknaden. Innehållet i jobbgarantin beskrivs väldigt vagt, medan kraven på den enskilde beskrivs utförligt och konkret.

Att över huvud taget kalla det för en jobbgaranti måste dessutom ses som falsk marknadsföring då det enda som faktiskt garanteras är sänkta ersättningsnivåer.

Herr talman! Om man ska försöka sig på att sammanfatta den borgerliga regeringens samlade arbetsmarknadspolitik för ungdomar kan man bara konstatera att den känns väldigt feltänkt. Gång på gång lyser människosynen igenom. Det gäller inte minst när man läser utskottsmajorite-

tens texter. Under rubriken Ungdomar och arbetsmarknaden kan man exempelvis läsa hänvisningar till olika statistikuppgifter som gör gällande att den goda konjunkturen nu gör att ungdomsarbetslösheten generellt sett sjunker även om den fortfarande är högre än för arbetskraften totalt sett. De unga som står närmast arbetsmarknaden får nu jobb. Detta förhållande gäller dock inte för de långtidsarbetslösa ungdomarna som har ökat i antal med hisnande 250 procent på bara ett år med en borgerlig regering.

Vilken politik levererar man då mot bakgrund av denna problembeskrivning? Under rubriken Åtgärder för att underlätta ungdomars inträde på arbetsmarknaden kan man läsa följande: "Den 1 juli 2007 infördes lägre arbetsgivaravgifter för unga."

Med andra ord lyfter man fram en generell åtgärd som i första hand riktar sig till de unga som står närmast arbetsmarknaden, alltså de ungdomar som enligt egen beskrivning med hjälp av konjunkturen nu ändå får jobb. Kvar blir alltså ett bidrag till de arbetsgivare som har anställt eller ändå skulle ha anställt en ung person.

För de långtidsarbetslösa ungdomarna – den grupp som verkligen behöver politikens hjälp för att komma in på arbetsmarknaden och som trots brinnande högkonjunktur ökar – lyser intresset dock med sin frånvaro.

När det gäller jobbgarantin för unga kan konstateras att den inte innehåller några som helst egentliga nyheter.Handledning, stöd och praktik omnämns i vaga ordalag utan att det beskrivs på vilket sätt det skulle vara en skillnad mot tidigare åtgärder. Utbildning beskrivs som väsentlig, men alla insatser på detta område skjuts på framtiden i avvaktan först på en utredning om lärlingsplatser och sedan på att försök inom ramen för gymnasieskolan genomförs.

De ungdomar som i dag befinner sig i en situation där man av olika skäl har en för kort, avbruten eller icke gångbar utbildning tycks man välja att helt bortse från.

Det som är nytt är dock förslaget om att ungas arbetslöshetsförsäkring ska trappas ned snabbare än äldres. Vi ansluter oss här till den kritik som många av remissinstanserna har framfört om att förslaget är direkt diskriminerande. Att unga tvingas betala full avgift till a-kassan utan att få samma rätt till ersättning som andra är för oss helt oacceptabelt.

Vi tar också avstånd från den människosyn som präglar hur man har valt att utforma förslaget. Är man inte matchnings- eller coachningsbar inom hundra dagar utgår regeringen tydligen från att grundproblemet är att man inte vill arbeta. Endast det kan förklara borgarnas absoluta tilltro till sänkt a-kassa som ett arbetsmarknadspolitiskt instrument.

Herr talman! Problemet för de långtidsarbetslösa unga är inte som regeringen tycks tro att de inte söker jobb. Problemet är i stället oftast brist på utbildning eller arbetslivserfarenhet. Vi socialdemokrater föreslår därför ett annat fokus än regeringen. Vi vill se riktade insatser som gör det möjligt också för de unga som i dag befinner sig längst ifrån arbetsmarknaden att kunna dra fördel av den goda konjunkturen.

Vi föreslår riktade insatser där ungdomar i ett tidigt skede ska få individuellt utformat stöd. Arbetsförmedlare som arbetar med unga ska vara utbildade för att kunna möta ungas behov. Vi anser att den nuvarande åldersgränsen för arbetsmarknadsutbildning bör ses över och anpassas så

att den blir tillgänglig också för dem som är under 25 år i de fall det bedöms kunna leda till arbete.

Vi vill dessutom införa en ny form av kvalificerad bristyrkesutbildning, så kallade avstampsutbildningar. Dessa utbildningar ska inte kräva några förkunskaper utan vara öppna för alla långtidsarbetslösa ungdomar mellan 20 och 24 år just för att många unga som har varit arbetslösa länge har bristande utbildning. Avstampsutbildningarna kan med fördel genomföras i samarbete med arbetsgivare och ska fokusera på att lära ut specifika yrkeskunskaper inom ett yrke där det råder arbetskraftsbrist.

Vi vill på liknande sätt i samverkan med arbetsmarknadens parter utveckla lärlings- och traineeplatser – så kallade introjobb – som riktar sig till de unga som är klara med sin utbildning i gymnasiet eller högskolan men som behöver färdigutbildning direkt i arbetslivet. Ett introjobb innebär en möjlighet för ungdomar att lära sig ett yrke under kvalificerad handledning.

I vår skuggbudget har vi avsatt medel för dessa insatser.

Herr talman! Utskottsmajoritetens svar kan kortfattat sammanfattas med att man visserligen gillar flera av våra förslag men att man tycker att de i allt för hög grad är att jämföra med bidrag. Tydligare än så kan det väl inte sägas! I alliansens värld ser man såväl a-kassan som arbetsmarknadsåtgärder som riktar sig till enskilda individer som bidrag, men man har inga problem med bidrag till arbetsgivare i form av sänkta arbetsgi-varavgifter.

I vår värld är a-kassan en försäkring, och arbetsmarknadsåtgärder är politiska verktyg för att bygga framtiden.

Herr talman! Den borgerliga majoriteten tror väl sannolikt på sina förslag, så jag ska ge dem en chans att utveckla hur de tänker genom att avsluta med några frågor.

Ekonomiska incitament är uppenbarligen den metod som den nya regeringen tror mest på när det gäller att bekämpa arbetslöshet. Men varför tror man att unga behöver starkare ekonomiska incitament än vuxna? Och tycker man verkligen att det är rimligt att unga ska ha ett sämre försäkringsskydd än andra trots att de betalar lika mycket till försäkring-en?

Det finns andra grupper med motsvarande svårigheter att komma in på arbetsmarknaden, exempelvis äldre eller utlandsfödda med krångliga efternamn. Kan vi förvänta oss mer av sänkta ersättningsnivåer även för dessa grupper?

I propositionen anförts att en tyngdpunkt kommer att ligga på intensifierat stöd till och uppföljning av ungas arbetssökande. Vad innebär det konkret, och hur går det ihop med de omfattande neddragningar av antalet arbetsförmedlare som regeringen tidigare har beslutat om? Varför har man ett medvetet glapp på nästan ett helt år mellan de åtgärder som man avvecklar och de som man inför?

Slutligen: Kan den borgerliga majoriteten verkligen inte se att man håller på att sjabbla bort möjligheten att använda högkonjunkturen till att ge också de unga som står längst ifrån arbetsmarknaden en chans till jobb?

Förlorarna på regeringens politik är de unga, de företag som inte får tag på arbetskraft med rätt kompetens och samhället i stort. Mot bakgrund av det vill jag yrka bifall till Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Miljöpartiets gemensamma reservation som innebär ett avslag på förslaget i propositionen.
(Applåder)

Anf. 92 JOSEFIN BRINK (v):

Herr talman! I morse vaknade jag som säkert många andra till nyheten att Ungdomsstyrelsens senaste rapport *Ung i dag* visar att en fast och trygg anställning blir ett allt viktigare krav från dagens unga. Åtta av tio i denna undersökning sade att de väldigt högt prioriterar att få en trygg och fast anställning. Det är inte så konstigt med tanke på att hälften av alla unga i dag som har ett jobb har en otrygg, tillfällig anställning.

Detta är också huvudorsaken till att ungdomar är överrepresenterade i arbetslöshetsstatistiken. De flesta unga är inte arbetslösa länge utan ofta.

Här har regeringen och den borgerliga majoriteten ett problem, minst sagt, eftersom deras tal om fördelarna med flexibilitet och det härliga med att prova på olika jobb och röra på sig inte har något stöd bland dem som befinner sig i denna visstidskarusell. Den politik som förs och som stimulerar till fler otrygga anställningar har inte stöd bland landets unga som är de som är målgruppen för denna politik. Det är en politik som kommer att leda till fortsatt hög ungdomsarbetslöshet och fortsatt försämring av ungas ekonomi och levnadsvillkor.

Detta menar vi i Vänsterpartiet, till skillnad från regeringen, är att gå i helt fel riktning. Vi menar att vad politiken måste ta ansvar för är att förbättra ungas levnadsvillkor, och man ska inte behöva börja sitt vuxenliv och sitt arbetsliv med att valsa runt som extraarbetskraft år ut och år in. Därför är en av de viktigaste insatserna för att minska ungdomsarbetslösheten att minska de otrygga anställningarna och i stället se till att stimulera trygga anställningar så att unga människor får en bra grund att stå på så att de kan skaffa en egen bostad, flytta hemifrån och påbörja sitt självständiga, vuxna liv. Det är också det mest effektiva sättet att minska ungdomsarbetslösheten.

En annan viktig sak är att sätta in tidiga insatser för de unga som man redan från början vet löper en stor risk att bli långvarigt arbetslösa. Det går att ringa in vad det är som leder till långvarig arbetslöshet. Bristande utbildning är kanske den mest avgörande problematiken.

Därför vill vi satsa väsentligt mer än vad regeringen vill göra på arbetsmarknadsutbildningar som man kan sätta in tidigt. Man ska inte behöva vänta in att bli långtidsarbetslös om det redan från början går att se att personen inte ens har gått färdigt gymnasiet. Då ska man erbjudas en möjlighet att få en arbetsmarknadsutbildning så att man faktiskt har möjlighet att söka jobb.

Denna typ av tidiga insatser är nu nästan helt borta för att man har lagt allt krut på att i stället ha program för människor som redan har blivit långtidsarbetslösa. Man väntar in långtidsarbetslösheten.

I dag debatterar vi då det program som man erbjuder till långtidsarbetslösa unga. Det är en grupp, som har sagts tidigare här, som har ökat med över 250 procent sedan den borgerliga regeringen tillträdde, så det finns ju definitivt behov av insatser här.

Jag är den första att tillstå att det kommunala ungdomsprogrammet och ungdomsgarantin inte har hållit tillräckligt bra kvalitet. Det är inget självändamål att bevara program och åtgärder som inte har fungerat tillräckligt bra. Att göra om och göra nytt när någonting inte fungerar är bara bra.

Men då måste ju själva poängen med att göra någonting nytt vara att det ska ha en reell möjlighet att bli bättre än det gamla, och det är väldigt svårt att se hur det nu föreslagna programmet, jobbgaranti för unga, ska kunna bli ett bättre alternativ för långtidsarbetslösa än vad de gamla ungdomsprogrammen var.

Till att börja med kan man konstatera att själva namnet är direkt missvisande. Det finns ju inga som helst garantier om några jobb här. Av det lilla som går att utläsa i förslaget om vad innehållet ska vara ser man att det handlar om jobbsökaraktiviteter, coachning och sedan lite diffust beskrivna insatser som kan vara till exempel utbildning eller praktik. Det är ju inte precis något revolutionerande jämfört med hur de tidigare programmen har sett ut.

Det som däremot är konkret och som är oroväckande är att hela det här programmet, som ju ska starta om bara en månad, är väldigt illa finansierat. Man kan bara se till personalresurserna för den första fasen i programmet, där individuell coachning, stöd och hjälp vid jobbsökaraktiviteter ska ingå. Man har inte avsatt några extra medel för att anställa sådana personer på arbetsförmedlingarna.

Redan i dag är det så att det finns stora problem ute på förmedlingarna med att ge den personliga service som utlovades till deltagarna i jobb- och utvecklingsgarantin. Tanken där var att varje handläggare skulle ansvara för mellan 10 och 15 personer. I själva verket har man i dag upp till 50 personer per handläggare i den så kallade individuella coachningen.

Om bara en månad ska alltså ytterligare 8 000 personer, 8 000 långtidsarbetslösa unga, ha rätt att få personligt stöd och service. Jag undrar ganska oroligt hur det ska gå till, när man inte ger några extra pengar till att anställa mer personal till att genomföra det här ute på arbetsförmedlingarna.

Det går inte att se vari den konkreta förbättringen i kvaliteten jämfört med tidigare program ligger, i synnerhet som den kritik som har framförts mot de tidigare programmen i huvudsak handlat om att arbetsförmedlingen inte ägnade tillräckligt mycket tid åt var och en av deltagarna i de här programmen.

Herr talman! Lika vagt och luddigt som själva innehållet och finansieringen i den här så kallade jobbgarantin är beskrivna, lika detaljerat och konkret beskrivs de nya, försämrade reglerna för ersättning till deltagarna som regeringen nu vill införa. Den borgerliga majoriteten skriver i betänkandet att syftet med regeringens förslag inte är att försämr situationen för enskilda människor. Då måste jag faktiskt ställa den ganska självklara frågan till den borgerliga majoriteten i utskottet: Varför gör ni det då?

Varför inför ni en särbestämmelse i a-kassan som ger unga människor sämre ersättning än äldre, trots att de betalar samma avgift för att vara med? Det är ju väldigt svårt att se det som någonting annat än just en försämring för enskilda människor.

Redan förra hösten chockhöjde ni avgifterna för alla medlemmar i a-kassan, sänkte ersättningsnivåerna och gjorde det betydligt svårare att kvalificera sig för att få ersättning. Och nu genomför ni ytterligare en försämring av arbetslöshetsförsäkringen genom att halvera den tid då man får ut 80 procent av sin tidigare inkomst – men inte för alla den här gången utan bara för dem som inte har fyllt 25. Det finns ett begrepp för den typen av godtycklig särbehandling, och det begreppet är diskriminering.

Hur kan den borgerliga majoriteten i utskottet försvara att man inför åldersdiskriminering i arbetslöshetsförsäkringen? Vad ska ni säga till en 23-åring som har betalat in den förhöjda avgiften till a-kassan och som, när han eller hon blir arbetslös, får veta att han eller hon bara kommer att få ut sin ersättning under hälften så lång tid som kollegan som har fyllt 25?

Nu förbereds väl inlägg här med vilka man hoppas plocka billiga poäng genom att säga att Vänstern bara pratar om bidrag i stället för jobb. Men det är ju inte det som det handlar om här. Det finns ingenting i världen som säger att man inte kan sätta in tidiga och effektiva insatser för att hjälpa arbetslösa unga att få ett jobb och samtidigt ha en rättvis behandling i a-kassan. Det sambandet finns ju över huvudet taget inte.

Vi föreslår i vårt budgetförslag både fler och mer effektiva insatser som arbetsmarknadsutbildningar, praktikplatser, anställningsstöd och en särskild utbildningssatsning just för långtidsarbetslösa unga – med bibehållet rättvist utfall från a-kassan.

Vi köper nämligen inte idén att det är lathet som gör att människor är arbetslösa. Och vi köper definitivt inte idén att unga människor skulle vara särskilt lata och slöa och att de därför måste plågas lite extra. Unga människor vill ha jobb. Det finns ingenting värre än att var 19–20 år och inte ha någonting att göra eller någonstans att ta vägen och att inte kunna försörja sig själv. Men om man av en eller annan anledning inte lyckas hitta ett jobb är det samhällets uppgift att se till att man får det stöd och den hjälp som man behöver för att kunna hitta ett jobb, och man ska inte behöva hamna i ekonomisk misär för att man inte har hittat ett jobb.

Jobbgarantin för unga är ingen garanti för någonting annat än försämrade ekonomi, diskriminerande särbehandling och fortsatt ovisshet för landets unga arbetslösa. Förslaget är dessutom ett hafsverk, och jag menar att man handskas väldigt ovarsamt med unga människors framtid och hela tilltro till samhället.

Därför yrkar jag avslag på propositionen i dess helhet och bifall till reservation nr 1.

(Applåder)

Anf. 93 ULF HOLM (mp):

Herr talman! När jag först hörde talas om att det skulle komma ett förslag om en jobbgaranti för ungdomar blev jag faktiskt glad. Jag tänkte att äntligen kommer ett förslag som kan vara i rätt riktning. Det har inte varit så många förslag från den borgerliga regeringen som har varit i den

riktningen. Det här skulle kunna vara ett stöd till de ungdomar som inte har ett jobb.

Men nu när jag sedan läst in mig på förslaget och vad det i praktiken handlar om är jag faktiskt grymt besviken. Regeringens jobbgaranti för ungdomar är inget annat än en stor bluff.

Innehållet i jobbgarantin är ytterst kort beskrivet i propositionen. Den nödvändiga personliga handledningen för att se varje enskilds behov, stödet som behövs och praktikplatserna omnämns i väldigt diffusa ordalag medan kravet på de enskilda ungdomarna beskrivs mycket utförligt och konkret.

Det är avslöjande vilken negativ syn på de enskilda ungdomarna som regeringen har, en syn som skiljer sig kraftigt från Miljöpartiets. Miljöpartiet är övertygat om att unga människor inget hellre vill än att hitta ett varaktigt jobb och i och med detta få möjlighet till egen bostad och att bilda familj.

Miljöpartiets bild av verkligheten stämmer överens med den rapport som Ungdomsstyrelsen i dag överlämnat till regeringen och som visar att nästan åtta av tio tycker att fast anställning är viktigt, vilket är en ökning med 10 procent sedan den tidigare undersökningen för fem år sedan.

Utifrån detta anser Miljöpartiet att det är mycket viktigt att åtgärder sätts in för att hjälpa ungdomar in på arbetsmarknaden. I till exempel betänkandet *Ungdomar, stress och psykisk ohälsa* från 2006 slås fast att de psykiska problemen blivit allt vanligare de senaste 20 åren och att de två viktigaste orsakerna till detta är dels den ökade svårigheten för ungdomar att få jobb, dels individualiseringen av samhället. Därför är det väldigt viktigt att insatser sätts in för att hjälpa ungdomar att få jobb.

Det är också viktigt att se till att det handlar om trygga anställningar. Regeringen skriver själv i propositionen att antalet ungdomar med timanställning har ökat kraftigt och att unga kvinnor utgör en majoritet av den grupp sysselsatta som har tillfälliga anställningar och deltidsarbeten. Det står på s. 15 i propositionen. Utifrån denna kunskap är det viktigt att dels ge förutsättningar för att jobben skapas, dels ha olika hjälpprogram för ungdomar som har problem att få ett jobb.

Denna personliga coachning eller handledning för arbetslösa ungdomar kostar pengar, pengar som regeringen inte skaffat fram, vilket vi är ytterst kritiska till. Regeringen skapar en ungdomsgaranti men sätter krokben för möjligheten att i praktiken stödja ungdomar att hitta ett jobb. Miljöpartiet har därför i sin skuggbudget till regeringens förslag på budget lagt in mer pengar till arbetsmarknadsåtgärder just därför att vi anser att samhället måste stödja de personer som strävar efter att hitta ett jobb.

Herr talman! Ungdomsgarantin ska ersätta såväl det kommunala ungdomsprogrammet som ungdomsgarantin, vilket säkert inte så många kommer att sakna eftersom inget av programmen var perfekt. De kunde ha gjorts betydligt bättre – de löste ju inte problemet med hög ungdomsarbetslöshet.

Det ställningstagandet betyder emellertid inte att vi är beredda att acceptera den så kallade jobbgarantin för ungdomar då vi inte ser att den innehåller några nya konkreta åtgärder som leder till jobb. Vi ser heller inga förslag i ungdomsgarantin som gynnar jämställdheten bland unga på arbetsmarknaden. Det är oroande med tanke på hur det gått med till exempel nystartsjobben, där endast tre av tio nya jobb gått till kvinnor. Det

enda som är nytt med den så kallade jobbgarantin är att ersättningarna försämrats, vilket vi bestämt avvisar.

Herr talman! Miljöpartiet har givetvis inget emot en jobbgaranti värd namnet. Men i likhet med vår uppfattning om deltagande i jobb- och utvecklingsgarantin anser vi att det är orimligt med ekonomiska bestraffningar för aktiviteter som syftar till att skaffa jobb. Dessutom handlar det om direkt åldersdiskriminering. Ungdomars egenavgifter till a-kassan bygger på samma principer som för övriga. De får alltså betala lika höga egenavgifter till a-kassan som de äldre, men när de behöver nyttja försäkringen blir ersättningen lägre. Det är givetvis helt orimligt.

Jobbgarantin är heller ingen garanti för jobb. Många remissinstanser har också anmärkt på detta eftersom man av ”garanti” i namnet kan dra slutsatsen att det verkligen handlar om en garanti. Jobbgarantin garanterar dock inte att var och en får en reguljär anställning.

Av regeringens proposition framgår också att jobbgarantin kan handla om praktikplats eller utbildning. Miljöpartiet har ingenting emot vare sig utbildning eller praktik. Men att kalla det för jobb, som en reguljär anställning, är att segla under falsk flagg. Det är anmärkningsvärt med tanke på den omfattande kritik som alliansens partier riktade mot den tidigare riksdagsmajoriteten när det bland annat gällde plusjobben. Då påstods det att det handlade om att fiffla med statistik och att dölja utanförskapet. Med samma logik kan man ställa frågan: Handlar jobbgarantin för ungdomar egentligen bara om att dölja en besvärande hög ungdomsarbetslöshet?

Precis som flera remissinstanser anser även vi att det är viktigt att jobbgarantin börjar gälla tidigare eller senast inom tre månader. Enligt regeringen ska man vara inskriven hos arbetsförmedlingen i tre månader innan något händer. Vi tror att det kan vara nödvändigt med tidigare insatser från samhällets sida.

För de ungdomar som inte uppfyller villkoren för arbetslöshetsersättning är det utvecklingsersättning som gäller. Vad det betyder i pengar för den enskilde är inte alldeles enkelt att utläsa av skrivningarna i propositionen, där det står att ”ersättningsnivån på utvecklingsersättning bör anpassas till nivåerna inom studiestödssystemet”. Så skriver regeringen i propositionen. Det torde betyda en ersättningsnivå på mellan 1 050 och ca 2 500 kronor i månaden. Huruvida regeringen tänker sig att personer som deltar i jobbgarantin även ska kunna ta studielån kan man inte utläsa av propositionen.

Det är alldeles uppenbart att många av dem som kan hamna i jobbgarantin, och som bara blir berättigade till utvecklingsersättning, inte kommer att kunna försörja sig utan ytterligare ekonomiskt bistånd från samhället. Många kommer att vända sig till kommunerna för att söka försörjningsstöd, som ju inte är tänkt att användas annat än vid tillfälliga försörjningsproblem. Det är därför inte konstigt att Sveriges Kommuner och Landsting yrkar avslag på förslaget i sitt remissvar. Detta borde regeringen ha lyssnat på.

Sammanfattningsvis diskriminerar regeringens förslag, i förhållande till äldre, de ungdomar som har rätt till arbetslöshetsersättning vid arbetslöshet trots att de betalar samma egenavgifter som övriga medlemmar i a-kassan. För övriga gäller en ersättning som förmodligen inte ens når upp

till normen för kommunalt försörjningsstöd. Inte heller är jobbgarantin någon garanti för att få jobb, trots namnet.

Mot bakgrund av detta, herr talman, avstyrker Miljöpartiet propositionen i dess helhet och yrkar bifall till reservation I tillsammans med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet.

(Applåder)

Anf. 94 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (m):

Herr talman! I dag har vi fokus på ungdomar som inte har arbete, även om det också i övrigt finns oerhört många människor som är i behov av och vill ha ett arbete.

Att ungdomar är arbetslösa är för oss inte ett nytt problem. Däremot ska vi komma ihåg att det inte var så länge sedan, precis före förra valet, som vi hörde den tidigare statsministern säga att ungdomsarbetslösheten inte var ett problem. Jag är oerhört glad över att vi har fått ett friskt uppvaknande, för ungdomsarbetslösheten är ett stort problem.

Vi vet att ju längre tid det tar att komma in på arbetsmarknaden desto mer påverkas du som person för resten av ditt liv. Och inte bara det, ju längre tid det tar att få sitt första arbete desto svårare är det att komma in på arbetsmarknaden över huvud taget.

Det vi också vet, om vi tittar i backspeglarna, är att de ungdomar som i dag är arbetslösa, liksom många av dem som befinner sig i kommunernas försörjningsstöd, är personer med bristfällig skolgång. De har misslyckats, inte fått rätt stöd och rätt fokus på kunskap i grundskolan. De har heller inte fullgjort en gymnasieutbildning. Det innebär att vi måste börja i det hävet och fråga oss vad mer vi kan göra åt skolan i dess helhet. Det kommer min kollega Hans Backman att ta upp lite senare.

Dessutom är det oerhört viktigt att se vad som görs och har gjorts av regeringen så här långt. Jag ska nämna några saker innan jag går in på nästa häv. Som nämndes tidigare införde vi nystartsjobben från den 1 januari. De skulle gälla för personer mellan 20 och 25 år. Det räckte att personerna hade varit arbetslösa i sex månader för att få rätt till ett nystartsjobb till skillnad från andra som hade varit arbetslösa i ett år. Vi ville särskilt rikta fokus på unga människor. Från och med nästa år finns möjligheten med nystartsjobb även i offentlig sektor. Det kommer framför allt att gynna kvinnor, något som Ulf Holm ju efterfrågade.

Ja, Jennie Nilsson, vi införde en generell nedsättning av sociala avgifter för unga när företagare anställde personer mellan 19 och 24 år. Det var en viktig signal om att göra det billigare att anställa för att ungdomar därigenom skulle få in en fot på arbetsmarknaden.

Nu finns det kritik mot en jobbgaranti för ungdomar, som är nästa steg. Den ska ses som en del av helheten i allt det vi gör. Kritikerna frågar varför man ska vänta i tre månader. Då vill jag påminna mina kollegor om att vi redan i höstas gjorde det tydligt för arbetsförmedlingarna att i stället för att vänta 100 dagar, som var fallet under den tidigare regeringen, ska en handlingsplan upprättas inom 30 dagar. Om personen är under 25 år ska den upprättas ännu tidigare.

Det finns vid arbetsförmedlingarna ett tydligt fokus på mottagandet, och man håller nu också på att omorganisera för att kunna ge ungdomar ett tidigt stöd och tidigt kunna aktivera dem i matchningen av jobb.

Det som nu händer, nästa steg, är att vi från den 1 december vill införa en jobbgaranti för ungdomar. Det innebär en tidig, kvalificerad bedömning av varje enskild individ. Jag vänder mig mot det som Socialdemokraterna skriver i sin reservation, nämligen att vi skulle se ungdomar som ett homogent kollektiv. Det är precis tvärtom. Nu handlar det om att se till vars och ens behov utifrån de förutsättningar man har.

När man inte kommit ut i arbete och fått tillräcklig hjälp inom tre månader är man berättigad till jobbgaranti för ungdomar. Vi kommer förhoppningsvis inte att få så många nya ungdomar i den, men vi har en rejäl stock att ta över på grund av tidigare misslyckanden. Då har vi sagt att vi inte vill styra ovanifrån exakt vad innehållet ska vara, eftersom vi i så fall skulle tappa poängen med att se till varje individs behov.

När det gäller arbetsförmedlingarna har vi öppnat upp för fler aktörer redan i det tidigare skedet, matchning och coaching, i form av kompletterande aktörer. Det gäller även inom jobbgarantin. Också detta uppfattas som något positivt, inte minst från arbetsförmedlingarnas sida.

Det har kommit en hel del invändningar. Oppositionen säger att beredningen är bristfällig och propositionen luddig. Ändå är vi mycket tydliga med vad det är vi vill. Med fokus på individen kan man ju inte styra allting uppifrån. Vidare skulle det vara fråga om ett hafsverk och att vi snarare vill visa handlingskraft. Ja, det är väl tur att det nu finns en regering som avser att visa lite handlingskraft när det gäller problematiken med ungdomar och deras arbetslöshet.

Det finns pengar med till detta. Det är inte alls så att det är underfinansierat. Jag vill påminna om att när jobb- och utbildningsgarantin infördes var det mer resurser till det än vad som fanns till den tidigare aktivitetsersättningen.

Det sägs att det skulle vara fel namn med jobbgaranti. Det är en invändning. Det är ingen garanti för att få jobb. Men vi garanterar att insatserna ska ske tidigt och att de ska leda till jobb.

Det talas om att vi inför en åldersdiskriminering när vi trappar ned ersättningarna på grund av ålder. Min uppfattning är att det ändå finns forskning och erfarenheter som visar att det finns ett samband mellan ersättningarnas utbetalning och hur lång tid man är arbetslös.

Inte minst gjordes det i Finland en utvärdering år 2002–2005 när man höjde ersättningen från 52 procent till 60 procent. Tiden i arbetslöshet försköts ytterligare en månad.

Vi ska också veta att ungdomar under 24 år i snitt är arbetslösa i 33 dagar. Det innebär 100 dagar med 80 procent i ersättning.

Jag tror att diskussionen om diskriminering leder fel. Det ni glömmer är att dessa ungdomar tidigare får mer stöd än vad man annars är berättigad till. Det kompenseras både med krav och med stöd.

Låt mig avsluta med att rikta mig till Jennie Nilsson. Hon påstår att vi har en grundläggande skillnad i människosyn. Jag tror att Jennie Nilsson har helt rätt i det.

Jag uppfattar att Socialdemokraterna hellre ser människor i en åtgärd med en hög ersättning och hellre låter det vara höga skatter för de få som jobbar. Vi ser hellre från alliansen att människor har chans till jobb med lön och en lägre skatt för alla som jobbar.

Det innebär att man de facto är arbetslös om man är i åtgärd. Det är så vi väljer att definiera det hela. Då ska man ha stöd och hjälp för att komma tillbaka i arbete.

Det är viktigt att ha i människosynen. Det handlar om egen makt i stället för det som människor hittills har haft, nämligen en vanmakt. (Applåder)

Anf. 95 JOSEFIN BRINK (v) replik:

Herr talman! Catharina Elmsäter-Svärd säger här att det man har gjort är att man har beslutat att upprätta en handlingsplan snabbare än tidigare. Det tycker jag är jättebra. Jag tycker absolut att man ska upprätta en handlingsplan så snabbt som möjligt när en person skrivs in på arbetsförmedlingen.

Problemet är bara att det blir lite meningslöst att upprätta en sådan handlingsplan om personen sedan ändå måste vänta i 100 dagar innan denne får en insats. Det är det stora problemet. Den politik som ni bedriver har avlövats alla de insatser som man kunde sätta in tidigare.

Varenda arbetsförmedlare jag har talat med har sagt: Vi kan inte sätta in några arbetsmarknadsutbildningar tidigt längre. Det finns inte resurser till det. Alla resurser ska gå till garantierna. Det finns inte resurser att sätta in tidiga insatser för ungdomar när det gäller praktikplatser och annat eftersom allt ska gå till garantierna.

Vad man gör i praktiken är att man snabbt upprättar en individuell handlingsplan. Men det finns ingenting att göra annat än att vänta i 100 dagar när man redan från början kan se att den här personen inte har den utbildning eller den erfarenhet som krävs för att kunna få ett jobb.

Det blir lite meningslöst att snabbt upprätta handlingsplanerna. Det är ett stort glapp mellan handlingskraften när en person kommer in på arbetsförmedlingen och det som sedan händer tills man över huvud taget kan få något stöd.

Det är lite lustigt att man definierar begreppet att man inte ska styra uppifrån som att det numera ska tolkas som att man inte avsätter några pengar till verksamheten. Det var i varje fall min fråga.

Man har inte beskrivit hur man ska finansiera och därmed öka kvaliteten i programmen jämfört med tidigare. Det kallar inte jag för att styra uppifrån. Det kallar jag att ge möjligheter för att genomföra några förbättringar.

Jag undrar fortfarande: Hur ska kvaliteten öka i programmet jämfört med tidigare när man inte tillför ordentliga resurser?

Anf. 96 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (m) replik:

Herr talman! Jag skulle inledningsvis vilja fråga tillbaka till Josefin Brink om hon tror att alla som skriver in sig på arbetsförmedlingen de facto är i behov av en åtgärd i form av ett program eller en utbildning.

Min uppfattning är inte att det är på det sättet. Den tidiga handlingsplanen inom 30 dagar gäller redan på arbetsförmedlingarna. Det handlar först och främst om att bemöta personen som kommer in. Det gäller att stämna av matchningsbarheten och om personen behöver gå vidare i utbildning och praktik eller om det är stöttning i jobb som är första fokus.

Många av de ungdomar som kommer in och får hjälp från arbetsförmedlingen behöver snarare få hjälp i sin jobbsökaraktivitet och lite påpushning.

Det innebär inte alls att alla de som kommer in väntar i 100 dagar innan någonting händer. Tanken är att snabbt sortera igenom vem som behöver vilken hjälp. Klarar du av det själv, eller behöver du ha ett stöd?

Tanken med jobbgarantin är att den är för de personer som de facto inte efter det att det gått 100 dagar har kommit ut i arbete eller hittat sin väg vidare till exempel till studier och behöver ha de insatserna.

Det finns resurser till det. Tanken är att med bagaget som varit innan en person går över till en handläggare i jobbgarantin ska man se: Vad behöver den här personen bäst?

Det menar jag inte ska styras ovanifrån. Den bedömningen måste göras nära individen utifrån olika förutsättningar och egna val vad man vill här i livet.

Det kan också vara ett problem, eftersom många ungdomar inte tänker längre framåt än tre år i livet. Där får väl vi finnas med.

Anf. 97 JOSEFIN BRINK (v) replik:

Herr talman! Jag tror inte heller att alla ungdomar behöver ett program eller sådana insatser. Det är väl känt att de flesta ungdomar är arbetslösa under korta perioder och valsar runt i otrygga anställningar som ni är så förtjusta i.

Däremot finns det metoder. Det brukar kallas för *profiling*, vilket låter lite deckeramericanskt. Det handlar om att hitta vad som ökar risken för långvarig arbetslöshet. Man vet till exempel att oavslutad gymnasieutbildning är en sådan sak som kraftigt ökar risken.

Om man inte har någon utbildning eller arbetslivserfarenhet över huvud taget som är gångbar på arbetsmarknaden finns det en väldigt stor poäng med att man snabbt får en sådan insats.

I synnerhet i dag när framför allt mindre företag ropar efter kvalificerad arbetskraft är det väl en utmärkt matchningsinsats att satsa på att snabbt få in ungdomar som saknar relevant arbetsmarknadserfarenhet eller utbildning på utbildningar som kan matchas mot behoven som finns i framför allt de mindre företagen.

Det tycker jag vore en rimligare politik än att vänta in garantin när man redan från början kan se att det här finns en person som kommer att vara väldigt svår att matcha mot arbetsmarknaden.

Jag måste ställa en fråga. Det finns forskning som visar att om man sänker ersättningsnivån kommer människor att söka flera jobb. Är man helt utfattig är man beredd att göra nästan vad som helst. Den logiken kan man dra hur långt som helst.

Finns det forskning som visar att ungdomar är betjänta av att särbehandlas och diskrimineras i gemensamma försäkringssystem? Finns det någonting som kan rättfärdiga att man sätter en åldersgräns i en gemensam försäkring där en person betalar lika mycket som den som är över 25 år men bara får ut hälften så mycket?

Jag kan inte komma på något annat system eller någon annan verksamhet i samhället som har den typen av godtyckliga regler. Varför ska det gälla i a-kassan?

Anf. 98 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (m) replik:

Herr talman! Jag vill ändå säga till Josefin Brink att vi inte ska glömma bort att insatserna och stödet är betydligt mer inriktat mot de här personerna. Sambandet finns ändå. Ju längre en person har rätt till högre ersättning, desto längre tid är det bevisligen att den befinner sig utanför jobb. Vårt fokus är att få tillbaka människor till arbete.

Dessutom tror jag att Josefin Brink möjligen misstror arbetsförmedlingarnas förmåga att se till individerna. Jag gör inte den bedömningen. Det är självklart att man inte väntar om det kommer in en riktigt ung person som har en brist när det gäller grundskolan eller gymnasieskolan.

Behovet för den här personen är att komma tillbaka och i första hand klara av de första väsentliga stegen i livet, nämligen skolan, som den av olika skäl inte har haft tillfälle att göra tidigare. Det är klart att det inte ska väntas med det. Det som väntas med är snarare personer som har någon form av grundskole- eller gymnasiekompetens och där man ser att det inte finns tillräckligt med möjlighet att gå vidare till jobb eller någonting annat. Man formar till något och ser vad som är bäst för personer.

Josefin Brink pratade i sitt inledningsanförande om att ungdomar vill ha trygga anställningar. Det är självklart att det är på det sättet. Jag vill påminna om att under hösten som var kom fler människor i arbete, men till betydande del i just visstidsanställningar. Under det senaste året har vi sett fler tillsvidareanställningar och en jämn fördelning mellan män och kvinnor. Den politik som vi för just nu, inte minst för att skapa bättre företagarvillkor, gör att ungdomar får en chans till riktiga jobb med riktig lön där de har en bättre framtid än de har haft tidigare.

Anf. 99 ULF HOLM (mp) replik:

Herr talman! Catharina Elmsäter-Svärd och regeringen pratar väl om att man vill göra insatser för ungdomar. Jag erkänner att nystartsjobb även i offentlig sektor är ett jättebra förslag. Det sade vi redan förra hösten, men då hade ni så bråttom med att få igenom er politik att ni inte lyssnade på goda synpunkter. Det är också jättebra med andra aktörer inom arbetsförmedlingen. Det har vi tjatat om jättelänge, så det är inga problem.

Men att stå här och skylla på den tidigare majoriteten för att ungdomsarbetslösheten ökar tycker jag är på gränsen till hyckleri. Ni måste börja ändra er retorik lite i den borgerliga majoriteten. Ni har suttit i majoritet i över ett år nu. Er politik börjar få genomslag, och det är det som gör att ökningen av ungdomsarbetslösheten är 250 procent när det gäller långtidsarbetslösheten. Ni måste kunna erkänna att det faktiskt är er politik som har misslyckats på detta sätt.

Man kan ställa sig en fråga. Det är ingen som säger emot att ungdomar som blir arbetslösa ska få coachning och handlingsplaner. Så är det redan i dag. Problemet är bara att arbetsförmedlingarna hittills inte har haft resurser att göra detta. Hur tror du att det ska kunna gå lättare att upprätta handlingsplaner och coachning för de arbetslösa ungdomarna om det inte finns ekonomiska resurser, Catharina Elmsäter-Svärd?

Det är det som är den stora bristen; det finns inte tillräckliga resurser för att ge alla det stöd som de egentligen skulle behöva för att komma ur ungdomsarbetslösheten. Därför är det märkligt att regeringen skär ned på

bidragen och stödet till arbetsförmedlingarna för att de ska kunna ge detta stöd. Där finns ett samband. Regeringen måste kunna erkänna att det finns ett sådant.

Prot. 2007/08:19
31 oktober

---

*En jobbgaranti
för ungdomar*

Anf. 100 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (m) replik:

Herr talman! Vi skulle kunna fundera länge på hur man kategoriserar ungdomar – om de är arbetslösa eller inte och om de befinner sig i en åtgärd eller inte. För mig är det ganska tydligt. Om du inte har ett jobb men vill ha ett jobb och söker ett jobb är du att betrakta som arbetslös även om du under tiden befinner dig i en åtgärd. Det är det vi har valt att styra upp.

År 2003 fick Ams ett tydligt uppdrag från den tidigare regeringen: att halvera långtidsarbetslösheten hos ungdomar. Man lyckades bra därför att man såg till att de flesta kom in i en åtgärd. När nykterheten har kommit till kan man konstatera att problemet tyvärr var att många snarare hamnade i en förvaring. Det var säkert bra för den enskilde att trots allt ha någonting att göra. Men vad som faktiskt skedde var att man lurades med statistik. Personen som individ var de facto arbetslös.

Nu har vi högkonjunktur. Då är det viktigt att de som är i behov av att få ett arbete och har möjlighet att ta ett arbete inte är instängda i någon form av åtgärd. Det innebär att de har en bättre möjlighet till tillträde till arbetsmarknaden. Det tror jag att Ulf Holm och jag är överens om.

Men det som kvarstår och som är vår viktigaste utmaning är de som fortfarande har svårt att komma in på arbetsmarknaden. Om de inte kommer in nu och får ta sitt första steg kommer de att ha det jättesvårt när vi kommer tillbaka i en lågkonjunktur. Det är därför vi tror att några av de riktade insatser som vi tidigare har gjort är en del. Jag tror inte heller att jobbgarantin finns fullt ut på plats den 1 december, men tanken är att den ska vara ett sätt för dem som befinner sig långt bort från arbetsmarknaden att få en ärlig chans att komma tillbaka i tid.

Anf. 101 ULF HOLM (mp) replik:

Herr talman! Det är svårt att säga emot. Alla ställer upp på den beskrivning du nu gav, Catharina Elmsäter-Svärd.

Framför allt kan jag inte höra någon skillnad alls på det du beskriver om ungdomsgarantin jämfört med det stöd som ungdomar får i dag i olika aktivitetsprogram – ungdomsgarantin och så vidare. Det är uppbyggt på precis samma sätt med utbildning, stöd och praktikplatser. Det är det mest effektiva. Men det saknas resurser för att ge alla ungdomar lika mycket stöd. Det gör givetvis att de som har det lättast också har lättast att komma ut och få ett arbete.

Det vi pratar om är ett ökat stöd för dem som står längst från arbetsmarknaden. Jag blir lite häpen över att du kallar olika program för förvaring. Menar verkligen Catharina Elmsäter-Svärd att utbildning är förvaring? Man utbildar sig faktiskt för att man ska kunna få ett jobb framöver, för att lära sig någonting nytt och kanske klara ett annat jobb än det man har utbildat sig för tidigare. Jag tycker inte att man ska förakta detta på det sättet.

Visst finns det flera exempel på mindre lyckade program som Ams har gjort och som inte ens jag kan ställa upp på och tycka är riktigt bra. Men det finns också många bra exempel på lyckade utbildningar där

människor har lärt sig någonting som har kunnat leda till att de kommer ut på en arbetsplats, till exempel via praktikplatser. Då får arbetsgivarna se vilka kunskaper ungdomarna har, och det är det viktiga.

Jag fick inget svar på frågan om extra resurser för att klara av att ge det personliga stödet till alla ungdomar som är arbetslösa.

Anf. 102 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (m) replik:

Herr talman! Ulf Holm och jag tänker nog på samma exempel. Socialdemokraterna har också konstaterat detta när man nu själv gör en reflexion – visst fanns det program som de facto innebar förvaring. Det finns ingenting som säger att vi kommer att lyckas fullt ut heller. Men vi har åtminstone med oss detta för ögonen. Det gäller inte minst den kritik som gavs från Riksrevisionen.

Vår förhoppning är att vi ska hitta möjlighet till utbildning, stöd och praktik. Det är klart att det kan vara en lek med ord, som en del tycker. Vad är den stora skillnaden? Vad vi bär med oss är hur man utvärderar och hur det leder till arbete. Och utbildning är inte förvaring. Det är självklart.

Vi som regeringsföreträdare gentemot oppositionen lär även fortsättningsvis ha olika uppfattningar om huruvida resurserna är tillräckliga eller inte, herr talman. Det är vår tro att så är fallet just nu.

Anf. 103 JENNIE NILSSON (s) replik:

Herr talman! Om man kokar ned det som Catharina Elmsäter-Svärds anförande egentligen handlar om landar man i två saker.

Det första är att de faktiska insatser och det innehåll som hon beskriver inte på något sätt som man kan se skiljer sig från tidigare insatser. Dessutom är det hela dåligt finansierat.

Det andra, och det som däremot skiljer sig åt, är att man från den borgerliga regeringens sida tycks se a-kassan som det viktigaste arbetsmarknadsinstrumentet.

Catharina Elmsäter-Svärd ger sig på att försöka använda forskning som ett belägg för detta ställningstagande. Det ger mig allvarliga problem eftersom det inte finns någon forskning som entydigt visar det samband som hon försöker göra gällande. Det som måste betraktas som den nyaste och mest moderna forskningen på området säger tvärtom motsatsen: att det inte finns något entydigt samband mellan låga ersättningsnivåer och jobb. Bland andra OECD pekar på detta i sin senaste rapport om ämnet. OECD brukar annars vara en organisation som regeringen gärna lyssnar på. Varför väljer man att helt bortse från det som är de nyaste rönen på området?

Kopplat till detta vill jag upprepa några frågor som jag ställde i mitt inlägg. Om det nu är så att man tror på det här fullt ut – vilket jag ändå får utgå från att man gör – varför är då incitamentet starkare för unga än för äldre? Det finns ju andra människor som befinner sig i en likartad situation, till exempel äldre och utlandsfödda. Om man nu tror på detta och på forskningen så mycket som man säger sig göra här – kommer det då i konsekvensens namn fler förslag om sänkta ersättningsnivåer även för de grupperna?

Anf. 104 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (m) replik:

Herr talman! Vi kan då fokusera på ungdomar, som det handlar om i den här debatten. Sedan skulle vi kunna göra den mycket bredare, inte minst när det gäller a-kassan, naturligtvis. Vi har ju gjort förändringar i a-kassan som gäller för det stora kollektivet.

Men vi har trots allt tittat på forskning. Man kan naturligtvis i majoritet och opposition hänvisa till den forskning som man tycker passar bäst för en själv. Men som jag nämnde inledningsvis fanns det tydliga siffror, inte minst från Finland. Det var under en ganska normal period, mellan åren 2002 och 2005, då man de facto höjde ersättningen till ungdomar. Tiden i arbetslöshet försköts med en månad, men när tiden började ticka ut och det var dags att sänka ersättningen blev det en högre aktivitet när det gällde att faktiskt söka arbete.

Det är ju *en* del i problematiken. Detta gäller mer ungdomar som faktiskt är matchningsbara direkt ut till arbete. Då tror vi att sambandet finns. Och i det sammanhanget, när vi sänker eller trappar ned ersättningarna, ges det ett oerhört mycket mer aktivt stöd i ett tidigare skede för dessa personer.

Kom ihåg att de i snitt är arbetslösa i 33 dagar! De har fortfarande 100 dagar när de har rätt till 80 procents ersättning. Det är ju inte så att vi tar bort ersättningen. Vi huggar inte av någon jäms med knäskålarna i det här sammanhanget.

Dessutom handlar den viktiga delen om de andra ungdomarna, de som inte är lika snabbt matchningsbara. Det är klart att det kan finnas en undran i retoriken: Är insatsen och innehållet likadana? Ja, nu öppnar vi dessutom möjligheten för flera att med sin erfarenhet vara med för att faktiskt coacha och stötta och aktivera ungdomar.

Anf. 105 JENNIE NILSSON (s) replik:

Herr talman! Ja, det Elmsäter-Svärd någonstans säger är att vi väljer den forskning som stöder vår ideologiska teori. För mig håller inte det. Så kan man inte hantera en sådan här viktig fråga som berör unga på det här sättet.

Jag upplever inte att du svarar på det som var min egentliga utgångsfråga. Den bestod av två delar. Men jag kan vara snäll. Vi håller oss till den del som bara handlar om ungdomar här och nu.

Om man nu tror så mycket på det här och tycker att man har forskning som belägger de här sambanden mellan ersättningsnivåer och arbete undrar jag varför man tror att unga behöver ett starkare ekonomiskt incitament än vuxna.

Anf. 106 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (m) replik:

Herr talman! Det finns då en diskussion. Vi har gjort flera saker. Allt vi har gjort får ses som en helhet.

Vi förändrade a-kassan generellt för alla. Vi gjorde också en nedtrappning, vilket jag har förstått att Socialdemokraterna också tycker är lämpligt att man gör. Vi har också i samband med det infört jobbavdraget. När du jobbar får du faktiskt mer pengar över.

Men vi har gått ett steg till – det är riktigt som Jennie Nilsson säger. Vi har valt att gå vidare ytterligare när det gäller ungdomar därför att ungdomar snabbare kommer till och från, in och ut, när de väl fått in en fot på arbetsmarknaden. Vi vet att de inte är arbetslösa lika många dagar, kanske i flera perioder.

Vi tycker att det är en viktig signal att a-kassan är en omställningsförsäkring. Den ska gälla under en kort tid. Vi har valt att göra den ytterligare kortare för ungdomar. Men samtidigt har vi sett till att öka stödet och möjligheten för ungdomar att faktiskt komma tillbaka i arbete. Det är inte så att vi nöjer oss med att vi sänker ersättningen och tycker att vi har gjort det som behövs. Det måste också vara kopplat till att vi skjuter på för att få ut dem i arbete. Då tror vi att det finns ett tydligt samband där emellan.

Jag vill ändå säga att vi i somras hade all-time-high när det gäller ungdomar som kommer ut i arbete. Det största problemet för ungdomar är när de inte har fått sitt första jobb. De som får jobb är ofta sådana som redan har haft ett jobb. Det är därför som vi har valt att göra flera delar. Det handlar om nystartsjobb och om den generella subventionen till företag som anställer ungdomar. Vi har styrt upp på arbetsförmedlingar. Vi släpper in kompletterande aktörer. Och nu, som nästa steg, blir det en jobbgaranti för ungdomar.

Anf. 107 ANNIKA QARLSSON (c):

Herr talman! Det är en jobbgaranti för ungdomar som vi diskuterar i dag. Ungdomsarbetslöshet var för den förra regeringen inget problem över huvud taget. Vi lyfte fram frågan och såg till att sätta fokus på den. Det är tacksamt att det är betydligt fler i dag som ser att det faktiskt finns saker som behöver göras på det här området.

Vi kan se att vi i dag har en positiv utveckling på arbetsmarknaden. Bland annat kan vi se att det är 10 000 färre ungdomar som är arbetslösa. Vi ser också att arbetslösheten fortsätter att minska.

Det är lite spännande i det här att fundera på hur man får sitt första jobb. Tittar vi på statistik kan vi se att nästan hälften får det via bekanta. Det är alltså genom föräldrar eller vänner eller den vägen som man kommer in i sitt första arbete. En tredjedel får det via kontakt med arbetsgivaren. Man kanske har haft ett sommarjobb eller på annat sätt har en kontakt. En av tio får det via arbetsförmedlingen.

Man kan då se det som väldigt bra att de två första delarna finns där. Man kan också se det som ett bekymmer att arbetsförmedlingen faktiskt inte spelar en större roll. Det som skiljer ut de här delarna handlar ju om de ungdomar som inte har det sociala kontaktnätet eller har fått den där första kontakten med en arbetsgivare. Där är arbetsförmedlingen en otroligt viktig del.

När vi då har gjort den första delen, där vi ser till att arbetsförmedlingen får ett tydligt uppdrag att se till att inrätta de här handlingsplanerna, går vi nu vidare med jobbgarantin.

Jobbgarantin handlar om att det ska vara fokus på jobb, inte på åtgärder. Det vi säger är att man kommer in i den efter tre månaders inskrivningstid som arbetssökande. Inledningsvis är det ett intensifierat stöd och en uppföljning av deltagarnas arbetssökande. Men det är inte den första åtgärden som över huvud taget görs. Självklart har man fått träffar och

hjälp och stöd redan innan. Därefter går man in i ett mer kombinerat och aktivt matchningsarbete med förstärkta insatser, till exempel praktik eller utbildning.

I det här ligger också en sänkning av ersättningsnivåerna, och det här sker i samband med att man får ökade insatser från arbetsförmedling eller andra aktörer.

För min del yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet och avslag på reservationerna. Jag vill också lyfta in att jobbgarantin är ett komplement till andra insatser. Det är inte bara jobbgarantin det handlar om, utan det finns fler saker som vi redan har gjort som också är inriktade mot ungdomar. Vi kan se nystartsjobben till exempel. Det är redan i dag över 12 000. Vi har också sänkt arbetsgivaravgifterna för unga. Vi sänker alltså lönekostnaden utan att det påverkar löneläget. Vi ser till att underlätta anställningar. Arbetsförmedlingen har fått en tydligare uppgift att coacha arbets sökande individuellt från dag ett. Vi har öppnat för försök med fler aktörer som förmedlare. Vi gör också en översyn av gymnasieskolan.

Jobbgarantin är extra viktig för dem som står längst från arbetsmarknaden. Då måste man fundera på vilka som finns i den här målgruppen. Då är statistik ett viktigt verktyg. Det var lite intressant att höra de tidigare inläggen där man talade om hur hög långtidsarbetslöshet vi har bland ungdomar. Man har inte sett att det faktiskt sker förändringar i underlaget till statistiken.

Vi kritiserade den förra regeringen för att man dolde arbetslöshet i statistiken. Nu gör vi förändringar för att spegla de faktiska förhållandena. Heltidsstuderande som aktivt söker arbete och är beredda att ta arbete ska numera in i statistiken som arbetslösa, som i resten av Europa. De som är i arbetsmarknadsåtgärder betecknar oppositionen som ej arbets sökande. Det är bara att göra de arbetslösa en björntjänst.

Det är ju det här som har skett när det gäller den förändring som Jennie Nilsson uppgav, att det nu är en 250-procentig ökning. Det ska bli intressant att höra om Jennie Nilsson den 1 december kommer att säga att vi har noll långtidsarbetslösa ungdomar.

Det som också görs här gäller åldersintervallet. Det ska vara klart den 1 januari 2008.

De här förändringarna kommer att göra det lättare att jämföra med andra länder i Europa och göra det möjligt för oss politiker och självklart också ansvariga myndigheter att sätta in rätt insatser.

När det gäller åtgärder kan man fundera på om det är tre månader eller när det är rätt tillfälle och rätt typ av insatser. Det finns forskning som har gjorts av Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering. Man framförde kritik mot de tidigare kommunala ungdomsprogrammen och ungdomsinsatserna som vi nu tar bort. Man lyfte upp att precis före insatser kom många i arbete. Det skulle kunna ligga till grund för att säga att man ska sätta in insatserna tidigare eller senare eller se till att de inte ska vara bra eller se till att de blir bättre. Det går att läsa på många olika sätt.

Även Statskontoret och Riksrevisionen har granskat och jämfört och framfört kritik. Det är de granskningarna som också ligger till grund för jobbgarantin.

Det är viktigt att ha med sig: Ungdomar är ingen homogen grupp. Generellt sett gäller det att det finns en etableringsålder på arbetsmark-

naden som är 28 år. Enligt Bo Bylund på Ams finns det tecken som tyder på att den är på väg ned.

Bland ungdomar är det också oftast kortare tid i arbetslöshet men flera gånger. Det är en konjunktur känsligare grupp. Det är därför vi som majoritet ser till att göra flera olika insatser som riktar in sig mot dem. Man är också på ett sätt mer beroende av allmänna insatser.

Det skiljer stort i utbildningsnivå. När vi pratar om långtidsarbetslösa ungdomar finns det alltifrån de som inte har gått färdigt nio år i grundskola till dem som har gjort färdigt sin universitetsutbildning. Det finns både de som går en yrkesinriktad gymnasieutbildning och har lättare att ta sig ut på arbetsmarknaden och de som går teoretiska högskoleförberedande program.

Det är intressant. Kunskapen skulle ytterligare behöva höjas när det gäller hur man kommer tillbaka in i arbete beroende på utbildningsnivå och vilka insatser som krävs. Det är det som kommer tillsammans med att vi nu sätter in reformen med jobbgarantin.

Jag ser fram emot att sätta den reformen i sjön, att följa utvecklingen och att därefter kunna debattera utfallet med både erfarenhet av och kunskap om densamma i stället för att som man här i dag utgår från dystra profetior utifrån erfarenheter av egna misslyckade program.

(Applåder)

Anf. 108 HANS BACKMAN (fp):

Herr talman! Jag ska börja med att yrka bifall till förslaget i betänkande AU2.

De kommunala ungdomsprogrammen Kup och ungdomsgarantin UG har granskats av Riksrevisionen som en del har talat om här. I rapporten om arbetsförmedlingen och de kommunala ungdomsprogrammen undersöktes om arbetsförmedlingen arbetar på ett effektivt sätt med de kommunala ungdomsprogrammen. Det framgick att många arbetsförmedlingsskontor ger ungdomar för lite stöd före och efter tiden i programmen.

Kup och UG har i praktiken alltför ofta inte givit ungdomarna den hjälp de behöver för att etablera sig på arbetsmarknaden. Det är därför som vi i alliansen vill avskaffa dem och i stället införa en som vi bedömer mer aktiverande insats i form av en jobbgaranti för ungdomar mellan 16 och 24 år. Jobbgarantin ska innehålla individuella insatser som utbildning och praktik.

Jobbgarantin är ju en av flera insatser för ungdomar som tillsammans syftar till att bryta det utanförskap som alltför många människor fortfarande lever i och som hindrar inte bara deras inträde på arbetsmarknaden utan också inträdet i vuxensamhället. Utanförskapet är mycket allvarligt då det finns en stor risk för att många ungdomar etablerar sig i utanförskap och arbetslöshet i stället för i arbete.

Alliansregeringen har dragit ned på antalet platser i arbetsmarknadsprogram. Vi har använt de pengarna till att skapa förutsättningar för fler reguljära jobb, bland annat genom att halvera arbetsgivaravgiften för den företagare som anställer ungdomar.

Antalet arbetslösa ungdomar har också glädjande nog minskat. Det har blivit 10 000 färre på ett år enligt SCB:s arbetskraftsundersökning AKU. Den visar att i september 2007 var 61 000 personer i åldrarna 16–24 år arbetslösa. Det är att jämföra med 71 000 personer i september

2006. Om vi tittar på total arbetslöshet, det vill säga personer i öppen arbetslöshet plus personer i arbetsmarknadsprogram, ser det nu bättre ut för ungdomar. Den totala ungdomsarbetslösheten har minskat med 20 000 personer på ett år.

Den utvecklingen är förstås glädjande för de personer som har fått ett jobb. Det är otroligt viktigt. Eftersom läget nu ytterligare förbättras på arbetsmarknaden kommer flera att fortsätta att få jobb framöver. Bland andra Bo Bylund på Ams såg ljus på utvecklingen under det kommande året.

Den 1 december träder jobbgarantin för ungdomar i kraft. Då kan antalet öppet långtidsarbetslösa ungdomar minska ytterligare. Syftet med jobbgarantin för unga är att ge stöd och ökade incitament för arbetslösa ungdomar att få ett arbete eller att vidareutbilda sig inom det reguljära utbildningssystemet.

Satsningen är väldigt viktig. De allra flesta behöver och vill ha ett arbete, som vi alla här säger. Det är en viktig del av livet. Att ha ett jobb innebär förutom möjligheten till försörjning att man blir sedd och en del i en social gemenskap. Att få ett jobb innebär för de unga att de kan ta steget ut i vuxenlivet genom en egen inkomst med alla möjligheter som det för med sig. Det kan innebära exempelvis att man kan få sin egen lägenhet. Att ha ett jobb ger helt enkelt möjlighet att leva ett rikare och mer stimulerande liv. Det kan nog alla vara överens om här i kammaren.

Herr talman! Utvecklingen går åt rätt håll. Men det är förstås ändå alltför många ungdomar som inte har ett jobb. Vi kan konstatera att ungdomsarbetslösheten bara kan lösas genom insatser på flera olika områden.

Därför har alliansregeringen genomfört ett antal åtgärder. Den 1 januari infördes nystartsjobb, och i juli kunde Ams rapportera att efter det första halvåret hade drygt 10 000 personer fått ett nystartsjobb. Nu är det över 12 000 personer som har fått ett nystartsjobb. Var femte nystartsjobb hade gått till ungdomar i åldrarna 20–24 år.

Under våren 2007 infördes bättre möjligheter till tidsbegränsad anställning. Det får ibland kritik: En tidsbegränsad anställning är inte en säker och trygg anställning. Min övertygelse är att dessa anställningar är ett steg in i den trygga anställningen. Det är för mig jätteviktigt att poängtera. Under våren 2007 infördes också lägre arbetsgivaravgifter för unga. Syftet med alla de åtgärderna är att underlätta anställningar.

Vi i alliansen välkomnar de förändringar som regeringen nu tar initiativ till på utbildningsområdet. I februari 2007 tillsatte regeringen en särskild utredare med uppdrag att lämna förslag till en framtida struktur för gymnasieskolan. Utredaren ska bland annat föreslå utformningen av en modern flexibel lärlingsutbildning som ska vara ännu mer förankrad i arbetslivet än ett yrkesprogram. Bland annat ska huvuddelen av utbildningen vara förlagd till en arbetsplats. På detta sätt kan man få in en fot i arbetslivet, lära känna sin arbetsgivare och få visa att man är precis den person som behövs på det arbete som man är på.

Med den här genomgången av aviserade och genomförda åtgärder vill jag visa att förslaget om en jobbgaranti för ungdomar är en av flera insatser som tillsammans syftar till att bryta det utanförskap som alltför många unga människor fortfarande lever i. Med hänsyn till de insatser

som nu genomförs är jag övertygad om att framtiden ser ljusare ut för ungdomarna.

(Applåder)

Anf. 109 JOSEFIN BRINK (v) replik:

Herr talman! Det är lite sorgligt med Folkpartiet. Hans Backman är ju partikamrat med utbildningsministern som numera även är partiledare för Folkpartiet. En av de första saker som han sade när han tillträdde som partiledare var att vi måste införa ett förbud mot åldersdiskriminering.

Som jag känner Folkpartiet har man alltid varit väldigt mån om att bekämpa diskriminering. Där har ofta Vänsterpartiet och Folkpartiet varit överens. När man nu inför särbestämmelser i a-kassan baserade på ålder undrar jag varför Folkpartiet ställer sig bakom det.

Anser Folkpartiet att det är bra med åldersdiskriminering om den drabbar ungdomar men inte äldre? Accepterar man det numera och tycker att åldersdiskriminering är okej så att man inte kommer att ställa sig bakom förslagen från Diskrimineringskommittén om att vi ska införa ett förbud mot åldersdiskriminering? Hur ligger det till? Varför är det rätt att diskriminera ungdomar i arbetslöshetsförsäkringen om åldersdiskriminering annars generellt sett är något dåligt?

Det övergår mitt förstånd, och det gör mig besviken, måste jag säga, på Folkpartiet. Jag skulle hemskt gärna vilja ha en förklaring till hur man kan ställa sig bakom ett sådant uppenbart åldersdiskriminerande förslag. Kommer man möjligen att ompröva det och kanske avskaffa orättvisan nästa år när vi kommer att stå här och debattera ett förslag till ny lagstiftning där ett förbud mot åldersdiskriminering kommer att ingå?

Anf. 110 HANS BACKMAN (fp) replik:

Herr talman! Vi står bakom förslaget om nedtrappad ersättning för unga under 25 år helt enkelt för att det inte är någon åldersdiskriminering. Kopplingen är att man gör insatser för de unga så att de ska få ett jobb snabbare och komma in på arbetsmarknaden.

Vi har också exemplet från Finland: När man höjde ersättningen för en grupp arbetslösa förlängdes också deras tid i arbetslöshet. Det finns alltså sådana exempel, och vi bedömer vårt förslag som ett bra sätt att tillsammans med intensiva åtgärder ge ungdomar en möjlighet att komma tillbaka till arbete.

För oss är all form av diskriminering främmande, vill jag också säga.

Anf. 111 JOSEFIN BRINK (v) replik:

Herr talman! Då återstår frågan: Hur kan man säga att det inte är diskriminering när man betalar lika mycket men bara får hälften på grund av hur gammal man är? Jag har väldigt svårt att se det som något annat än diskriminering.

Om jag skulle gå till en butik och handla varor för 100 kronor men sedan bara får hälften så många varor för pengarna eftersom jag inte fyllt 25 år skulle jag väldigt tydligt uppleva det som diskriminering. Det tror jag att Hans Backman instämmer i. Varför är det rimligt med en sådan bestämmelse i ett delvis offentligt finansierat försäkringssystem? Det övergår mitt förstånd. Jag hävdar att det är diskriminering, och jag hävdar att det är djupt osjyst mot ungdomar att inrätta en sådan regel.

Jag kan inte heller se kopplingen till förstärkta insatser för ungdomar. Varför måste man sänka ersättningen bara för att man ger erbjudanden om förstärkta insatser, utbildning, praktik och sådant? Där finns ingen logisk koppling. Man skulle naturligtvis kunna gå in i jobbgarantin och ha 80 procent i ersättning om det nu handlar om det. Det finns ingen logik. Den enda logiken i detta är att man faktiskt diskriminerar unga människor i en försäkring som enligt alla rimliga principer borde gälla lika för alla.

Min fråga kvarstår: Betyder detta att Folkpartiet från och med nu anser att åldersdiskriminering är okej, åtminstone om den drabbar yngre?

Anf. 112 HANS BACKMAN (fp) replik:

Herr talman! Josefin Brink vet att vi i Folkpartiet inte accepterar åldersdiskriminering. Vi skriver i propositionen att vi anser att jobbgarantin för ungdomar är en speciell åtgärd med speciella insatser riktade till ungdomar för att de ska få ett arbete. Ersättningsnivån är en del av detta och inte hela biten. Det följer med de insatser man får.

Butiksexemplet är ganska dåligt. Det är ju inte så många ungdomar som får en speciell förmån när man handlar i butiken jämfört med äldre. Skillnaden är att vi riktar en speciell insats som vi tycker är viktig till ungdomar för att de ska kunna få den trygga anställning som Josefin Brink själv talar om är så viktig. Det är det som är hela syftet med vår politik. Det finns olika bedömningar av hur man når dit, men vi bedömer att det i nuläget är relevant att göra så här. Sedan får vi förstås utvärdera. Visar det sig att det vi gör inte har önskad effekt måste vi förstås följa upp och titta på det. Det ingår i vårt riksdagsarbete och förstås även i regeringens arbete.

Anf. 113 ULF HOLM (mp) replik:

Herr talman! Detta är en viktig dag att komma ihåg: dagen då Folkpartiet övergav kampen mot diskriminering. Jag undrar om Jan Björklund egentligen är medveten om vad som händer här i dag. Kampen mot åldersdiskriminering av äldre var ju det första förslag han gick ut med. Det är kanske inte lika viktigt när det gäller ungdomar. Jag hoppas nu att Folkpartiet kan erkänna sitt lilla misstag och rätta till detta. Annars tycker jag att man måste löpa linan ut och ändra uppfattning i Diskrimineringskommittén och även gå emot EU-beslutet om förbud mot diskriminering på grund av ålder. Det står Folkpartiet helt fritt att göra det. Men jag beklagar det djupt.

Ungdomsgarantin innehåller särlösningar på grund av ålder. Det kan man inte komma ifrån. Att man straffar ungdomar ekonomiskt är också en sanning. Jag förstår inte hur Folkpartiet kan ställa sig bakom ett sådant förslag, och jag är inte nöjd med det svar som getts hittills.

Anf. 114 HANS BACKMAN (fp) replik:

Herr talman! Jag kan bara upprepa svaret: Det är inte diskriminering som vi ser det. Vi ser det som riktade och förhoppningsvis bra insatser som ska leda ungdomar in i arbete. Jag tycker själv att det under Socialdemokraternas tid i regeringsställning med stöd av Miljöpartiet och Vänsterpartiet var en tämligen diskriminerande situation för ungdomarna. Allt fler ungdomar hamnade utanför, och många fick till och med

förtidspension. Att på det sättet skicka i väg ungdomar från arbetslivet har varit fruktansvärt diskriminerande.

Det vi gör syftar till att få ungdomar i arbete, och jag blir ganska upprörd när man pratar om att vi skulle vara för åldersdiskriminering. Det är nästan larvigt. Vi gör detta för att vi tror på det. Vi tror att det är bra, och vi gör det för att ungdomarna ska få en bättre tillvaro.

Anf. 115 ULF HOLM (mp) replik:

Herr talman! Hans Backman sade att insatserna ska leda till arbete, men det man i praktiken gör är att ekonomiskt straffa dem som inte lyckas få ett arbete i tid. Det är det ungdomsgarantin i praktiken går ut på. De som har svårast att komma in på arbetsmarknaden ska straffas, inte bara genom att inte få ett jobb utan också ekonomiskt – och detta på grund av ålder. Det måste Hans Backman kunna inse själv. Det ska inte vi behöva upprepa hur många gånger som helst.

Hans Backman och hans kolleger i alliansen säger att det finns forskning som visar att sänkta nivåer gör att människor söker fler jobb. Okej, ni står för det. Jag delar inte den uppfattningen. Men vad leder det till? Innebär det att ni ska sänka nivåerna för alla andra också, eller har ni bara valt ut ungdomarna för att den gruppen kanske inte protesterar så mycket? Det kan vara så. Jag vet inte. Men löp linan ut och var ärliga! Sänk eller ta bort a-kassan helt och hållet – då kommer ju alla att söka jobb enligt er logik.

Anf. 116 HANS BACKMAN (fp) replik:

Herr talman! Ärlig är jag, för jag säger vad jag tror på.

När det gäller ungdomar och den lägre ersättningsnivån är det väldigt olyckligt – det hörde vi själva på vårt seminarium nyligen – att som ung stå utan ett fast arbete eller utanför arbetsmarknaden länge. Det kan få konsekvenser under hela livet. Det kan bli svårare att få ett fast jobb även när man blir äldre. Därför är det enormt viktigt att man stimuleras att söka arbete och få möjlighet att få ett arbete just när man är ung.

Vi har bedömt det som att det är bra med en garanti som ger en intensiv satsning på detta. Individuella åtgärder, praktik, utbildning och den sänkta ersättningsnivån, som är en del av detta, kan också kopplas till verklighetens exempel i Finland. Ulf Holm talar om forskning, men jag säger att verkligheten i Finland, där man höjde a-kassan för en grupp, visar att arbetslöshetstiden för den blev längre. Jag anser därför att det är värt att göra en åtgärd som denna för att ytterligare stimulera ett kortande av tiden som ung och arbetslös.

Om det inte fungerar får vi följa upp det och i så fall titta på förändringar. Men i nuläget bedömer vi att det kan vara en rimlig del i ungdomsgarantipaketet.

Anf. 117 JENNIE NILSSON (s) replik:

Herr talman! Jag begärde egentligen ordet för att kommentera litegrann kring Folkpartiet utbildning. Det är ju något som många kopplar ihop. Men efter att ha hört detta replikskifte kan jag inte låta bli att delge en reflexion.

Man pratar ganska ofta om de nya moderaterna. Nu senast är de dessutom nynya. Jag delar över huvud taget inte beskrivningen av den för-

flyttning som Moderaterna påstås ha gjort på höger–vänster-skalan. Vad som däremot har hänt i svensk politik är att både Centerpartiet och Folkpartiet kraftigt har förflyttat sig från vänster på skalan till en position väldigt långt ut på högerkanten.

När man tidigare har haft borgerliga regeringar i vårt land har invånarna, alltså vanliga människor, kunnat förlita sig på att Centerpartiet och Folkpartiet har stoppat den yttersta högerens värsta tokigheter. Men det kan man bevisligen inte räkna med längre, nu när till och med Folkpartiet köper förslag om diskriminering med så vaga argument som här framförs. Det mest konkreta verkar vara att verkligheten finns i Finland.

Anf. 118 HANS BACKMAN (fp) replik:

Herr talman! Verkligheten är svår att förneka, och från Finland har vi exemplet där man höjde ersättningen i a-kassan. Den grupp som fick höjningen fick längre tid i arbetslöshet.

Jag vill som socialliberal inte medverka till att ungdomar får svårare att komma in på arbetsmarknaden. Jag vill göra det lättare för dem att komma in på arbetsmarknaden. Då finns de åtgärder som ingår i vårt jobb- och ungdomsgarantipaket.

Sedan var det frågan om vår förflyttning på höger–vänster-skalan. Jag tycker att det är mycket socialliberal politik att jobben nu kommer. Färre ungdomar blir arbetslösa. När ni satt i regeringen ökade antalet arbetslösa. Fler och fler gick i förtidspension. Det är inte en särskilt human och bra politik. Som socialliberal tycker jag att det var fruktansvärt när människor kom fram och sade att de ville ha jobb men att man försökte tvinga dem att ta ut förtidspension. Tycker Jennie Nilsson att det är en bra social politik?

(Applåder)

Anf. 119 JENNIE NILSSON (s) replik:

Herr talman! Fenomenet att försöka vända de flesta debatter till att någonstans handla om tidigare socialdemokratiskt styre börjar jag i och för sig känna igen nu. Det hade egentligen varit mer intressant att diskutera de förslag som ligger på kammarens bord för beslut nu med den regering vi faktiskt har i dag.

Jag kan konstatera en sak utifrån den fråga du ställer. Jag tycker att man ska försöka svara på de frågor man får.

Tolv års socialdemokratiskt styre skapade grunden för sunda finanser, tillsammans med den högkonjunktur som vi nu upplever med resten av världen. Den ska varken ni eller vi ta åt oss den största äran av. Det skapades då fler jobb mellan 2006 och 2007 än vad som skapats under det senaste året. Det är positivt. Det som vi debatterar i dag är frågan vad vi gör för de grupper som ändå, trots brinnande högkonjunktur, inte får jobb.

Visst kan man dribbla med statistik hit och dit. Där fanns en berättigad kritik från de borgerliga företrädarna när vi satt i regeringsställning, nämligen att det här är något man alltför lätt ägnar sig åt. Någonstans är det fullkomligt ointressant. Bakom statistiken finns riktiga människor. Det är människor som drabbas hårt av det utanförskap som du försöker beskriva här.

Vi är överens. Det gällde exempelvis på hearingen. Både ni, vi och alla utomstående bedömare säger att utbildning är det som antagligen betyder mest för att människor som befinner sig i långtidsarbetslöshet ska få jobb. Varför väljer man då att skjuta alla satsningar på området på framtiden med hänvisning till det som görs på skolans område? På något annat sätt går det inte att tolka de skrivningar som finns eller vad ni säger på området.

Anf. 120 HANS BACKMAN (fp) replik:

Herr talman! Vi har haft en lång tid med stora problem i skolan. Skolan är ingenting vi kan ändra om över en natt. Det tar en del tid. Det vore underbart om vi kunde ändra om den över natt. Men de åtgärder som nu vidtas inom skolans värld – inte minst den reform som förväntas på gymnasiet – kommer förstås att på sikt leda till förbättringar. Det är jag helt övertygad om.

Sedan var det frågan om konjunkturen och att det kom fler jobb under 2006. Ja, det gjorde det, men många av dem var tillfälliga anställningar. Samtidigt håller jag helt med Jennie Nilsson om att vi inte ska ta åt oss hela äran för de jobb som kommer. Men i SCB:s undersökning av arbetsmarknaden för september framgår det att man har registrerat det högsta antalet arbetade timmar som någonsin uppmätts sedan undersökningen infördes 1963. Det beror sannolikt på en kombination av den starka konjunkturen och regeringens åtgärder för att minska sjukfrånvaron och öka sysselsättningen. En del av det som händer beror på vår politik. Jag har en god förhoppning om att de insatser vi nu gör för att stärka de ungas möjligheter att få jobb kommer att ge ytterligare effekt så att ännu fler ungdomar kan få den sköna upplevelsen av att få ett arbete och en tryggare tillvaro.

Jag är helt övertygad om att, som Jennie Nilsson sade, vi i grund och botten är överens om att det här är det långsiktiga mål vi ska ha. Jag hoppas på ett gott samarbete med alla partier i riksdagen om att uppnå målet. Sedan får vi förstås utvärdera de insatser som görs och har gjorts. Det som inte fungerar bra får vi förstås justera. Men i nuläget tror vi att jobbgarantin för ungdomar är en insats som ytterligare kan stärka ungdomars möjligheter.

Anf. 121 DÉsirÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd):

Herr talman! Vi kristdemokrater är oerhört glada över att få vara med i en regering där vi är med och formar en ny framtid för svenska folket. Vi har under en lång tid med vänsterregering i Sverige sett hur allt fler människor ställs utanför arbetsgemenskap och lämnats åt sitt öde. Socialdemokraterna försöker fortfarande, trots ett svidande valnederlag, att framstå som det bästa arbetarpartiet – detta trots att över en miljon människor lämnats efter. De som lämnades efter blev bara fler och fler.

Under de senare åren med den socialdemokratiska regeringen fick Sverige en allt bättre ekonomi, men trots detta kom inte jobben. Vi hade en, som det ofta talades om i medierna, jobblös tillväxt. Det var en tillväxt som inte fick med sig jobben. Socialdemokraterna hade inte verktygen att öka möjligheterna eller benägenheten att anställa i företagen, trots att företagen gick bra. Det är ett stort misslyckande som Socialdemokraterna måste ta på sig.

Sedan vi förra hösten fick en ny regering, en alliansregering, har någonting hänt. Vi har i dag en rekordlåg arbetslöshet. Omfattningen på de nya jobb som kommit till har inte funnits på flera decennier i Sverige. Företag vågar anställa, och vi har vänt vinden. Vi har vind i seglen, och det retar naturligtvis många socialdemokrater som vill framstå som alla goda gåvors givare och som de enda sanna bekämparna av arbetslöshet.

Oppositionspartierna sade förra hösten att alliansens politik kommer att leda till många och otrygga anställningar. Men när vi tittar på de första 120 000 nya jobben är 90 000 fasta anställningar. Nystartsjobben, som man inte gav mycket för, har gett invandrare en möjlighet, men även funktionshindrade och långtidsarbetslösa har de facto fått jobb tack vare anställningsstödet med nedsättning av arbetsgivaravgiften. De har anställts på den reguljära arbetsmarknaden.

Dessutom ger vi nu möjlighet för nystartsjobb inom offentlig sektor så att fler kvinnor kan få del av stödet eftersom kvinnor i stor utsträckning finns i denna sektor. Det stöd vi erbjuder i arbetsmarknadspolitiken ska gynna både kvinnor och män.

Vi kristdemokrater har under lång tid bekymrats över den höga ungdomsarbetslösheten. Visserligen är inte ungdomar generellt arbetslösa lika länge som äldre, men det är ändå viktigt att inte unga människor kommer in i långa perioder av arbetslöshet. Vi vet att för varje dag som går i arbetslöshet tappar man fotfästet och modet att söka arbete.

Häromdagen pratade jag med mina unga söner och berättade om en forskare som har skrivit om ett ganska fantastiskt samband, nämligen att man får lättare jobb om man söker jobb. Det kan låta lite banalt, men forskningen har visat att man måste se till att ungdomar får hjälp att söka jobb och matcha in dem på praktikplatser, utbildningsplatser och jobb så fort som möjligt för att nå resultat.

Därför har vi i dag frågan om en jobbgaranti för unga på bordet. Det ska vara en jobbgaranti som innebär att arbetsförmedlingen eller någon som man anlitar ska erbjuda unga personer mellan 16 och 24 år ett särskilt stöd att söka sig ut på arbetsmarknaden. Ungdomar erbjuds ett särskilt stöd under 15 månader. Samtidigt avskaffar vi de kommunala ungdomsprogrammen som enligt forskningen har visat sig vara ineffektiva. Det finns bra kommunala program, men kvaliteten har varierat stort över landet. Kommunerna har fortfarande ett uppföljningsansvar enligt lag, och det ska de fortsätta att ha. Men huvudansvaret för att åtgärder kommer till stånd kommer att ligga på arbetsförmedlingen.

Regeringen har därutöver flera olika åtgärder på gång vad gäller yrkesinriktad utbildning och lärlingsutbildning. De kommer att komplettera åtgärderna.

Vi har i dag en positiv trend vad gäller minskad arbetslöshet. Det gäller även ungdomar. Bland ungdomar mellan 18 och 24 år var enligt statistiken i september ungefär 36 000 personer arbetslösa. Det är 4 000 färre än för ett år sedan. De som har varit arbetslösa – som vi sade tidigare – mer än 100 dagar har ökat något. Det beror också på att vi har dragit ned på antalet åtgärder. Därför syns de i den statistik som heter Öppet arbetslösa.

Det är också därför vi ska satsa på den gruppen. De ungdomar som inte har fått jobb efter 100 dagar ska vi ge särskilda insatser. Nu ska vi se

till att använda den goda konjunktur som vi är inne i och matcha ungdomarna mot de jobb som faktiskt kommer.

Som vi skriver i betänkandet måste arbetsförmedlingen inte bara jobba med de ungdomar som varit arbetslösa i över 100 dagar utan också med dem som kommer in. Från första dagen ska man få ett omhändertagande med en individuell handlingsplan. Vi ska alltså ha insatser tidigt men också ett särskilt stöd för dem som har varit arbetslösa i över 100 dagar.

Herr talman! Vi ser nu en gynnsam utveckling när det gäller ungdomsarbetslösheten. Vår jobbgaranti för unga innebär att vi nu ska använda de goda tider som vi är inne i. Det som den tidigare regeringen inte lyckades med ska vi nu genomföra. Jag yrkar därför bifall till utskottets förslag.

(Applåder)

Anf. 122 ULF HOLM (mp) replik:

Herr talman! Några saker som Désirée Pethrus Engström sade var uppseendeväckande.

Hon säger att det var ett svidande nederlag för den förra regeringen i valet. Nu är det sju mandat som skiljer oppositionen och majoriteten. Jag kan inte se det som något svidande nederlag. Då ska ni få se på nederlag 2010, när Miljöpartiet, Vänstern och Socialdemokraterna fullständigt kommer att krossa er i alliansen! Det är jag övertygad om. Fortsätt bara att vara tydliga med er politik.

Jag tycker inte om att man nästan ljuger. Er jobbgaranti är ingen garanti för jobb. Hittar man inget jobb – och det är inte så lätt att hitta ett jobb i dag även om man söker, för det finns flaskhalsar inom flera yrkesgrupper i samhället – innebär den att det är sänkt ersättning som gäller, och den är dessutom åldersdiskriminerande, som jag hade ett replikskifte med Hans Backman om. Jag tycker ändå att frågan måste ställas till Kristdemokraterna: Accepterar ni diskriminering av unga?

Ni har väldigt hög svansföring när det gäller diskriminering av äldre. Jag delar er kritik där. Det ska inte finnas någon diskriminering på grund av ålder. Men nu genomför ni det själva aktivt i riksdagen genom en diskriminering av ungdomar. Det tycker jag är fel.

Anf. 123 DÉSIRÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd) replik:

Herr talman! Ett svidande nederlag måste man väl ändå kalla det. Det har ju till och med Socialdemokraterna själva sagt i sin valanalys. Jag tror nog att man kan vara tydlig på det området.

Jobbgarantin är ingen garanti. Det kan jag hålla med om. Men den är en garanti för att man ska få en inriktning mot jobb och inte mot en åtgärd. Det är där vi har olika politik. Vi försöker fokusera på att nu använda den högkonjunktur som redan hade kommit under er regeringsperiod men som inte utnyttjades. Nu ser vi till att vidta åtgärder som ska styra in både ungdomar och andra så att de faktiskt får ett jobb.

Visst kan man diskutera detta med sänkta ersättningsnivåer. Men anledningen till att vi inte har 100 procents ersättningsnivå – jag har uppfattat att inte heller ni vill ha 100 procents ersättningsnivå – är att det måste finnas ett incitament, en skillnad mellan att ha jobb och att vara arbetslös. Om nu forskningen säger att det finns ett samband mellan ersättningsni-

vån och sannolikheten för att arbetslösa ska få ett jobb måste vi lyssna på den. Man visar också på att sambandet förefaller vara starkare för arbetslösa under 25 år. Då vill vi pröva om den här vägen kan leda till att fler ungdomar kommer ut i jobb. Det viktigaste måste vara att ungdomar inte låses fast i arbetslöshet. Det måste vara nummer ett.

Det är värre diskriminering att ungdomar står utanför arbetsmarknaden än att de kommer in på arbetsmarknaden.

Anf. 124 ULF HOLM (mp) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är bra och ödmjukt av Désirée Pethrus Engström att säga att jobbgarantin inte är någon garanti. Jag skulle önska att dina kolleger i alliansen kunde vara lika ödmjuka och säga att det framför allt är ett försök att ge stöd.

Jag håller med om att det är viktigt att ge stöd. Men i tidigare replikskiften med dina kolleger har vi kommit fram till att det inte är någon större skillnad på stöden i de nuvarande programmen, som nu ska avskaffas, och det som kommer. Framför allt finns det nu färre ekonomiska resurser för att man ska kunna ge ett stöd till de personer som står långt från arbetsmarknaden, till långtidsarbetslösa ungdomar. De behöver, tror jag, mycket mer stöd än de har fått i dag, men detta avsätter ni inte några ekonomiska resurser till. Då blir det svårt att ge det totala stödet, coachningen, som de egentligen skulle behöva.

Slutligen tycker jag inte att jag fick något ordentligt svar på frågan om åldersdiskriminering. Diskriminering på grund av ålder är något som jag trodde att vi alla kämpade mot. Jag tycker att det är olyckligt att man så direkt plockar ut en grupp i samhället och säger att de ska ha sämre ersättningsnivåer men betala in lika mycket som alla andra. Då tror jag också att det får effekten att ungdomar inte är villiga att ställa upp på det gemensamma. Solidariteten i samhället tror jag är livsviktig i framtiden, inte minst för att vi ska klara klimatomställningen. Då måste vi solidariskt ställa upp och arbeta tillsammans. Om ungdomarna inte kan få någon ersättning från samhället tror jag att de blir mer skeptiskt inställda, och det tror jag är farligt i det långa loppet.

Anf. 125 DÉSIRÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd) replik:

Herr talman! När det gäller skillnaden mot förr kan jag bara lyssna på vad jag hör när jag är ute på arbetsförmedlingar. Där säger man: Nu har vi äntligen fått fokus på jobb i stället för på åtgärder! Om man säger det litar jag på att de signaler man nu får från departementet är andra signaler än man fick tidigare. Det tycker jag är oerhört viktigt.

Vänsterpartiet har förslag om utbildningsåtgärder, Socialdemokraterna har avstampsutbildning med lärlings- och traineeplatser och Miljöpartiet har, tror jag, inget direkt alternativ till vårt förslag mer än att man vill avslå det. Förslagen handlar mycket om utbildning, och utbildning är bra. Men jag hörde en konsult som sade att Sverige är ett u-land, och med det menade han att Sverige är ett utbildningsland där många ungdomar låses in i utbildningar. Han menade att den bästa utbildning ungdomar kan få är ute på arbetsplatserna. Detta tror jag att vi måste fokusera på.

Vi kan inte hålla på med att ha ungdomar i olika åtgärder. Fokus ska vara på att man ska ut i jobb så fort som möjligt, så att man kommer in

på en arbetsplats och får erfarenhet. Det är det ungdomar säger att de vill ha. Då kan man också nå nästa steg, nämligen att man börjar på fasta och trygga anställningar. Det måste självklart vara vår målsättning. Vi tror absolut att ungdomar också vill ha trygga anställningar, men vi kan inte komma dit om vi har ungdomarna i åtgärder. Då får man inga trygga anställningar.

Jag kan hålla med om att man kan fråga sig om det handlar om åldersdiskriminering. Jag tycker att vi behöver diskutera det. EU:s direktiv tydliggör faktiskt att vi inte får ha det. Det kanske berör även detta. Men för mig är det viktigaste nu att ungdomar får jobb. Det ser jag som överordnat i den här diskussionen. Vi lägger 60 miljarder på arbetsmarknadspolitiken. Om vi bara kan lägga lite på att stödja så att företagen vill anställa är varenda krona värd det, för att ungdomar faktiskt kommer ut i jobb. Det är så jag ser på det.

Anf. 126 TORBJÖRN BJÖRLUND (v):

Herr talman! Jobbgarantin för ungdomar som regeringen och alliansen presenterar i det här betänkandet riskerar att bli ett stort misslyckande, både genom att resultatet blir för få jobb – vilket också kan påverkas av olika förväntningar och utanförliggande faktorer – och genom att villkoren blir för tuffa. Om man ska ersätta eller förändra de tidigare programmen, som utvecklingsgaranti och kommunala ungdomsprogram, kan man diskutera. Det kan vara vettigt att göra det. Det har ju inte varit så bra resultat. Men det borde i så fall vara mer substans i det än det är i det här förslaget.

När man läser propositionen och betänkandet får man känslan av att det kommer att bli ungefär samma sak men med mindre pengar. Ersättningen sänks, vilket flera remissinstanser har reagerat kraftigt på.

Arbetsförmedlingen kommer att belastas med uppgifter som de kan ha svårt att klara av på det tänkta sättet, som det står i betänkandet.

Vad vi behöver göra för att se till att ungdomar kommer i arbete är inte att ändra namn på de åtgärder vi gör. Vi måste fylla dem med kunskap och utbildning. Det är nyckeln till att komma ut i arbete. Vi måste förbereda ungdomarna för arbetsmarknaden. Vi ska se till att matcha efterfrågan på arbetskraft och ge ungdomarna en chans att stå på egna ben.

Mellan september 2006 och september 2007 var det ungefär en tredubbling av antalet långtidsarbetslösa ungdomar. Det är oroande. Det är en hög siffra.

Vi har samtidigt en högkonjunktur som skapar efterfrågan på arbetskraft och antalet sysselsatta ökar. Att dessa ungdomar ändå inte får jobb har troligen att göra med att de har låg utbildning, att de har för dåliga kunskaper och att de inte matchar efterfrågan.

Det bästa vi kan göra är naturligtvis att ge dem en ordentlig arbetsmarknadsutbildning. Det vill vi i Vänsterpartiet göra.

I vårt budgetförslag avsätter vi pengar för en sådan satsning. Vi återkommer till det i budgetdebatten senare i höst, men det kan vara bra att veta att det finns ett alternativ till regeringens förslag till garanti.

Genom att erbjuda möjligheten till en yrkesutbildning på gymnasienivå i ett tidsbegränsat arbetsmarknadspolitiskt program ger vi dem

chansen till bra jobb och styr matchningen till de sektorer där behovet är stort.

I morse hörde jag, liksom flera andra, referatet på radio av den rapport som ungdomsstyrelsen tagit fram. Den visar att det som är viktigt för ungdomar är en trygg tillvaro med fasta jobb. Den otrygga tillvaron med visstidsanställningar och andra osäkra anställningar vill man inte ha. Trygghet är viktig.

Arbetsmarknaden för ungdomar ser inte ut så i dag. Den politik som regeringen för ger inte den tryggheten och kommer heller inte att göra det. Det kommer inte att bli bättre med det här förslaget.

Genom att lägga resurser på en ordentlig arbetsmarknadsutbildning och ge unga människor fler chanser, en trygghet i vardagen och genom ett ordentligt ekonomiskt stöd rättar vi till den obalans som finns i dag.

Regeringens politik kommer inte att göra det. Jobbgarantin för ungdomar har ingen lösning på problemet med arbetslöshet bland ungdomar.

Jag yrkar bifall till reservation 1 från Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet.

(Applåder)

Anf. 127 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! För ett och ett halvt år sedan, våren 2006, var jag kommunpolitiker i Örebro och satt i vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden. Då sade en kommunal tjänsteman med ansvar för arbetsmarknadsfrågor så här till mig: Eva-Lena! Den vändning vi nu ser på arbetsmarknaden med väldigt många nya lediga jobb har jag inte sett sedan 80-talet.

Vi ser frukterna av det nu. Det syntes väldigt tydligt hela 2006, från våren och framåt. Den vändningen tar nu borgarna åt sig äran för. Det kan man fundera över.

Den där tjänstemannen fick rätt. Vad han inte hade kunnat föreställa sig var att antalet långtidsarbetslösa ungdomar också skulle öka lika dramatiskt, trots att vi befinner oss i en högkonjunktur.

I mitt län, Örebro län, har också långtidsarbetslösheten bland ungdomar ökat. Varför sker det i en högkonjunktur? Jo, därför att den borgerliga majoriteten valde att dra bort stödet för just ungdomar. Det gjorde man för att kunna finansiera skattesänkningar.

När nu borgarna väljer att införa en kraftigt underfinansierad jobbgaranti som inte alls är någon garanti för ungdomar att få jobb, är det bara en garanti för att ungdomar lämnas åt sitt öde i 100 dagar. Det är också garanti för en sämre ersättning.

Jag har under flera år träffat många arbetslösa ungdomar – både killar och tjejer – med olika bakgrund och skilda utbildningar. Något som har förenat dessa ungdomar är att man tycker att stödet till dem måste komma tidigt. Det vet vi ju. Ju senare ett stöd kommer för dem som behöver det desto längre är vägen till ett arbete. Därför har jag varit kritisk till att man på arbetsförmedlingen har varit alldeles för stelbent när det gäller att ge stöd tidigt.

Att den nu moderatledda majoriteten vidhåller att ungdomar ska behöva vänta och bli långtidsarbetslösa innan de får ett aktivt stöd kan jag bara beklaga.

Att den moderatledda majoriteten dessutom väljer att diskriminera ungdomar genom att ge dem lägre ersättning är precis lika illa.

Något som uppstår i den här debatten och som jag tycker är olyckligt är att man drar paralleller mellan begreppen u-land och utbildningsland.

Désirée Pethrus Engström beklagar faktiskt att många ungdomar väljer att utbilda sig. Hon verkar inte ha förstått att dagens arbetsmarknad efterfrågar välutbildad och rätt utbildad arbetskraft. Det kan vi uppnå bland annat genom satsningar på kvalificerade arbetsmarknadsutbildningar, något som den borgerliga majoriteten har valt att inte satsa på.
(Applåder)

Anf. 128 HANS BACKMAN (fp) replik:

Herr talman! Eva-Lena Jansson sade att antalet långtidsarbetslösa ungdomar har ökat. Det beror naturligtvis på att Eva-Lena Jansson inte ser ungdomar i program som arbetslösa. Om man resonerar som Eva-Lena Jansson gör skulle införandet av jobbgarantin för ungdomar utplåna ungdomsarbetslösheten. Så är det naturligtvis inte.

Man kan lägga ihop antalet öppet långtidsarbetslösa – de som har varit arbetslösa i mer än 100 dagar – och ungdomar som är i arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Då har långtidsarbetslösheten bland personer under 24 år minskat med över 10 000 personer sedan alliansregeringen tillträdde. Totalt har ungdomsarbetslösheten minskat med över 20 000 personer på ett år. I september hade omkring 30 000 fler ungdomar ett jobb att gå till jämfört med för ett år sedan. Det är fakta. Det kan vara värt att notera.

När det gäller diskrimineringen kan jag säga att i utskottet instämmer Folkpartiet i att jobbgarantin är en speciell åtgärd som omfattar flera moment med en ersättningsnivå. Unga får tillgång till flera insatser från arbetsförmedlingen än andra grupper. Det är ett av argumenten för att man ska ha en annan ersättning.

Som Désirée Pethrus Engström sade är ersättningsnivåns storlek ett incitament för unga att söka jobb mer eller mindre aktivt.

Anf. 129 EVA-LENA JANSSON (s) replik:

Herr talman! Med den argumentationen kan man undra varför man inte sänker ersättningen till noll. Tänk så många jobb de skulle söka, och så många färre arbetslösa det skulle bli med det resonemanget.

Jag tycker att det är märkligt att den borgerliga majoriteten tycker att det är bra att vi har en extremt hög långtidsarbetslöshet bland ungdomar. Man pratar om att många ungdomar kommer i jobb. Det är jättebra, tycker jag. Problemet är att det är många som har varit arbetslösa i mer än 100 dagar som lämnas åt sitt öde.

Om ni tycker att 100 dagar är en kort period, kan jag tala om att ungdomar tycker att det är en evighet. Tänk att då behöva vänta i 100 dagar på att få ett stöd – många ungdomar behöver det stödet. Jag beklagar er syn på ungdomar.

Anf. 130 HANS BACKMAN (fp) replik:

Herr talman! Jag tycker att vår syn på ungdomar är positiv. Vi vet att ungdomar vill ha arbete. Därför gör vi satsningar som är inriktade på det. Ersättningsnivån ska naturligtvis vara sådan att man kan leva på den. Till saken hör att ungdomar i regel får jobb snabbare än andra.

Eva-Lena Jansson säger att vi lämnar långtidsarbetslösa ungdomar åt sitt öde. Det är ju precis det vi inte gör. Man ska få en handlingsplan och i bästa fall kunna få ett arbete inom de 100 dagarna. Vi har gjort den här satsningen på jobb och jobbgaranti för ungdomar för att de som står långt från arbetsmarknaden ska få en speciell satsning med individuella åtgärder inriktade på praktik och utbildning.

Vi lämnar dem inte åt sitt öde. Jag vill hävda att Socialdemokraterna, när de satt i regeringen, alltför ofta lämnade ungdomar åt sitt öde när man, mot deras vilja, föste in personer i förtidspension.

Anf. 131 EVA-LENA JANSSON (s) replik:

Herr talman! Vad vi socialdemokrater alltid har tyckt är att det är viktigt att ungdomar får en insats och ett stöd om de behöver det. Vad ni nu säger är att det inte är så viktigt. De kan vänta 100 dagar, och om de får stöd ska de ha sämre ersättning. Ni har förstått att de egentligen är lata och att om de får lite mindre pengar kommer de att bli mycket mer aktiva.

Jag tycker att det är en skrämmande människosyn som jag inte ställer upp på.

Anf. 132 DÉSIRÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd) replik:

Herr talman! Eva-Lena Jansson har naturligtvis all rätt att försvara den förra regeringens politik. Men frågan är om det blir trovärdigt. Som Hans Backman sade lämnade man efter sig 100 000 arbetslösa ungdomar. Nu ser vi i år att vi har 10 000 färre. Det är alltså en minskning med 10 procent av den totala ungdomsarbetslösheten. Ni gömde många unga i åtgärder. Det är därför ni säger att arbetslösheten ökar, men den minskar de facto om vi tittar på siffrorna.

Jag talade om u-land. När jag lyssnade på den här konsulten tänkte jag att det kanske är så vi gör, att vi talar om utbildning för de ungdomar som vill ha ett jobb. Vi säger att de kan få en utbildning i stället. Vi menar att många ungdomar vill in på arbetsmarknaden för att få arbetslivserfarenhet. Det är det som många skriker efter. När ungdomar säger att de vill ha ett jobb vill vi inte att man ska säga att de i stället får en utbildning. Vi vill inte låsa in dem i åtgärder.

Jag tror att det viktigaste för ungdomar är att vi nu fokuserar på jobb och arbetslivserfarenhet. Det är detta som den här regeringen satsar på. Vi ska naturligtvis utvärdera dessa insatser. Men jag hoppas och tror att vi kommer att se en helt annan utveckling än vi såg under den förra regeringens tid.

Anf. 133 EVA-LENA JANSSON (s) replik:

Herr talman! Désirée Pethrus Engström talar om den utveckling som vi ser. Jag tycker att det är viktigt att vi fokuserar på vad som är skillnaden mellan jobbgarantin och ungdomsgarantin. Vi har inte sett någon annan skillnad än att man får en sämre ersättning. Då talar man om att ungdomsgarantin låste in ungdomar i dold arbetslöshet. Men det var precis tvärtom. Det var ett sätt att ge ungdomar ett stöd och se till att de kom ut på praktik. Väldigt många gick vidare till jobb. Nu gör man samma sak men byter namn och kallar det jobbgaranti. Men man kommer inte att garantera jobb, utan det enda man kan garantera är att det blir en sämre ersättning. Jag tycker att det är ett konstigt sätt att resonera.

Jag tror att vi ska vara ärliga mot ungdomar och tala om att det för vissa jobb krävs utbildning. De kommer inte att få vissa jobb utan utbildning eftersom arbetsgivarna förväntar sig det. Det är väldigt svårt att få ett jobb i dag, till och med ett lågkvalificerat jobb, utan att ha körkort. Detta ska vi vara ärliga med. Det kan vara den typen av utbildning som behövs för att man ska få ett jobb. Men jag vill ändå poängtera att det är viktigt med utbildning. Även om man får ett jobb tillfälligt är det inte säkert att man sedan kan gå vidare därför att man kanske får problem med kroppen. Har man en utbildning har man i alla fall kommit ett steg längre på vägen till ett nytt jobb.

Anf. 134 DÉsirÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd) replik:

Herr talman! Eva-Lena Jansson säger att det inte är något nytt i den här regeringens politik. Då vill jag fråga vad det är för nytt med avstamp och introjobb som ni föreslår.

Jag tror att detta är rätt sätt. Det är ett sätt att få arbetsförmedlingen att ha fokus på ungdomar, och vi satsar särskilt. Just nu håller arbetsförmedlingarna på att utbilda arbetsförmedlarna för att se till att de verkligen kan ta hand om ungdomar på ett bra sätt och matcha dem mot jobb. Det är en ganska stor satsning. Där ser vi att man redan är på gång.

Det är självklart att man behöver utbildning för många jobb. Det tror jag att alla håller med om. Vi kommer att satsa på yrkesinriktad utbildning, lärlingsutbildning och flera olika åtgärder som redan finns med i de budgetpropositioner som har presenterats. Men det som jag har nämnt här är att när man frågar efter ett jobb och arbetslivserfarenhet ska man inte bara få svaret: Vi har en utbildning här så att vi döljer din arbetslöshet.

Anf. 135 EVA-LENA JANSSON (s) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är viktigt att ungdomar som saknar tillräcklig utbildning får stöd. Det som vi har sett i den borgerliga budgeten är att man drar ned på satsningar på utbildning, att man drar ned på arbetsförmedlingens resurser och att man dessutom sänker ersättningen till de arbetslösa. Det är det enda tydliga som jag har sett i den borgerliga majoritetens politik. Det är en försämring som jag inte ställer upp på.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 16 §.)

Föredrogs
kulturutskottets utlåtande 2007/08:KrU2
Vitbok om idrott.

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 16 §.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.35 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

16 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

UFöU1 Svenskt deltagande i Förenta nationernas och Afrikanska unionens gemensamma fredsfrämjande insats i Darfur

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU2 Dokumentation av muntlig bevisning genom ljud- och bildupptagning

Kammaren biföll utskottets förslag.

UU3 Tillämpning i fråga om Iran av lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner

Kammaren biföll utskottets förslag.

SoU2 Redovisning av fördelning av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 2006

Kammaren biföll utskottets förslag.

TU2 En effektivare lag om elektronisk kommunikation

1. utskottet

2. res. (v, mp)

Votering:

233 för utskottet

34 för res.

82 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Prot. 2007/08:19
31 oktober

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 95 s, 82 m, 21 c, 18 fp, 17 kd
För res.: 19 v, 15 mp
Frånvarande: 35 s, 15 m, 8 c, 10 fp, 7 kd, 3 v, 4 mp

AU2 En jobbgaranti för ungdomar

Punkt 1 (Avslag på proposition 2006/07:118)

1. utskottet
2. res. 1 (s, v, mp)

Votering:

141 för utskottet

130 för res. 1

78 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 1 s, 83 m, 21 c, 19 fp, 17 kd

För res. 1: 96 s, 19 v, 15 mp

Frånvarande: 33 s, 14 m, 8 c, 9 fp, 7 kd, 3 v, 4 mp

Punkterna 2–8

Kammaren biföll utskottets förslag.

KrU2 Vitbok om idrott

Kammaren biföll utskottets förslag.

17 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades

Framställning

2007/08:RS1 Sekretess för statistiska uppgifter inom riksdagsförvaltningen (utredningstjänsten)

18 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställts

den 31 oktober

2007/08:92 Problem med mediekoncentration

av *Helene Petersson* i Stockaryd (s)

till kulturminister *Lena Adelsohn Liljeroth* (m)

2007/08:93 Illegala spelautomater

av *Lars Wegendal* (s)

till finansminister *Anders Borg* (m)

2007/08:94 Nedläggning av Norrsundets massabruk
av *Raimo Pärssinen* (s)
till näringsminister Maud Olofsson (c)

Prot. 2007/08:19
31 oktober

2007/08:95 Infrastrukturinvesteringar
av *Irene Oskarsson* (kd)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 13 november.

19 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 31 oktober

2007/08:192 Arbetsgivaravgift för ungdomar under 18 år
av *Irene Oskarsson* (kd)
till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2007/08:193 Kultur som hälsofrämjande faktor
av *Lars-Ivar Ericson* (c)
till statsrådet Maria Larsson (kd)

2007/08:194 Skatteverket och skydd för personlig integritet
av *Annie Johansson* (c)
till finansminister Anders Borg (m)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 13 november.

20 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 30 oktober

2007/08:134 Nedläggning av det svenska konsulatet i Kaliningrad
av *Jan R Andersson* (m)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2007/08:145 De förtroendevalda kommunrevisorernas roll i framtiden
av *Johan Löfstrand* (s)
till statsrådet Mats Odell (kd)

2007/08:174 Personer som inte ens är statslösa
av *Bodil Ceballos* (mp)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2007/08:177 Avrättningar i Iran
av *Anne Ludvigsson* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

den 31 oktober

2007/08:132 Främjande av socialt företagande
av *Christer Adelsbo* (s)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2007/08:135 Ersättning för kommuner som kan drabbas av klimatförändringen

av *Christer Nylander* (fp)

till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2007/08:136 Bostadstillägg för pensionärer

av *Kalle Larsson* (v)

till statsrådet Cristina Husmark Pehrsson (m)

2007/08:141 Den offentliga sektorn som arbetsgivare

av *Margareta Cederfelt* (m)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2007/08:142 Fler i arbete bland utrikesfödda personer

av *Margareta Cederfelt* (m)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2007/08:143 Kontroll av reformen om hushållsnära tjänster

av *Margareta Persson* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

2007/08:146 Åtgärder även mot kommunala skolor

av *Hans Wallmark* (m)

till utbildningsminister Jan Björklund (fp)

2007/08:148 Hörselskadades förtidspensionering och sjukskrivning

av *Lars-Ivar Ericson* (c)

till statsrådet Cristina Husmark Pehrsson (m)

2007/08:152 Obligatorisk a-kassa

av *Ameer Sachet* (s)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2007/08:153 Öppenhet och dialog i utredning

av *Henrik von Sydow* (m)

till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

2007/08:154 Apoteket och Konkurrensverket

av *Anne Marie Brodén* (m)

till socialminister Göran Hägglund (kd)

2007/08:157 Bromma flygplats

av *Peter Pedersen* (v)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2007/08:159 Kreosotförbud och järnväg

av *Peter Pedersen* (v)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2007/08:160 Fler läkare

av *Ameer Sachet* (s)
till statsrådet Lars Leijonborg (fp)

2007/08:161 Antibiotikaresistenta bakterier

av *Marianne Watz* (m)
till statsrådet Lars Leijonborg (fp)

2007/08:164 Skyltning vid motorvägar

av *Lars Gustafsson* (kd)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2007/08:165 Arbetsmiljöforskning

av *Raimo Pärssinen* (s)
till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2007/08:166 Oseriösa tjänsteföretag och sänkta arbetsgivaravgifter

av *Marie Engström* (v)
till finansminister Anders Borg (m)

2007/08:171 Miljonprogrammets upprustningsbehov

av *Ameer Sachet* (s)
till statsrådet Mats Odell (kd)

2007/08:176 Tibetaner i rättsligt vakuum

av *Bodil Ceballos* (mp)
till statsrådet Tobias Billström (m)

2007/08:180 Arbetslivs- och arbetsmiljöforskningen i forskningspropositionen

av *Raimo Pärssinen* (s)
till statsrådet Lars Leijonborg (fp)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 13 november.

21 § Kammaren åtskildes kl. 16.04.

Förhandlingarna leddes

av förste vice talmannen från sammanträdets början till och med 11 § anf. 73 (delvis),

av talmannen därefter till och med 14 § anf. 118 (delvis),

av förste vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 13.35 och

av talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

LISBET HANSING ENGSTRÖM

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Avsägelse	1
3 § Ledighet.....	1
4 § Återkallelse av motion.....	1
5 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	2
6 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen	3
7 § Hänvisning av ärenden till utskott	3
8 § Allmän debattimme	3
<i>Bolagisering av statliga företag .....</i>	<i>3</i>
Anf. 1 HANS STENBERG (s)	3
Anf. 2 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	4
Anf. 3 HANS STENBERG (s) replik	5
Anf. 4 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	5
Anf. 5 HANS STENBERG (s) replik	5
<i>Företagares trygghet .....</i>	<i>5</i>
Anf. 6 KATARINA BRÄNNSTRÖM (m)	5
Anf. 7 KRISTINA ZAKRISSON (s) replik	6
Anf. 8 KATARINA BRÄNNSTRÖM (m) replik	6
Anf. 9 KRISTINA ZAKRISSON (s) replik	7
Anf. 10 KATARINA BRÄNNSTRÖM (m) replik	7
Anf. 11 KARIN ÅSTRÖM (s) replik	7
Anf. 12 KATARINA BRÄNNSTRÖM (m) replik	7
Anf. 13 KARIN ÅSTRÖM (s) replik	8
Anf. 14 KATARINA BRÄNNSTRÖM (m) replik	8
Anf. 15 ULF HOLM (mp) replik	8
Anf. 16 KATARINA BRÄNNSTRÖM (m) replik	8
Anf. 17 ULF HOLM (mp) replik	9
Anf. 18 KATARINA BRÄNNSTRÖM (m) replik	9
<i>Integration – EBO .....</i>	<i>9</i>
Anf. 19 YILMAZ KERIMO (s)	9
Anf. 20 INGE GARSTEDT (m) replik	10
Anf. 21 YILMAZ KERIMO (s) replik	10
Anf. 22 INGE GARSTEDT (m) replik	10
Anf. 23 YILMAZ KERIMO (s) replik	11
Anf. 24 MARGARETA CEDERFELT (m) replik	11
Anf. 25 YILMAZ KERIMO (s) replik	11
Anf. 26 MARGARETA CEDERFELT (m) replik	11
Anf. 27 YILMAZ KERIMO (s) replik	12
Anf. 28 ULF NILSSON (fp) replik	12
Anf. 29 YILMAZ KERIMO (s) replik	12
Anf. 30 ULF NILSSON (fp) replik	12
Anf. 31 YILMAZ KERIMO (s) replik	13
<i>Kommunbesöksförbud .....</i>	<i>13</i>
Anf. 32 ANNELIE ENOCHSON (kd)	13

Anf. 33 CARINA HÄGG (s) replik.....	14
Anf. 34 ANNELIE ENOCHSON (kd) replik	14
Anf. 35 CARINA HÄGG (s) replik.....	14
Anf. 36 ANNELIE ENOCHSON (kd) replik	15
Anf. 37 INGE GARSTEDT (m) replik.....	15
Anf. 38 ANNELIE ENOCHSON (kd) replik	15
<i>EU-konstitutionen</i>	15
Anf. 39 ULF HOLM (mp).....	15
Anf. 40 CARL B HAMILTON (fp) replik	16
Anf. 41 ULF HOLM (mp) replik.....	16
Anf. 42 CARL B HAMILTON (fp) replik	17
Anf. 43 ULF HOLM (mp) replik.....	17
Anf. 44 STAFFAN DANIELSSON (c) replik	17
Anf. 45 ULF HOLM (mp) replik.....	17
Anf. 46 CHRISTINA AXELSSON (s) replik	18
Anf. 47 ULF HOLM (mp) replik.....	18
Anf. 48 FINN BENGTTSSON (m) replik	19
Anf. 49 ULF HOLM (mp) replik.....	19
Anf. 50 EVA-LENA JANSSON (s) replik.....	19
Anf. 51 ULF HOLM (mp) replik.....	20
Anf. 52 KATARINA BRÄNNSTRÖM (m) replik	20
Anf. 53 ULF HOLM (mp) replik.....	20
<i>En bok för alla</i>	21
Anf. 54 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (s).....	21
Anf. 55 FÖRSTE VICE TALMANNEN.....	21
9 § Svenskt deltagande i Förenta nationernas och Afrikanska unionens gemensamma fredsfrämjande insats i Darfur	22
Sammanstatta utrikes- och försvarsutskottets betänkande 2007/08:UFöU1	22
Anf. 56 URBAN AHLIN (s)	22
Anf. 57 KARIN ENSTRÖM (m)	24
Anf. 58 URBAN AHLIN (s) replik.....	25
Anf. 59 KARIN ENSTRÖM (m) replik	25
Anf. 60 STAFFAN DANIELSSON (c).....	25
Anf. 61 URBAN AHLIN (s) replik.....	27
Anf. 62 STAFFAN DANIELSSON (c) replik	27
Anf. 63 URBAN AHLIN (s) replik.....	27
Anf. 64 ALLAN WIDMAN (fp).....	27
Anf. 65 URBAN AHLIN (s) replik.....	29
Anf. 66 ALLAN WIDMAN (fp) replik.....	30
Anf. 67 URBAN AHLIN (s) replik.....	30
Anf. 68 ALLAN WIDMAN (fp) replik.....	31
Anf. 69 ROSITA RUNEGRUND (kd).....	31
Anf. 70 KARLA LÓPEZ (mp).....	32
Anf. 71 ÅSA LINDESTAM (s).....	33
(Beslut fattades under 16 §.).....	34
10 § Dokumentation av muntlig bevisning genom ljud- och bildupptagning	34

Justitieutskottets betänkande 2007/08:JuU2.....	34
(Beslut fattades under 16 §.)	34
11 § Tillämpning i fråga om Iran av lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner	34
Utrikesutskottets betänkande 2007/08:UU3.....	34
Anf. 72 HOLGER GUSTAFSSON (kd)	34
Anf. 73 MATS G NILSSON (m).....	36
(Beslut fattades under 16 §.)	36
12 § Redovisning av fördelning av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 2006	36
Socialutskottets betänkande 2007/08:SoU2	36
(Beslut fattades under 16 §.)	36
13 § En effektivare lag om elektronisk kommunikation	37
Trafikutskottets betänkande 2007/08:TU2.....	37
Anf. 74 SVEN BERGSTRÖM (c)	37
Anf. 75 PETER PEDERSEN (v).....	37
Anf. 76 SVEN BERGSTRÖM (c) replik	39
Anf. 77 PETER PEDERSEN (v) replik	39
Anf. 78 SVEN BERGSTRÖM (c) replik	40
Anf. 79 PETER PEDERSEN (v) replik	40
Anf. 80 DÉSIRÉE LILJEVALL (s)	40
Anf. 81 ELIZA ROSZKOWSKA ÖBERG (m)	41
Anf. 82 DÉSIRÉE LILJEVALL (s) replik	43
Anf. 83 ELIZA ROSZKOWSKA ÖBERG (m) replik	43
Anf. 84 DÉSIRÉE LILJEVALL (s) replik	43
Anf. 85 ELIZA ROSZKOWSKA ÖBERG (m) replik	43
Anf. 86 PETER PEDERSEN (v) replik	44
Anf. 87 ELIZA ROSZKOWSKA ÖBERG (m) replik	44
Anf. 88 PETER PEDERSEN (v) replik	45
Anf. 89 ELIZA ROSZKOWSKA ÖBERG (m) replik	45
(Beslut fattades under 16 §.)	45
14 § En jobbgaranti för ungdomar	45
Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2007/08:AU2	45
Anf. 90 SVEN YNGVE PERSSON (m)	45
Anf. 91 JENNIE NILSSON (s).....	46
Anf. 92 JOSEFIN BRINK (v).....	49
Anf. 93 ULF HOLM (mp).....	51
Anf. 94 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (m).....	54
Anf. 95 JOSEFIN BRINK (v) replik.....	56
Anf. 96 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (m) replik	56
Anf. 97 JOSEFIN BRINK (v) replik.....	57
Anf. 98 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (m) replik	58
Anf. 99 ULF HOLM (mp) replik	58
Anf. 100 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (m) replik	59
Anf. 101 ULF HOLM (mp) replik	59
Anf. 102 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (m) replik	60
Anf. 103 JENNIE NILSSON (s) replik.....	60
Anf. 104 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (m) replik	61

Anf. 105 JENNIE NILSSON (s) replik	61
Anf. 106 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (m) replik.....	61
Anf. 107 ANNIKA QARLSSON (c).....	62
Anf. 108 HANS BACKMAN (fp).....	64
Anf. 109 JOSEFIN BRINK (v) replik	66
Anf. 110 HANS BACKMAN (fp) replik	66
Anf. 111 JOSEFIN BRINK (v) replik	66
Anf. 112 HANS BACKMAN (fp) replik	67
Anf. 113 ULF HOLM (mp) replik.....	67
Anf. 114 HANS BACKMAN (fp) replik	67
Anf. 115 ULF HOLM (mp) replik.....	68
Anf. 116 HANS BACKMAN (fp) replik	68
Anf. 117 JENNIE NILSSON (s) replik	68
Anf. 118 HANS BACKMAN (fp) replik	69
Anf. 119 JENNIE NILSSON (s) replik	69
Anf. 120 HANS BACKMAN (fp) replik	70
Anf. 121 DÉsirÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd)	70
Anf. 122 ULF HOLM (mp) replik.....	72
Anf. 123 DÉsirÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd) replik	72
Anf. 124 ULF HOLM (mp) replik.....	73
Anf. 125 DÉsirÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd) replik	73
Anf. 126 TORBJÖRN BJÖRLUND (v).....	74
Anf. 127 EVA-LENA JANSSON (s)	75
Anf. 128 HANS BACKMAN (fp) replik	76
Anf. 129 EVA-LENA JANSSON (s) replik.....	76
Anf. 130 HANS BACKMAN (fp) replik	77
Anf. 131 EVA-LENA JANSSON (s) replik.....	77
Anf. 132 DÉsirÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd) replik	77
Anf. 133 EVA-LENA JANSSON (s) replik.....	78
Anf. 134 DÉsirÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd) replik	78
Anf. 135 EVA-LENA JANSSON (s) replik.....	78
(Beslut fattades under 16 §.).....	78
15 § Vitbok om idrott	79
Kulturutskottets utlåtande 2007/08:KrU2.....	79
(Beslut fattades under 16 §.).....	79
Ajournering.....	79
Återupptagna förhandlingar	79
16 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	79
UFöU1 Svenskt deltagande i Förenta nationernas och Afrikanska unionens gemensamma fredsfrämjande insats i Darfur	79
JuU2 Dokumentation av muntlig bevisning genom ljud- och bildupptagning	79
UU3 Tillämpning i fråga om Iran av lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner	79
SoU2 Redovisning av fördelning av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 2006	79

Prot. 2007/08:19
31 oktober

TU2 En effektivare lag om elektronisk kommunikation	79
AU2 En jobbgaranti för ungdomar	80
KrU2 Vitbok om idrott	80
17 § Bordläggning.....	80
18 § Anmälan om interpellationer	80
19 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	81
20 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	81
21 § Kammaren åtskildes kl. 16.04.	83

Tryck: Elanders, Vällingby 2007